

ZLOČIN NA OVČARI

Okružni sud u Beogradu

Broj predmeta: K.V. br. 01/2003

Optužnica br:

KTRZ 3/03, od 4. prosinca 2003. godine, kojom je optuženo 8 optuženika, od kojih je jedan umro (Mirko Vojinović – zvani Čapalo) a jedan optuženik je dobio status svjedoka - suradnika

KTRZ 4/03, od 24. svibnja 2004. godine, kojom je optuženo 11 optuženika, od kojih je jedan dobio status svjedoka - suradnika a za jednog optuženika, Milana Bulića, Rješenjem od 27. siječnja 2005. godine postupak je razdvojen zbog bolesti

KTRZ 4/04, od 26. travnja 2004. godine, kojom je za to kazneno djelo optužen Predrag Dragović

Kazneno djelo: ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, čl. 144. Krivičnog zakona (KZ) Savezne republike Jugoslavije (SRJ)

Optuženici: 1. Miroljub Vujović, 2. Stanko Vujanović, 3. Jovica Perić, 4. Mirko Vojinović, (umro dan prije početka suđenja, postupak protiv njega obustavljen), 5. Ivan Atanasijević, 6. Predrag Madžarac, 7. Milan Vojnović, 8. Milan Lančuzanin, 9. Ljuboja Marko, 10. Predrag Milojević, 11. Vujo Zlatar, 12. Goran Mugoša, 13. Đorđe Šošić, 14. Miroslav Đanković, 15. Slobodan Katić, 16. Nada Kalaba, 17. Milan Bulić (postupak protiv njega razdvojen zbog bolesti), 18. Predrag Dragojević

Tužiteljstvo: Dušan Knežević, zamjenik Tužioca za ratne zločine Srbije

Branitelji: za optuženoga Miroljuba Vujovića, odvjetnici Nenad Petrušić i Miroslav Zaklan, za opt. Stanka Vujanovića, odvjetnici Miroslav Perković i Dragana Kušar, za opt. Jovicu Perića, odvjetnik Zoran Jevrić, za opt. Mirka Vojinovića, odvjetnik Stevo Kačar, za opt. Ivana Atanasijevića, odvjetnik Vojislav Vukotić, za opt. Predraga Madžarca, odvjetnik Slavko Pereski, za opt. Milana Vojnovića, odvjetnici Milan Vujin i Slaviša Prodanović, za opt. Milana Lančuzanina, odvjetnici Đorđe Kalanj, Milan Stanić i Savo Štrbac, za opt. Marka Ljuboju, odvjetnik Đorđe Dozet, za opt. Predraga Milojevića, odvjetnici Bojan Stanojević, Đorđe Kalanj i Savo Štrbac, za opt. Vuju Zlatara, odvjetnici Rajko Jelušić i Vladimir Đurđević, za opt. Gorana Mugošu, odvjetnici Ilija Radulović i Slobodan Stašević, za opt. Đorđa Šošića, odvjetnik Vladimir Beljanski, za opt. Miroslava Đankovića, odvjetnik Rajko Jelušić, za opt. Slobodana Katića, odvjetnik Aleksandar Bojkov, za opt. Nadu Kalabu, odvjetnik Miroslav Perković, za opt. Milana Bulića, odvjetnik Branko Munižaba i za opt. Predraga Dragovića, odvjetnici Đorđe Kalanj, Ljubomir Apro i Zoran Levajac.

Punomoćnici: odvjetnici: Rajko Danilović, Gordana Rozalijević - Danilović, Nikola Barović, Tomić i Dragoljub Todorović, te zastupnica Nataša Kandić

Vijeće za ratne zločine:

Sudac Vesko Krstajić, Predsjednik Vijeća

Sutkinja Gordana Božilović Petrović, članica Vijeća

Sutkinja Vinka Beraha Nikičević, članica Vijeća

Optužnica

Pred Vijećem za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu, dana 9. ožujka 2004 godine, započela je glavna rasprava po optužnici Tužilaštva za ratne zločine Srbije, od 4. prosinca 2003 godine, zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, iz članka 144. Krivičnog zakona SFRJ. Tužilaštvo je podiglo još dvije optužnice za isto kazneno djelo, od 24. svibnja 2004. godine i 25. svibnja 2004 godine. Rješenjem Suda spojen je postupak po dvije nove optužnice s već započetim postupkom protiv Vujović Miroljuba i drugih.

Optuženicima se stavlja na teret da su na poljoprivrednom dobru Ovčara kod Vukovara, kao pripadnici Teritorijalne odbrane (u daljnjem tekstu TO) Vukovara koja je bila u sastavu tadašnje Jugoslavenske Narodne Armije (u daljem tekstu JNA), i dobrovoljačkog odreda "Leva supoderica", u vremenu od 20. studenoga do 21. studenoga 1991. godine, od popodnevnih do ranih jutarnjih sati, kršeći pravila međunarodnog prava, za vrijeme oružanog sukoba koji nije imao karakter međunarodnog oružanog sukoba, protivno članku 3., stav 1., tac A i C i članka 4., stav 1., 2., i 4. Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima iz 1949 godine, Dopunskog Protokola uz Ženevske konvencije iz 1977. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba, organizirali i naredili, odnosno počinili ubojstva i nečovječno postupali prema pripadnicima oružanih snaga i drugim osobama koje pripadaju u oružane snage, odnosno prate oružane snage, iako neposredno ne ulaze u njihov sastav, a kojim djelima su povrijedili osobno dostojanstvo 192 osobe, i s izravnom ih namjerom (stari naziv "direktni umišljaj) lišili života i zakopali na poljoprivrednom dobru Ovčara kod Vukovara, čime su izvršili kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ.

IZVJEŠTAJI S RASPRAVA

Izveštaji: Veselinka Kastratović, monitorica Centra za mir Osijek, Jovan Nicić, monitor Fonda za humanitarno pravo, Mirza Huseinović, Istraživačko dokumentacioni centar Sarajevo

9. ožujka 2004. godine – otvaranje glavne rasprave i obrana optuženika

Predsjednik Vijeća upoznao je sve optuženike sa njihovim zakonskim pravima i obvezama. Izvijestio je stranke postupka, da je dobio telefonsku informaciju da je jedan od optuženika, Mirko Vojinović, umro u Kliničkom centru u Novom Sadu. Zamjenik Tužioca za ratne zločine Srbije predložio je, da se postupak protiv Mirka Vojinovića razdvoji, što je njegov branitelj prihvatio, a Vijeće donijelo rješenje o razdvajanju postupka.

Zamjenik Tužioca za ratne zločine pročitao je optužnicu, navodeći imena 192 ekshumirane i identificirane žrtve masovne grobnice na lokalitetu Grabovo, u blizini poljoprivrednog dobra Ovčara kod Vukovara.

Obrane optuženika

Optuženi Miroljub Vujović, smatra optužbe protiv sebe čistim izmišljotinama. Njegova se obrana temelji na tvrdnji, da u kritično vrijeme TO Vukovara nije postojala pa on nije mogao biti, niti je bio zapovjednik TO Vukovara, da je na Ovčari bio samo kratko, da je za događanja je na Ovčari odgovorna JNA.

Navodi, da je u listopadu 1991. godine u Vukovar došla Gardijska brigada JNA koja je imala četiri čete i u čiji su sastav ušli pripadnici TO. Optuženik je bio u četi kapetana JNA Miroslava Radića. Ta četa je došla u ulicu Petrova gora. Opt. Stanko Vujanović je bio bio u četi kapetana JNA Bojkovskog. Optuženik je ranjen u borbama kod Bogdanovaca, nakon toga prevezen je u Vojno-medicinsku akademiju (u daljnjem tekstu VMA) u Beograd, gdje je ostao do 14. studenoga 1991. godine.

Optuženik tvrdi, da su borbe u Vukovaru prestale 18. studenoga 1991. godine, a da je zločin na Ovčari počinjen 19. studenoga 1991. godine, a ne kako je navedeno u optužnici 20. studenoga 1991. godine. Na Ovčari je bio samo jednom. Kod kasarne je vidio dva, tri, ili četiri autobusa ispred kojih su stajali vojnici. Kad se ponovo vratio, kod kasarne više nije vidio autobuse, vojsku, mještane i dobrovoljce.

Čuo je da su zarobljenici prebačeni na Ovčaru. Na Ovčaru je otišao nakon što je u bolnici izvadio konce, s namjerom da vidi tko se borio protiv njega. Na Ovčaru je stigao oko 16,30 sati i ostao oko pola sata. Vidio je nekoliko praznih autobusa i ljude u hangaru, u koji nije mogao ući jer su tamo stajali pripadnici JNA. Bio je naoružan automatskom puškom, no, nije mogao pucati. Na sredini hangara je vidio stol a vodnik u SMB uniformi je vršio popis. Ispred hangara je bilo puno ljudi, mještana i dobrovoljaca. Među zarobljenicima nije vidio žene. Za zločin na Ovčari je čuo nakon desetak dana. Rekao je, da su neki koji su ostali duže na Ovčari pričali, da su mještani i dobrovoljci ulazili u hangar kako bi prepoznali zarobljenike, a vidjeli su i traktor, ili kamion.

Na prijama kod generala Veljka Kadrijevića [načelnik Generalštaba JNA] u Beograd je, zajedno s Miletom Mrkšićem, otišao 21. studenoga 1991. godine. Pozvan je stoga što je predlagao učinkovit način "oslobođenja Vukovara". Par dana nakon njegova povratka iz Beograda, u Vukovar je došao Radovan Stojčić «Badža» [načelnik resora Javne bezbednosti Republike Srbije], kada je optuženik predložen za komandanta TO.

10. ožujka 2004. godine – iznošenje obrane optuženika

Optuženi Vujanović Stanko u cijelosti je poricao izvršenja kaznenog djela koje mu se optužnicom stavlja na teret, posebice da je bio zamjenik komandanta TO. Rekao je, da TO do 1992. godine nije postojala.

Poricao je, da je ubio deset osoba pred hangarom na Ovčari. Rekao je, da je nakon završetka rata, 1992. godine, postao zamjenik komandanta TO.

Optuženik je rekao, da je u njegovoj kući bio smješten štab kapetana Radića. U štab su dolazili teritorijalci, dobrovoljci i JNA. Optuženik je bio vodič pripadnicima JNA. Sa opt. Miroljubom Vujovićem se tijekom rata rijetko sretao, možda dva-tri puta na sastancima kod Tešića.

Rekao je, da je zločin počinjen 19. studenoga 1991. godine. Na Ovčari je bio samo jednom, 19. studenoga 1991. godine, oko 14,00, ili 15,00 sati. Zajedno sa Stevanom Zorićem zvanim «Ćevo» i Željkom Petrovićem je išao tražiti Zorićeve rođake i prijatelje. Tamo se zadržao najviše sat-dva. Rekao je, da je nosio maskirnu uniformu koju mu je dao major JNA Veselin Šljivančanin, na glavi je imao šešir, bio je naoružan samo *škorpionom*. Na Ovčari je vidio pripadnike JNA, civile, pripadnike TO, zarobljenike u hangaru, tri-četiri prazna autobusa. Vrata hangara su bila otvorena, zarobljenici su bili smješteni s lijeve i desne strane, većinom u civilnoj odjeći a bilo je nekoliko zarobljenika u vojnoj uniformi. Na sredini hangara je bio stol za kojim su vršili popis jedan oficir i jedan vojnik.

U odnosu na iskaz dan u istrazi, na raspravi je optuženik rekao, da nije ulazio u hangar, jer pripadnici JNA to nisu dopustili. Među zarobljenicima je prepoznao Boru Janjića, bio je pretučen a optuženik mu je bacio kutiju cigareta. Vidio je Sinišu Glavaševića koji je radio u Radio Vukovaru. U Vukovar se vratio sa Željkom Petrovićem. Stevan Zorić je ostao na Ovčari. Rekao je, da niti jednog optuženika nije vidio na Ovčari, a čuo je da je na Ovčari bio opt. Miroljub Vujović

Optuženi Jovica Perić u cijelosti je poricao izvršenje kaznenog djela koje mu se optužnicom stavlja na teret. Rekao je, da ostaje kod svoga iskaza danog tijekom istrage, naglašavajući da nije točno ono što piše u zapisniku iz istrage, da je vidio opt. Miroljuba Vujovića i opt. Stanka Vujanovića dok su se s nekima raspravljali.

Na Ovčaru je otišao tražiti snahine roditelje, Antu i Boju Rajić. Ne sjeća se, je li to bilo 19. ili 20. studenoga 1991. godine, no, siguran je da je bilo oko 17-18 sati. Zadržao se 30 - 40 minuta. U hangar je ušao bez problema, vidio je zarobljenike, stajali su s lijeve i desne strane, ograđeni užetom. Među zarobljenicima je razgovarao s kolegom Zlatkom Blaževićem. Zarobljenici su u većini imali žute

čizme i civilnu ili polucivilnu odjeću, nitko nije imao uniformu. U hangaru je vidio stol za kojim je jedan oficir popisivao zarobljenike.

Optužene Miroljuba Vujovića i Stanka Vujanovića je vidio ispred hangara.

Optuženi Ivan Atanasijević u cijelosti je poricao izvršenje kaznenog djela koje mu se optužnicom stavlja na teret, tvrdeći da sve što se događa predstavlja zavjeru protiv njega. Tvrдио je, da je njegov iskaz pred istražnim sucem namješten, da ga je dao pod utjecajem lijekova.

Rekao je, da je nakon dolaska u Vukovar otišao na Petrovu Goru, 14. studenoga 1991. godine, i pridružio se dobrovoljačkoj jedinici čiji komandant je bio Milan Lančuzanin, zvani "Kameni".

Dana 19. studenoga 1991. godine je na Veleprometu čuo da mu je brat u bolnici. Dogovorio se sa Goranom Mugošom, čiji brat je isto bio u bolnici, da idućeg dana odu u bolnicu po braću. 20. studenoga 1991. godine, ujutro, je zajedno s Goranom Mugošom krenuo u bolnicu. Vidio je kolonu autobusa (5-6 ili 7-8), dva su bila vojna. U drugom autobusu je bio njegov brat. Optuženik je krenuo za autobusima koji su otišli u kasarnu. Uz pomoć Stevana Zorića uspio je izbaviti brata.

Brat mu je rekao, da se među zarobljenicima nalazi i njegov prijatelj Stanoje Čupić, stoga je optuženik otišao do «Veleprometa» gdje je saznao da su autobusi otišli na Ovčaru. U večernjim satima je, sa trojicom nepoznatih ljudi, otišao na Ovčaru. U hangar je ušao bez problema. U hangaru je vidio 200 - 300 zarobljenika i dobrovoljaca. Kako nije našao Čupića, nakon pola sata – do jednoga sata - se vratio u Vukovar.

11. ožujka 2004. godine – iznošenje obrane optuženika

Optuženi Predrag Madžarac u cijelosti je negirao počinjenje djela koje mu se optužnicom stavlja na teret. Tijekom borbi bio je smješten kod strica, u ulici Petrova gora, u Vukovaru. U rujnu 1991. godine bio je ranjen, jedno vrijeme je bio na liječenju u bolnici, u Negoslavcima. Nakon liječenja se vratio na Petrovu goru, gdje je do sredine prosinca 1991. godine imao jedino zaduženje: biti stražar u ulici. Za to vrijeme se nije udaljivao iz ulice. TO Vukovar nije postojala u tom periodu.

Nikolu Dukića, zvanog "Gidža", je upoznao u Vukovaru nakon rata te je iznenađen, što je ovaj izjavio da ga je vidio na Grabovu. Uvjereno je, da ga je Nikola Dukić sa nekim zamijenio, nisu u zavadi.

Optuženi Milan Vojinović, zvani „Mića medonja“, poricao je izvršenje kaznenog djela koje mu se stavlja na teret. Kao mještanin Vukovara bio je raspoređen na stražu, kod kapetana JNA Zirojevića.

Optuženik je rekao da TO Vukovar nije postojala. Nakon što je optuženiku predočen dio njegova iskaza kod istražnog suca, u kojem je rekao da je 14. rujna 1991. godine dobio mobilizacijski poziv, da je raspoređen u jedinicu TO, optuženik je rekao da je jedinica nazvana TO, jer su pripadnici te jedinice bili iz ulice Petrova gora.

Nakon prestanka borbi u Vukovaru, optuženik je tražio kćerku koja je bila zarobljena u centru Vukovara. Ujutro, 19. studenoga 1991. godine, je na «Veleprometu» saznao da su autobusi zarobljenicima otišli u kasarnu. U kasarni mu vojnici JNA nisu dopustili da potraži kćerku pa se vratio kući, gdje mu je, navečer, susjed Rade Bakić rekao da su ljudi iz kasarne odvezeni na Ovčaru. Zajedno su otišli na Ovčaru. Ispred ulaza je bio jedan, a ispred hangara dva vojna policajca koji su ga pustili u hangar. S lijeve strane hangara bila je vojska a s desne zarobljenici obučeni u bijele kute, šarene vojne uniforme i u civilu. Među zarobljenicima nije vidio žene ni djece. Naoružane osobe na

Ovčari su imale maskirnu uniformu. Nakon 15 - 20 minuta, budući da nije pronašao kćerku, vratio se u Vukovar.

28. travnja 2004. godine – dokazni postupak saslušanjem svjedoka

Svjedok Slobodan Ciganović je bio mobiliziran, držao je straže. U vrijeme počinjenja zločina na Ovčari nije bio bager "ult". Ne vjeruje da je postojala TO, jer je u Vukovaru bila Gardijska brigada JNA.

Svjedok je rekao, da je s Milanom Vojnovićem išao po «ult» na Ovčaru, preuzeo ga je od tadašnjeg direktora *Luke Vukovar*. Nije imao saznanja o svrsi korištenja «ult»-a na Ovčari. Za strijeljanje zarobljenika čuo je mjesec, ili dva, nakon pada Vukovara. Nakon što mu je predložen dio njegova iskaza iz istrage, gdje je rekao da su opt. Miroljub Vujović i opt. Stanko Vujanović bili komandanti TO, svjedok je rekao da on nije dao takvu izjavu.

Svjedok Dragan Cvijanović je početkom borbi u Vukovaru bio ranjen, nakon čega je otišao u Srbiju. U Vukovar se vratio 19. studenoga 1991. godine, dan nakon završetka borbi. TO Vukovar ili TO «Petrova Gora» nije postojala.

Na Ovčaru je otišao 19. studenoga 1991. godine, oko 18,00, ili 19,00 sati, bio je u uniformi i naoružan. Tražio je članove svoje obitelji, zadržao se oko pola sata. Ispred hangara je vidio vojno vozilo, jednog, ili dvojicu pripadnika Vojne policije. U hangaru je vidio stol i veliki broj ljudi. U hangaru je bilo vojnika u različitim uniformama. Među zarobljenicima je vidio Sinišu Vebera i Šindilja koji nisu bili povrijeđeni, ne se sjeća kako su bili obučeni. Nakon razgovora sa njima otišao je sa Ovčare.

Svjedok Darko Fot je tijekom borbi u Vukovaru bio komandir trećeg voda IV vukovarske čete, kojom je zapovijedao njegov brat Siniša.

18. studenoga 1991. godine je bio u «Veleprometu», gdje je bilo puno ljudi i djece izvučenih iz podruma. Zarobljenici su bili u zadrugi. Među njima je bilo ljudi iz bolnice. Bili su odvojeni muškarci od žena. Vršena je pretraga osoba i ispitivanje tko je sudjelovao u zločinima. Na «Veleprometu» je i razgovarao s Karlom Crkom.

Svjedok je u «Veleprometu», našao kopiju zapovijedi Mileta Mrkšića kojom je postavljen na mjesto zamjenika komandanta općinskog štaba za civilne poslove, te odluku o postavljenju Miroljuba Vujovića za komandanta, a Stanka Vujanovića za načelnika štaba TO Vukovar.

Svjedok je rekao da nije bio na Ovčari, kasnije je čuo za strijeljanje zarobljenika.

Svjedok Dragan Dukić ne poznaje optuženike. Ranjen je nakon tri dana od početka borbi.

Svjedok Borislav Bogunović je od kraja lipnja, odnosno početka srpnja 1991. godine, bio ministar unutarnjih poslova u «Vladi SAO Krajine» [SAO - srpske autonomne oblasti], čiji je predsjednik bio Goran Hadžić. Rekao je, da je TO postojala, u početku je bila samoorganizirana a kasnije, na sastancima, birane su osobe koje će biti na čelu TO.

Svjedok je bio nazočan sastanku «Vlade SAO Krajine» u «Veleprometu», dana 19. studenoga 1991. godine. Tada je objavljeno da Dušan Jakšić i Antić više nisu u TO, da su za komandanta i zamjenika komandanta postavljeni Miroljub Vujović i Stanko Vujanović. Tu odluku donio je major Veselin Šljivančanin koji je kratko prisustvovao sastanku. U vrijeme njihova dolaska na sastanak vidio je da pet - šest civilnih autobusa napušta «Velepromet».

Svjedok Dušan Jakšić je bio komandant TO u Vukovaru. Nakon početka borbi u Vukovaru, mještani srpske nacionalnosti su se u dijelu Vukovara koji se zove «Petrova gora» samoorganizirali. TO

Vukovar postojala je prije rata, on je bio načelnik sigurnosti u njoj. Prije pada kasarne u Vukovaru, Mile Uzelac je formirao štab TO koja je bila podčinjena JNA. Mještani su odlučili da svjedok postane komandant TO. Na početku su postojale tri čete, kasnije je formirana četvrta. Prvu četvu vodio je Miroljub Vujović, drugu Stanko Vujanović, treću Siniša Fot. Od 2. listopada 1991. godine, TO je bila podčinjena Gardijskoj brigadi JNA, od tada je primao zapovijedi direktno iz komande operativne grupe „jug“. TO je djelovala u kooperaciji s prvim jurišnim odredom JNA, čiji je komandant bio major Tešić, a zamjenik Sijaković.

Svjedok je rekao, da je major Veselin Šljivančanin prije kraja borbi, u komandi prvog jurišnog odreda, odlučio da Miroljub Vujović postane komandant TO Vukovar.

29. travnja 2004. godine – dokazni postupak saslušanjem svjedoka

Svjedok Ilija Galović, tijekom borbi u Vukovaru bio je u pozadini sa opt. Milanom Vojnovićem i opt. Predragom Mađarcem. 19. ili 20. studenoga 1991. godine je u kući optuženikovog oca vidio opt. Predraga Mađarca. Za ubojstvo zarobljenika na Ovčari saznao je 8 do 10 dana nakon događaja.

Svjedok Milan Filipović je u Vukovar je došao s grupom dobrovoljaca koja je bila raspoređena kod kapetana Radića.

Svjedok ne zna u kojoj jedinici su bili opt. Miroljub Vujović i opt. Stanko Vujanović, no, zna da su bili pod komandom kapetana Radića, čiji štab je bio u kući Stanka Vujanovića. Ne vjeruje da su Vujović i Vujanović komandirali. Drago mu je što ih je upoznao. Nema spoznaja o događajima na Ovčari.

Svjedok Stevan Mišćević je 18. studenoga 1991. godine otišao u Borovo Selo po ženu i djecu. U Vukovar se vratio 19. studenoga 1991. godine.

Dana 20. studenoga 1991. godine, oko 14,00, ili 15,00, sati je otišao na Ovčaru, tražio je tetku i njenog sina. Tamo je vidio četiri ili pet praznih civilnih autobusa, vojna vozila, veliki zeleni kamion, puno automobila, puno civila i vojnika. Na ulazu u hangar stajala su dva vojnika, nisu branili ulazak u hangar. U hangaru je bilo mračno, nije mogao puno vidjeti. S desne strane hangara bila je vojska, s lijeve strane su bili civili. U hangaru je vidio Emila Čakalića koji ga je pitao: «Kuda mi idemo?», na što je svjedok odgovorio da ne zna, da je čuo da će jedni ići za Hrvatsku a drugi za Srbiju. U hangaru je vidio i Vladimira Dudaša.

Na Ovčari se zadržao oko 20 minuta. Tamo je vidio Stevana Zorića i Peru Miljanovića, ostale osobe u uniformi nije poznavao. Ljudi u hangaru su bili izmučeni, među njima je bilo žena i djece.

Svjedok Jovan Radan je u «Veleprometu» radio na osiguranju. Nakon prestanka borbi je u «Veleprometu» bilo 10.000 - 12.000 civila koji su izišli iz podruma. Svjedok je rekao, da su Miroljub Vujović i Stanko Vujanović bili komandanti četa, povremeno ih je vidio «Veleprometu». Za zločin na Ovčari saznao je nakon 5 do 10 dana od događaja.

Svjedok Siniša Lakić je početkom listopada 1991. godine iz Beograda došao u Vukovar s grupom od 20 rezervista. U Vukovaru su raspoređeni u četvu kapetana Radića. Opt. Miroljub Vujović bio je s njim u četi. Kao dobar poznavatelj terena Vujović je bio koordinator pri štabu, no, nije komandirao jedinicom. Za zločin na Ovčari saznao je poslije otprilike pola godine.

Svjedok Goran Valjarević, s nadimkom «Džo», ili «mali Džo» je iskazao zadovoljstvo i čast što

poznaje sve optuženike. Nije mu poznato da su opt. Miroljub Vujović i opt. Stanko Vujanović imali neke komandne funkcije.

U Vukovar je došao kao dobrovoljac Srpske radikalne stranke. Priključio se odredu "Leva supoderica" čiji komandant je bio Milan Lančužanin, zvani "Kameni". 17. studenoga 1991. godine je ranjen, te je prevezen u Negoslavce, a potom u Beograd. U Vukovar se vratio početkom prosinca 1991. godine. Za zločin na Ovčari je saznao iz novina.

Svjedok Mihajlo Katalina je 19. studenoga 1991. godine otišao u Beograd po obitelj.

Za zločin na Ovčari je čuo 1992. ili početkom 1993. godine. Poznaje Gorana Ivankovića, zvanog «Džo», koji sada živi u Kanadi a koji je svašta pričao protiv optuženih.

Predsjednik Vijeća je svjedoku predočio izjavu koju je dao u MUP-u, kada je rekao da je za ubojstva zarobljenika na Ovčari prvi put čuo 1994. godine od Gorana Ivankovića, koji mu je tada rekao da neće prijaviti onoga tko mu bude dao 1 000 000 DM. Svjedok je na to rekao da je to čuo u Novom Sadu, možda i od Ivankovića.

Svjedok Ranko Mađarac, stric opt. Predraga Mađarca, se je odrekao prava da, kao bliski optuženikov rođak, ne svjedoči. Rekao je da su sve do pada Vukovara u njegovoj kući, u ulici Petrova Gora, bili njegov brat Milan i opt. Predrag Mađarac. Optuženi Predrag Mađarac je držao stražu i nakon ranjavanja u ruku i nogu, iako je svaki dan morao ići na previjanje u bolnicu. Brat i sinovac bili su u njegovoj kući i nakon pada Vukovara, bili su na straži. Dva, tri dana nakon pada Vukovara išli su vidjeti svoju kuću. Vratili su se uplakani, jer im je kuća bila srušena.

29. lipnja 2004. godine – obrane optuženika

Optuženi Milan Lančužanin, zvani "Kameni", je prije iznošenja obrane izvijestio Vijeće da je prije 7 godina obolio od moždanog udara, da se otežano kreće te mu je dopušteno da sjedi tijekom iznošenja obrane. Optuženik je negirao izvršenja djela koje mu se stavlja na teret, rekavši: «Sem što sam bio na Ovčari, sve ostalo su izmišljotine», dodavši da stoji iza onoga što je rekao tijekom istrage.

U Vukovar je došao 18. listopada 1991. godine, kada je postao komandant jedinice «Leva supoderica». Svake večeri je izvješće podnosio majoru Tešiću iz Gardijske brigade JNA. Njemu i opt. Miroljubu Vujoviću je neposredno nadređeni bio kapetan Radić. Vujović je zapovijedao jednom grupom a opt. Stanko Vujanović je, zajedno s kapetanom Bojkovskim, vodio manju grupu boraca. Dušan Jakšić je bio komandir TO «Petrova Gora».

19. studenoga 1991. godine je bio u Beogradu. Navečer se vratio, vidio je zapovijed da ode na Ovčaru. Nije imao spoznaja da su zarobljenici odvedeni na Ovčaru. Tamo je otišao autom marke «Pasat», zajedno sa Maretom, Cecom, Kinezom i još jednom osobom - oni su bili njegovo osiguranje. Na Ovčari su vidjeli puno Vukovaraca i pripadnika vojske. Osobno je izdvojio petoro ili šestoro ljudi. Neke od tih ljudi je želio spasiti.

Zarobljenici u hangaru su bili u civilnoj odjeći i bijelim bolničkim mantilima, sjedili su u polukrugu. Nitko nije branio ulazak u hangar, jedan aktivni ili rezervni kapetan je za stolom vodio evidenciju. Na vratima hangara je razgovarao s Miroljubom Vujovićem i Stankom Vujanovićem. Jedna osoba, koja je imala čin pukovnika ili potpukovnika je rekla: «Izađite svi van», nakon čega su zarobljenici izišli iz hangara i ušli u traktorsku prikolicu. Svjedok - suradnik br. 2 rekao je: «Ovde svi moraju da idu».

Optuženiku je netko rekao: «Ajde, Kameni, za prikolicom», nakon čega su on i članovi njegova osiguranja krenuli autom za traktorom. Nakon 150 m traktor je skrenuo lijevo. Auto se zaglavio u blatu. Nakon što su uspjeli izvući automobil iz blata, otišli su u Vukovar. Prije povratka, optuženik se javio opt. Vujoviću koji je ostao na Ovčari.

Nakon što mu je predložen dio njegova iskaza iz istrage, pojasnio je da je opt. Miroljub Vujović bi taj koju mu je rekao: «Ne možeš, Kameni, sada da ideš». Rekao je, da se opisani događaj zbio 19. studenoga 1991. godine, oko 20,00 sati, a ne 20. studenoga, kako piše u optužnici.

Optuženi Marko Ljuboja, zvan „Mare“, negirao je izvršenje kaznenog djela koje mu se stavlja na teret. Na dan izvršenja zločina je, oko 17,30 sati, otišao potražiti opt. Lančuzanina. Ovaj mu je rekao da idu na Ovčaru. Išli su autom, optuženik, Kinez, Ceca i Lančuzanin. Rekao je, da je tijekom istrage pogrešno naveo da je s njima u autu bio i Goran Valjarević, Mali Džo. Na povratku s Ovčare s njima je u autu bila još jedna osoba – ali to nije bio Goran Valjarević.

Na Ovčari su se zadržali oko 15 minuta, to je vrijeme proveo u hangaru. U hangar je ušao da bi vidio pripadnike Hrvatske vojske protiv kojih su ratovali, jer je čuo da među zarobljenicima ima pripadnika elitnih jedinica Hrvatske vojske. Vidio je puno zarobljenika, nije vidio žene i djecu, nije vidio da je netko od zarobljenika zlostavljan i maltretiran.

Na Ovčari je bilo puno naoružanih osoba u maskirnim uniformama. Ispred hangara nije vidio traktor s prikolicom. S Ovčare su krenuli nakon 15-ak minuta, kada je došao opt. Lančuzanin i rekao: «Idemo odavde». U autu su bili optuženik, Ceca, Kinez i Lančuzanin. Nakon 100 metara su se zaglavili u blatu. Kad su auto izvukli iz blata, krenuli su u Vukovar. Zaustavili su kod hangara, gdje se Lančuzanin sa nekim žučno raspravljao. Optuženik je kasnije čuo priču da je ispred hangara došlo do rasprave između njegovog komandanta, Lančuzanina i opt. Miroljuba Vujovića i opt. Stanka Vujanovića.

Na povratku, netko je u automobilu rekao: «Biće zlo». Optuženik je tada rekao da postoje Ženevske konvencije, da će mnogi odgovarati zbog toga.

30. lipnja 2004. godine – obrane optuženika

Optuženi Predrag Milojević, zvan Kinez je negirao izvršenje djela koje mu se stavlja na teret.

Tijekom borbi u Vukovaru bio je pripadnik odreda “Leva supoderica”. Zločin na Ovčari nije izvršen 20. već 19. studenoga 1991. godine. Toga dana je, u večernjim satima, na Ovčaru krenuo zajedno s Kamenim, Maretom i Cecom. Tamo su zatekli puno ljudi, većinu nije poznao. U hangar nije ulazio, no, vidio je da su unutra zarobljenici sjedili u civilnoj odjeći. Među njima je bilo puno Vukovaraca.

Na Ovčari su se zadržali 30 - 40 minuta. Na povratku u Vukovar im se pridružila još jedna osoba. Prije odlaska, vidio je da se Lančuzanin raspravlja sa opt. Miroljubom Vujovićem i opt. Stankom Vujanovićem. Nakon te rasprave, Lančuzanin je rekao optuženiku i ostalima u autu: «Ajmo odavde, upadajte». Ispred njihovog auta je bio traktor s prikolicom punom zarobljenika, okolo je bila vojska. Osobe koje su uvodile zarobljenike u traktorsku prikolicu bile su civili koje optuženik nije poznao. Idući za traktorom, nakon 100 m, upali su u blato, a traktor je skrenuo s puta. Nakon 10 – 15 minuta uspjeli su izvući auto iz blata, nakon čega su krenuli u Vukovar. Atmosfera na Ovčari bila je paklena i nepredvidiva. Tamo je bilo oko 100 vojnika s bijelim remenima, stoga nije mogao vjerovati da će se što loše dogoditi.

Nakon povratka s Ovčare, otišli su na večeru kod “tetke Radojke”, gdje su vidjeli kapetana Radića koji im je rekao da ne brinu, zbog onoga što će se dogoditi na Ovčari, jer je tamo vojska. Sutradan je vidio

kapetana Radića koji je psovao i vikao: «Svo vreme ga čuvam, a on se okrvavio», misleći na svjedoka - suradnika broj 1.

Optuženi Predrag Dragović, zvan Ceca, je rekao da ne razumije za što je optužen, te da ne postoji niti jedna osoba koja bi ga mogla optužiti.

Na Ovčaru je otišao sa Ljubojom, Kinezom i Lančužaninom, gdje se zadržao 10 – 15 minuta ispred hangara. Ranije je bio ranjen, stoga je ostao u autu. Izišao je samo zapaliti cigaretu i mokriti.

Kod hangara je bilo vojnika u različitim uniformama. Nakon 10 - 15 minuta Lančužanin im je rekao da kreću. Krenuli su za traktorom s prikolicom, ali im se auto zaglibio u blato. Na traktorskoj prikolici je bila cerada pa nije mogao vidjeti jesu li unutra bili ljudi. Na lijevom blatobranu traktora sjedila je jedna osoba. Osoba, koja je krenula sa njima, izišla je iz auta i otišla u smjeru kojim je traktor otišao, zvati nekoga da im pomogne izvući auto iz blata. Optuženik je krenuo za tom osobom, iako ne zna zašto. Tada se čula rafalna paljba iz automatskih pušaka a ta osoba je pitala optuženika: «Šta ćemo sada»? Kad su izvukli auto iz blata, vratili su se u Vukovar. Optuženik na Ovčari nije vidio opt. Vujovića i opt. Vujanovića. Zna za sukob Lančužanina i Vujovića.

1. srpnja 2004. godine – obrana optuženika

Optuženi Zlata Vujo je negirao izvršenje djela za koje ga tereti optužnica. Rekao je, da je 30. listopada 1991. godine bio ranjen, radi čega je prevezen na VMA u Beograd. Na VMA je liječen do 18. studenoga 1991. godine a zatim je prevezen u Selters banju kod Mladenovca. U banji je boravio do 18. prosinca 1991. godine.

Na Ovčari nikada nije bio, ne zna gdje se ona nalazi. O boravku na VMA ima medicinsku dokumentaciju. Po premještanju sa VMA mogao je hodati samo uz pomoć štaka. Tijekom boravka u banji je svakodnevno imao posjete.

Optuženi Đorđe Šošić, s nadimcima «Žorž» i «Čiča», ne priznaje izvršenje djela koje mu se stavlja na teret, nikada nije bio na Ovčari i ne zna gdje se ona nalazi. U Vukovar je došao kao dobrovoljac, gdje se pridružio odredu „Leva supoderica“. Nakon pada Vukovara, optuženik je ujutro, 19. studenoga 1991. godine, u zapovjedništvu odreda razdužio oružje i zajedno sa Ivicom Andrićem, zvanim „Đetić“, otišao u Novi Sad. Prespavali su kod jednog suborca. 20. studenoga 1991. godine su on i Đetić otišli u Kruševac gdje su cijelu noć „šenučili i slavili oslobođenje Vukovara“..

Optuženi Goran Mugoša, zvan „Kuštro“, ne priznaje izvršenje djela iz optužnice. 15. rujna 1991. godine je pristupio štabu TO u Vukovaru u «Veleprometu». Od tada je nosio uniformu Vojne policije.

Borbe u Vukovaru su prestale 18. studenoga 1991. godine. On je u to vrijeme bio u «Veleprometu», vršio je pretragu civila u nazočnosti majora Žigića. 19. studenoga 1991. godine je otišao do grada tražiti braću koji su bili pripadnici Zbora narodne garde [u daljem tekstu ZNG]. Prvo je otišao u bolnicu, odakle je uspio izvesti ranjenog brata Zorana i još jednog zarobljenika. Odveo ih je Goranu Steviću.

20. studenoga 1991. godine je otišao u kasarnu, jer su tamo bili prebačeni zarobljenici iz bolnice. Išao je pronaći drugog brata. U kasarni je vidio puno zarobljenih vojnika, pet ili šest autobusa. U jednom od autobusa prepoznao je svog prijatelja iz djetinjstva, Luku, koji mu je dao narukvicu i prsten. Major Šljivančanin je tada počeo vikati, jer je strogo zabranio uzimanje bilo kakvih predmeta od zarobljenika. Majoru Veselinu Šljivančaninu je objasnio da traži brata. Čuo je da zarobljenici idu na Ovčaru pa je autom krenuo u tom smjeru. Vozili su ispred autobusa. S njim su bili opt. Milan Bulić, zvan „Bulidža“, i Milan Vojnović, zvan „Čapalo“.

Na Ovčari je s opt. Milanom Bulićem vršio pretragu zarobljenika koji su izlazili iz autobusa. Oduzimali su im osobne stvari i odlagali ih na jedno šatorsko krilo. Pretragu zarobljenika je zapovjedio jedan pukovnik, ili potpukovnik, u maskirnoj uniformi, a ne major Šljivančanin kojega nije vidio na Ovčari.

Špalir kroz koji su zarobljenici prolazili su činili naoružani ljudi, nije vidio da su tukli zarobljenike. Čuo je da je Josip Kožul dobio par šamara. Autobus sa zarobljenicima bio je udaljen 10-ak metara od hangara. Pred hangar je došlo pet autobusa sa zarobljenicima. Ispred hangara je bilo 150 - 200 pripadnika JNA, u maskirnim uniformama, puno civilnih vozila i BOV [borbena oklopna vozila]. JNA je kampanjonom odvezla stvari koje su oduzete zarobljenicima. Na Ovčari je bio do završetka pretrage zarobljenika, do 15,30 sati. Tada je s opt. Milanom Bulićem otišao u Vukovar.

Optuženik je među zarobljenicima prepoznao: Josipa Kožula, Došena, Vulića, Aleksandra Perkovića, Sašu Đurđeva i Ružicu Markobašić. Nije ih pokušao spasiti. Prije odlaska s Ovčare, ušao je u hangar da vidi kako su zarobljenici smješteni. U hangaru je bilo puno zarobljenika koji su pitali jedni za druge. Oko hangara su bili pripadnici Vojne policije.

Od optuženih, na Ovčari je vidio Predraga Dragovića, Predraga Milojevića i Stanka Vujanovića, a za Miroljuba Vujovića nije siguran. Nije siguran je li na Ovčari vidio opt. Slobodana Katića, kako je to rekao u svom iskazu kod istražnog suca. Lančuzanina je vidio u kasarni, bio je sa Šljivančaninom, Vujovićem i Vujanovićem.

5. srpnja 2004. godine – obrana optuženika

Optuženi Miroslav Đanković, zvani “Đani”, je poricao izvršenje djela koje mu se stavlja na teret, misli da je suđenje smišljeno organizirana kampanja. Nije želio iznijeti svoju obranu dok ne čuje iskaz svjedoka - suradnika broj 2. Predsjednik Vijeća je donio rješenje, sukladno odredbi članka 321., st. 2., ZKP-a, temeljem koga je pročitao optuženikov iskaz iz istrage, od 26. prosinca 2003. godine i 18. svibnja 2004. godine.

Optuženi Slobodan Katić, nadimkom “major Katić”, je poricao izvršenje kaznenog djela koje mu se stavlja na teret. Upozorio je da problem s glasom ima zbog karcinoma grla.

U Vukovar je otišao 18. listopada 1991. godine, kao dobrovoljac iz Šida, zajedno s Lančuzaninom, Cecom i Kinezom. Formacijski je pripadao odredu kojim je zapovijedao Milan Lančuzanin. Taj odred je bio pod komandom majora JNA Tešića, a komandir je bio kapetan Radić. Neformalno je bio zadužen za nabavku cigareta, pića, hrane.

Optuženik je rekao: «Čuo sam za Ovčaru mnogo kasnije, kada su ovi iz Haga počeli da prozivaju Mrkšića, Radića i Šljivančanina.» 17. studenoga 1991. godine je odvezao ranjenog Gorana Valjarevića u bolnicu, u Negoslavce. 18. studenoga 1991. godine je otišao u Beograd. U Beogradu je bio 19. i 20. studenoga 1991. godine, kada je posjetio Valjarevića u Urgentnom centru. 20 studenoga 1991. godine je bio na proslavi slave u jednom kafiću u Zemunu, gdje su ujedno slavili i pad Vukovara. U Vukovar se vratio 22. studenoga 1991. godine.

Optužena Nada Kalaba je izjavila, da ne želi iznijeti svoju obranu, jer da ju “*terete jedino zaštićeni svedoci, odnosno svedoci - saradnici*”.

Optuženi Milan Bulić, zvani „Bulidža“, je poricao izvršenje djela koje mu se stavlja na teret. Rekao je, da je u lipnju 1991. godine napustio Vukovar zajedno sa svojom obitelji. Za vrijeme borbi se priključio jedinici TO u «Veleprometu».

18. studenoga 1991. godine se vratio «Velepromet», jer je čuo da su uhićeni neki ljudi, među kojima je bila i doktorica Vesna Bosanac. Kad je saznao da su odvedeni u kasarnu, otišao je tamo. Do kasarne je stigao između 10 i 12 sati. Vidio je pet - šest vojnih autobusa u kojima su sjedili hrvatski borci i radnici iz bolnice. Vojska je osiguravala autobuse. U krugu kasarne je bilo i teritorijalaca i civila. Nakon sat - dva, netko je rekao da krenu, da će zarobljenici ići u Srijemsku Mitrovicu na razmjenu. Na Ovčaru je otišao sa Goranom Mugošom i Mirkom Vojnovićem, zvanim "Čapalo". Ispred njih je išlo vojno vozilo. Kad su došli na Ovčaru formiran je špalir. Tu je optuženik, zajedno s opt. Goranom Mugošom i još nekima, pretražio zarobljenike - uzimali su im osobne dokumente, novac i dragocjenosti. Nije vidio da netko tuče zarobljenike. Opt. Mugoša mu je rekao, da je major Šljivančanin osobno zapovjedio da oni stanu u špalir i pretražuju zarobljenike. Nakon što je završio s pretragom, otišao je u hangar, gdje se zadržao 15 – 20 minuta. Tamo je vidio jednog oficira JNA koji je popisivao zarobljenike. Nije vidio da netko tuče zarobljenike. Oko 17,00, ili 17,30, sati otišao je s Ovčare na Petrovu goru. Tu je prespavao kod Branka Miljanovića.

Optuženik je na Ovčari vidio oficire JNA, no, ne poznaje ih. Među zarobljenicima je vidio: Čaleta Zvonimira, Mandić Mileta, Zeljka Josipa, Zvonka Varenicu i Tomu Pravdića, a osim Ružice Markobašić na Ovčari je bila još jedna žena. Od optuženih je na Ovčari vidio Miroljuba Vujovića i Stanka Vujanovića, Miroslava Đankovića, Milana Vojinovića, Darka Fota i svjedoka - suradnika broj 2.

31. kolovoza, 1., 2., 3., 27., 28., 29. i 30. rujna 2004. godine – saslušanje svjedoka - suradnika

Odluka Predsjednika Vijeća o isključenju javnosti

Dana 31. kolovoza 2004. godine je Predsjednik vijeća, radi uzimanja iskaza od svjedoka - suradnika, isključio javnost sa glavne rasprave. Svjedoci - suradnici iskaze su davali **31. kolovoza, 1., 2., 3., 27., 28., 29. i 30. rujna 2004. godine.**

1. listopada 2004. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Jovan Dulović, tijekom jeseni 1991. godine, bio je ratni izvjestitelj «Politike ekspres». Zajedno s drugih 10-15 novinara je izvještavao iz Vukovara. Bio je smješten u blizini kuće opt. Stanka Vujanovića, u koju je često dolazio kapetan Radić a povremeno major Šljivančanin. Nedaleko od te kuće bio je smješten i odred, čiji komandant je bio opt. Milan Lančuzanin.

Svjedok je tijekom iskaza često koristio svoju bilježnicu, iz koje je pročitao, da je 13. studenoga 1991. godine Vojislav Šešelj bio u kući opt. Stanka Vujanovića i Nade Kalabe. Tom je prilikom rekao da su JNA, teritorijalci i dobrovoljci jedna armija i da «nijedan ustaša ne sme da izađe živ iz Vukovara». Po mišljenju svjedoka Dulovića, ta izjava dosta je utjecala na ponašanje teritorijalaca i dobrovoljaca.

20. studenoga 1991. godine, oko 11, 30 sati, je bio ispred vukovarske bolnice. Do bolnice je novinare odveo svjedok - suradnik broj 1. Vidio je ranjenike i bolesnike, Šljivančanina i «Liječnike bez granica». Major Šljivančanin je održao govor o ulozi JNA da spriječi ubijanje, da je više od 60-70 naoružanih ljudi sa bombama u bolnici, da se medicinskom osoblju i liječnicima neće ništa loše dogoditi. Svjedok se je u bolnici zadržao 45 minuta. Vidio je kada su iz bolnice izvedeni ljudi koji su kasnije odvedeni u kasarnu, ili u «Velepromet». Čuo je priče, da su s druge strane bolnice neki ljudi bili izvedeni iz bolnice i smješteni u kamione.

U svjedokovoj bilježnici je zabilježeno slijedeće: «U noćima između 19. i 20. i 21. novembra teritorijalci Vukovara, Stanko, Daca, kapetan Rale i ostali su izvodili i streljali zarobljenike, zarobljene Hrvate koji su osumnjičeni za ubistva. Mesto likvidacije bila je Ovčara /zapušten salaš u naselju «Petrova gora». Najviše mu je o događaju pričao "jedan krupni bradonja iz Smedereva,

imenom Slaviša Pavlović, zvani Topola". Ujutro, 21. studenoga 1991. godine, je od "Topole" čuo: «Sinoć, od 17,00 do 01,00 sata, su ubijani na Ovčari -mole, plaču, tvrde da nisu pucali u naše».

Na traženje Vijeća, da pojasni svoje navode o vremenu kada su se, po riječima Slaviše Pavlovića, dogodila ubojstva na Ovčari, svjedok je rekao da je sa Slavišom Pavlovićem razgovarao 20. studenoga 1991. godine u jutarnjim satima. Istog jutra, između 08,00 i 10,00 sati, svjedok je razgovarao sa dobrovoljkom Dragicom iz Novog Sada koja mu je pričala detalje o zločinima na Ovčari. Predsjednik Vijeća predočio je svjedoku njegov iskaz dan pred Vojnim sudom 2000. godine, kada je rekao da je 21. studenoga 1991. godine, u jutarnjim satima, razgovarao sa Slavišom Pavlovićem. Svjedok je rekao, da nije siguran koji je datum točno bio, kada je razgovarao sa Pavlovićem.

Rekao je, da je dobrovoljka Dragica bila zabrinuta, zbog toga što se svi, koji su sudjelovali u ubojstvu, hvale i o tome svuda pričaju. Pričala mu je, da je na Ovčari bager iskopao grobnice, da su dobrovoljci i teritorijalci od zarobljenika uzimali vrijednije stvari. Pričala je, da je major Šljivančanin tražio da ubije posljednjeg zarobljenika. Svjedok je rekao, da u taj dio njezine priče nije povjerovao. Istoga dana svjedok je sreo opt. Vujanovića i pitao ga što se dogodilo na Ovčari. Vujanović mu je rekao: «Nisam imao dovoljno dobrovoljaca, pa sam morao da uzmem ove pijane šešeljevce koji će sad da pričaju svuda i to neće na dobro da ispadne». Iste večeri sreo je kapetana Radića, ovaj je samo odmahnuo rukom i rekao: «Ma pusti, sranje je veliko.»

O događajima na Ovčari je pričao i sa Aleksandrom Vasiljevićem, koji je dolazio u redakciju «Vremena». Na temelju svega što je tamo vidio i čuo, svjedok smatra da nikada nitko nije dao naredbu, pogotovo ne vojska koja je tamo formalno vodila glavnu riječ, a u stvari, nije. Smatra, da je vojska tada bila u vrlo podređenom položaju, jer je mobilizacija bila neuspjela, nije bilo ljudstva pa su, zapravo, glavnu riječ vodili teritorijalci, dobrovoljci i paravojska.

25. listopada 2004. godine – saslušanje - svjedoka oštećenika iz Hrvatske

Svjedok Emil Čakalić je dva, tri, dana prije pada Vukovara otišao u vukovarsku bolnicu u kojoj je bilo puno Vukovaraca, sklonili su se u bolnicu. Vidio je kad je u bolnicu došao major Šljivančanin i još jedan kapetan JNA, kad su uhitili dr. Vesnu Bosanac i Marina Vidića, te ih odveli. Misli, da je tada tamo bio i Vance, no, nije siguran. Oko 200 ljudi je moralo napustiti bolnicu, izvedeni su na sporedni izlaz. Nakon pola sata, do sat, vremena su u pet autobusa odvezeni u kasarnu.

U krugu kasarne su bili 18. studenoga 1991. godine, od 9,30 do 14,00 sati, nakon čega su ih odvezli na Ovčaru. Izlazeći iz autobusa, morali su proći kroz dvored ljudi u civilu. Pretraživali su ih a oduzete stvari su bacali na travnjak. Jedan čovjek, u uniformi kapetana sa četiri zvjezdice, je stajao ispred dvoreda i svjedoku zgazio naočale. U dvoredu je bio Slavko Dokmanović, gradonačelnik Vukovara i nekadašnji svjedokov dobar prijatelj. Svi koji su bili pred hangarom tukli su zarobljenike. Na ulazu u hangar na svjedoka je naletio Miloš Bulić, zvani „Bulidža. Tri puta ga je udario letvom po glavi, a potom pobjegao. Svjedok je vidio kad je Bulić letvom ubio osobu imenom Kemal i Damjana Samardžića. Njihovu je smrt osobno utvrdio. Vidio je ulazak jedne osobe, koja je imala "sva obilježja četnika", u hangar. Izvadio je nož, htio je zaklati jednog zarobljenika, ali je u tom trenutku netko "uletio" i viknuo: «Ide pukovnik Mrkšić sa dva potpukovnika».

Dok je svjedok bio u hangaru, tamo je bilo 60 – 70 ljudi, bili su okrenuti licem prema zidu, rukama naslonjeni na zid.

Iz hangara ga je izveo Stevan Zorić, nadimkom „Ćevo“, oko 16,00 sati. Tada je u hangar ušlo desetak osoba u uniformama. Jedan od njih je davao znak zviždajkom, nakon čega su počeli tući zarobljenike bejzbol palicama. Tukli su ih pola sata. Vidio je puno zarobljenika koji su ležali, nije znao jesu li

mrtvi, ili su u nesvijesti. Svjedok - suradnik broj 2 hvalio se da je upravo ubio «25 ustaša», da ih je ubio mnogo više.

Pred hangarom je proveo oko sat vremena. Još šest osoba je izvedeno ispred hangara. Kada su tu došli pukovnik Mrkšić i dva potpukovnika, popisana su imena izvedenih osoba, te podaci o osobama koje su ih spasile. Od njih šestorice izvedenih iz hangara, u hangar su vraćeni Gačić, koji je imao 16 godina, i Veber, obojica su ubijeni. Po njih sedmoricu došao je kombi koji je vozio Mile Bakić. Između 17, 30 i 18,00 sati odvezao ih je u «Velepromet». U grupi izdvojenih zarobljenika, odvezenih u «Velepromet», bili su: Berghofer, Vilim Karlović, Kojić Žarko, Gunčević.

Svjedok je na Ovčari vidio Ružicu Markobašić i Pucar Dmitra, Srbina, koji je također ubijen.

Iz «Veleprometa» su svi prevezeni u «Modatex», gdje su proveli dva dana i dvije noći, tučeni su. U trenutku kad su došli u «Modatex», netko je rekao: «*Sklanjajte se, sada idu najveći koljači.*» Iz «Modatexa» su ponovo vraćeni u «Velepromet», odvedeni do "sobe smrti". Ispred te sobe bilo je više od trideset zarobljenih. Nakon pola sata, u sobu je bio pozvan Karlo Crk. U jednom trenutku se čuo jak udarac, nakon čega je Crk umro. Iz sobe su izveli Golca i on je poslije nestao. Tihomira Perkovića su izvodili iz sobe tri, četiri, puta, tukli ga. Vilimu Karloviću su gasili opuške po stomaku i rukama. Svjedok je na vratima te sobe vidio dr. Marića. „Topola“ je nokautirao jednoga zarobljenika. Oko ponoći, došao je kapetan KOS-a koji im je rekao da će ih spasiti. Ušli su u autobus i otišli iz «Veleprometa» u kasarnu, gdje su ih ponovo tukli. Rekao je, da je jedan mladić dva dana bio vezan sajlom, bio je prisiljen progutati dva metka. Svjedok je odvezen u Srijemsku Mitrovicu, gdje je bio 88 dana.

25. i 26. listopada 2004. godine – saslušanje svjedoka - oštećenika iz Hrvatske

Svjedok Dragutin Berghofer je u bolnicu došao kao pripadnik 204. vukovarske brigade 17. studenoga 1991. godine, navečer. Zarobljen je 20. studenoga 1991. godine.

19. studenoga 1991. godine su, oko 16,00 sati, u bolnicu ušli rezervisti. U bolnici je bilo puno ljudi koji su se tu sklonili. Dana 20. studenoga 1991. godine, ujutro, u bolnicu je došao Šljivančanin. Tada su svi morali izići iz bolnice. Medicinsko osoblje je odvojeno na jednu, ostali na drugu stranu. Grupi u kojoj je bio svjedok je pregledao jedan rezervista. Nakon toga su ušli u šest autobusa zrenjaninskih registarskih oznaka. U kasarnu su prevezeni u 8,00 sati i tamo su bili do 13,00 ili 15,00 sati. Jedan rezervista je iz autobusa u kome je bio svjedok izveo Hideka, Kolesara i Ličinu. Odveo ih je vojni autobus, gdje su tučeni. Autobuse su čuvali mladi vojnici, nitko nije smio ulaziti i izlaziti iz autobusa.

Nakon tri sata su prevezeni na Ovčaru. Tu je vidio svoga susjeda, opt. Gorana Mugošu koji je bio u civilu i pretraživao zarobljenike. Svjedoku je oduzet novac. Pored Mugoše, svjedok je vidio Miloša Bulića koji je Damjanu Samardžiću rekao: „*Skidaj mantil*“. Zajedno s drugima je udarao Samardžića i njegovog sinovca. Svjedok je dobivao udarce dok je trčao u hangar, štakom ga je udario jedan od Zorićevih sinova .

U hangaru je bilo oko 250 ljudi, tu je vidio Ružicu Markobašić, Dragicu Tušan, Čakalića. Dokmanović se je, obučen u plavu avijatičarsku uniformu, javio Čakaliću nakon čega je Čakalić dobio udarac. Osoba, imenom „Kemo“, tukla je jednog dečka, koga je nakon toga Dokmanović udario „makazicama“. Svjedok je vidio, kada je u hangar ušao Siniša Glavašević, njega su također prebili. Svjedoka, i osobu imenom Gunčević, je iz hangara izveo Goran Ivanković, sin dr. Ivankovića. S Ovčare su, u pratnji Jezdimira Stankovića, odvezeni u «Velepromet» gdje je Pero Krtinić vikao da ih treba sve pobiti. Iz «Veleprometa» su odvezeni u «Modatex», a potom vraćeni u «Velepromet». Tu su bili u „sobi smrti“.

Svjedok Hajdar Dodaj je, u ljeto i jesen 1991. godine, bio na redovnom odsluženju vojnog roka u JNA. U Srijemskoj Mitrovici je zadužen bojevom municijom, rečeno im je da idu u rat u Vukovar,

gdje „*treba pobiti 20 000 ustaša, Kurda i Rumuna*“. Krajem kolovoza, ili početkom rujna 1991. godine, su došli u Negoslavce. Stacionirani su u Dubravi kod Vukovara. 24. rujna 1991. godine, točno u 12,00 sati, svjedok je zajedno sa još četiri vojnika napustio položaj. Pobjegli su na dio „ničije zemlje, predali se se, odvedeni su u policijsku upravu u Vukovaru, gdje su ispitani. Rečeno im je da zbog blokada ne mogu izići iz grada. U Vukovaru je vladala panika, 20 000 ustaša, o kojima je slušao u Srijemskoj Mitrovici, nigdje nije vidio. Vidio je civile koje se naoružalo, da bi se zaštitili. Svjedok je uzeo automatsku pušku i priključio se obrani. Bio je u policijskoj upravi. 17. studenoga 1991. godine je, oko 23,00 sata, otišao u bolnicu.

Dana 18. studenoga 1991. godine, u bolnicu je ušla JNA. Dana 20. studenoga 1991. godine je JNA odvojila žene, djecu i starce na jednu a odrasle muškarce na drugu stranu. Major Šljivančanin im je tada rekao da se ne boje, da će sve biti u redu. Gardijci su ih pretražili i uzeli im vrednije stvari te ih ukrcali u autobuse. Morali su sjediti s rukama na leđima i spuštene glave. Odvezeni su u kasarnu.

U kasarni je svjedok vidio bijes ljudi oko autobusa: uzimali su lopate s tenkova i udarali po autobusima. Ušao je jedan vojnik i rekao doktoru koji je sjedio 4 – 5 mjesta ispred svjedoka: *“Ti si najviše Srba zaklao, pošto znaš da kolješ”*, pa ga izveo iz autobusa. Dočekali su ga “Beli orlovi”, TO, “Arkanovci” i prebili su ga. U krugu kasarne bili su par sati. Zatim su odvezeni na Ovčaru. Za autobusima su išli ljudi koji su u kasarni bili oko autobusa.

Na Ovčari je formiran špalir, u kome je bilo desetak ljudi sa svake strane. Jedna osoba je ušla u autobus i pitala ima li tu Albanaca, prijeteci da će svi stradati, ako se Albanci ne jave. Vojnik Albanac se javio, na što je ta osoba rekla: *“Ti si moj kad budeš izašao van”*. Mladić koji je išao ispred svjedoka je rekao: *“Nemojte mene, mi smo JNA”*. Tada su izdvojili njih četvoricu. Dva pukovnika JNA su ih ispitivali kraj ceste. Nakon što je došao jedan drugi oficir, odvezli su ih prema Negoslavicima. Ispred jedne kuće su im stavili povez na oči, vezali im ruke. Smjestili su ih u podrum u kome su bili civili.

Dok je bio ispred hangara, svjedok je čuo vrisku i galamu, vidio je žuti bager. Vidio je kad su zarobljenici ulazili u hangar, vidio je da u hangaru tuku zarobljenike držalicama i štapovima, da zatvaraju vrata hangara. Oko hangara je bilo 30-ak ljudi.

Svjedok Rade Bakić se je na Ovčaru dovezao sa opt. Milanom Vojinovićem koji je tražio kćerku i sina. Opt. Vojinović je otišao do hangara, no, kako nije našao djecu, vratili su se u Vukovar. Na Ovčaru su otišli oko 16, 00 sati, zadržali su se između sat i sat i pol na Ovčari. Svjedok je ostavio svoje vozilo 150 m udaljeno od hangara, jer vojska nije dopuštala prilazak civilnim vozilima.

27. listopada 2004. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Nikola Dukić je, do 15., ili 16., studenoga 1991. godine, bio u ulici Petrova Gora. Ne zna tko je zapovijedao s TO, misli: Dušan Jakšić. Optuženici Vujović i Vujanović bili su na drugoj strani grada. Došli su pod komandu JNA, kad je u Vukovar došla Gardijska brigada JNA. Postali su vodiči na terenu. Opt. Lančuzanin je bio komandant grupe dobrovoljaca koje je doveo u Vukovar.

U bolnicu je otišao tako što je pokazao dvojici oficira, koji su došli u „puhovima“, put do bolnice. U bolnici su bili zarobljenici civili. Čuo je, da je major Šljivančanin rekao, da će se suditi onima koji su sudjelovali u borbama, dok će ranjenici i medicinsko osoblje biti prevezeni u Hrvatsku. Kod bolnice je sreo Damira Gunčevića i njegovu majku i odveo ga do autobusa, za koji je čuo da ide prema Zagrebu.

Na Ovčaru je otišao s jednim vodnikom, još dva, tri, vojnika i sa Kresovićem. Tamo je vidio dva, tri, autobusa i pripadnike Vojne policije. Ispred hangara je bilo puno ljudi, dva vojna policajca nisu dopuštala ulazak u hangar. S vrata hangara je uspio vidjeti da su zarobljenici bili u civilu, sjedili su na podu, šutjeli su. Ispred hangara je vidio opt. Gorana Mugošu i opt. Milana Bulića. Vojni policajci koji su stajali kod vrata hangara su nakon nekog vremena otišli. Tada je došao crveni traktor s prikolicom u

koju su počeli ulaziti zarobljenici. Na kabinu traktora je sjeo, jer je mislio da je prepoznao jednog zarobljenika. U traktorskoj kabini je bio opt. Lančužanin i jedan čovjek niskog rasta. Traktor je skrenuo s ceste lijevo, u atare.

Na Grabovu je vidio grupu od 40 – 50 ljudi. Opt. Lančužanin i svjedok su stali sa strane. Tu je bilo dosta nepoznatih ljudi. Zarobljenici su izišli iz prikolice, zapucalo se i zarobljenici su popadali. Svjedok je u tom trenutku okrenuo glavu. Kad je prestalo pucanje, svjedok se sa Lančužaninom vratio traktorom na Ovčaru, a Lančužanin je tada rekao: «*Ovo neće valjati*». Na Ovčari se zadržao pola sata, do sat, dok nije pronašao prijevoz i vratio se u Vukovar. Dok je tražio prijevoz, sa svjedokom su bili Savić i Kresović. Vidio je, kako je svjedok - suradnik broj 1 izveo jednog zarobljenika i pucao mu u potiljak. Tijelo strijeljane osobe je palo u kanal.

28. listopada 2004. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Jovica Kresović je u Šidu mobiliziran u Mitrovačku brigadu. Bio je rezervni oficir veze, stoga je postao komandant Negoslavačkog bataljona. Nakon smjenjivanja, ostao je u komandi Mitrovačke brigade.

Na Ovčaru je otišao na dan pada Vukovara, 18. studenoga 1991. godine, ili dan nakon toga. Išao je tražiti roditelje. Išao je s Nikolom Dakićem, Božičkovićem, «Čapom» i «Krivim». Došli su s desne strane i vidjeli prazne autobuse, iz zadnjeg autobusa još su uvijek izlazili zarobljenici. Vidio je špalir kroz koji su prolazili zarobljenici koji su išli u hangar. U špaliru je bilo 5 ljudi s jedne i 5 ljudi s druge strane. Čuli su se povici, svjedok je vidio šamaranje zarobljenika. Na Ovčari je bilo dosta ljudi, vojnih i civilnih auta. Vojnici na ulazu nisu dopuštali ulazak u hangar. U hangaru je vidio zarobljenike, bili su okrenuti leđima prema zidu, prilazili su stolu, gdje su evidentirani. Vidio je opt. Stanka Vujanovića s leđa, bio je odjeven u kožnu jaknu, ili uniformu, imao je šešir. Vidio je opt. Milana Lančužanina. Opt. Milana Bulića je vidio u «Veleprometu» i na Ovčari. Među zarobljenicima, u hangaru, svjedok je prepoznao Sinišu Glavaševića.

Iskazi svjedoka, bivših vojnih policajaca

Svjedok Predrag Šapić je, u jesen 1991. godine, bio rezervista u četi Vojne policije 80. motorizirane kragujevačke brigade.

Nakon povratka sa zadatka, od dežurnog su dobili poruku da odmah krenu na Ovčaru. Po zapovijedi kapetana Vezmarevića je, zajedno s Novicom Trifunovićem, krenuo na Ovčaru. Tu su vidjeli puno ljudi, teritorijalce, zarobljenike, Vojnu policiju. Stajali su na vratima hangara. Okolo je bilo gužve, u hangaru su bili zarobljenici i teritorijalci. Bilo je 15 - 30 ljudi koji nisu bili pripadnici JNA, koji su nosili brade, imali šarene uniforme. Jedan od njih je imao kožni šešir na glavi.

Na Ovčari je vidio pukovnika Vojinovića, kapetana Dragog Vukosavljevića i kapetana Dragana Vezmarovića. Kapetan Vezmarović je izdao zapovijed da svi, osim vojnih policajaca, izidu iz hangara. Nakon 15-20 minuta došla je nova zapovijed, da se Vojna policija povlači u Negoslavce. Predsjednik Vijeća je predočio svjedoku njegov iskaz iz istrage o svađi i guranju između teritorijalaca i vojske. Svjedok je potvrdio da je tako nešto bilo. Jedan teritorijalac je odgurnuo Vukosavljevića i rekao: «*Šta je matori, čiča? Da ih nisi ti zarobio*».

Nakon odlaska s Ovčare su, svjedok i Novica Trifunović, otišli na osiguranje komande jedinice lakog artiljerijskog raketnog divizionu protuvaždušne obrane (u daljem tekstu LARD PVO). Komandu jedinice LARD PVO osiguravali su cijelu noć. Zgrada koju su osiguravali je udaljena 150 m od

hangara. Tijekom noći čuo je, dva ili tri puta, vozilo za koje je zaključio da je traktor. Nakon određenog vremena čuo je tihu pucnjavu. Ujutro u hangaru nije bilo nikoga. Preko puta hangara, ukoso, svjedok je vidio jednu žutu čizmu.

29. listopada 2004. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Novica Trifunović je, u rujnu 1991. godine, mobiliziran u četu Vojne policije u sastavu 80. motorizirane kragujevačke brigade.

Nakon povratka sa zadatka, na kome je bio sa kapetanom Vezmarovićem, Šapićem i još nekoliko vojnih policajaca, u bazi nisu zatekli ikoga iz Vojne policije. Vidio je potpukovnika Vojnovića koji je bio komandant 80. motorizirane brigade, koga je odlično znao, jer ga je od vremena do vremena osiguravao. Na upit, gdje je ljudstvo, jedan je od prisutnih vojnika odgovorio, da su na Ovčari...»... *da ih neko ubija*». Svjedok i ostali vojni policajci su na Ovčaru otišli s Vezmarovićem pitzgauerom.

Stanje na Ovčari svjedok je ovako opisao: *“Tu je bilo jedno haotično stanje... niko nije imao neku izvršnu vlast da nešto tu komanduje. Tamo sam video pripadnike moje čete, poveći broj civila, u civilnoj garderobi i video sam da ih teritorijalci muče, pojedini su dobijali batine... u smislu čuški... Znam sigurno da je kapetan Vezmarović naredio da svi koji nisu pripadnici naše čete, odnosno naše jedinice, moraju da izađu iz hangara... Teritorijalci su izašli uz određeno negodovanje, ali nije došlo do potezanja... Ja sam dobio zadatak da s Predragom Šapićem budem na vratima tog hangara i da onemogućim ponovni ulazak teritorijalaca koje su ostali pripadnici jedinice izveli iz hangara”*. Teritorijalci su negodovali kad im je rečeno da moraju izaći iz hangara. Par metara od svjedoka i Šapića vidio je Vezmarovića i Dragog Vukosavljevića. Misli, da je Vukosavljević rekao Vezmaroviću da se Vojna policija treba povući u Negoslavce, nakon čega su, kasno poslijepodne, otišli s Ovčare.

Zarobljenici u hangaru su popisani, popis su radili jed

an vojnik i jedan rezervni starješina, Joca. Među teritorijalcima je zapazio jednog čovjeka crne kose, koji je u to vrijeme imao između 25 i 30 godina, visok oko 175 cm. Pratio ga je jedan „buckasti“ čovjek, naoružan «škorpionom» s prigušivačem. U hangaru je bila žena, stara između 45 i 50 godina, bila je sa sinom ili unukom. Bila je i jedna trudnica kod ulaza u hangar.

U Negoslavcima je kapetan Vezmarović izdao zapovijed da se on i Šapić vrte i osiguraju komandu jedinice LARD PVO. Na osiguranju su bili cijelu noć. Kada su stigli u komandu LARD-a već je bio mrak. Svjedoku se činilo, da se nešto događa kod hangara, vidio je svjetlo, koje se micalo. Svjedok je rekao : *„samoinicijativno sam otišao na Ovčaru, odnosno na hangar gde smo bili pre toga...video sam ispred hangara, čini mi se teritorijalce...niko me nije ometao da uđem, kroz otvorena vrata i dalje sam uočio civile unutra u samom hangaru... Čini mi se da sam ušao u hangar, par koraka i tu sam video sledeće: jedan od teritorijalaca je prišao ženi, pozvao je po imenu i rekao joj da ona i njen rođak (sin ili unuk), dođu do ulaza u hangar. Na pitanje, šta će tamo, on je izjavio: “vodim vas na bezbednije mesto.” Na ulazu u hangar, s lijeve strane, stajalo je sedam – osam ljudi. “*

Tog trenutka se na ulazu u hangar pojavio traktor sa prikolicom, okrenut zadnjim dijelom ka ulazu. Civili su sprovedeni i ušli su u prikolicu. Nakon toga, traktor je krenuo suprotno od smjera iz kojeg je svjedok došao, a svjedok se vratio u komandu LARD-a.

Tijekom noći čuo je rafalnu paljbu a ujutro rad buldožera, nešto je zatrpavao. Sa Šapićem je otišao ponovo do hangara, bio je prazan. Na dijelu gdje je svjedok čuo rad buldožera, vidjeli su svježe nasutu zemlju iz koje je virila noga u žutoj čizmi. Nakon toga su se vratili u Negoslavce.

Svjedok Dragan Vezmarović je, u jesen 1991. godine, bio rezervni oficir, mobiliziran i postavljen za komandira čete Vojne policije 80. motorizirane brigade iz Kragujevca smještene u Negoslavicima.

Nakon pada Vukovara, njegova je jedinica dobila zadatak osigurati 200 osoba koje su se predale pripadnicima JNA. Jutro nakon toga, došli su predstavnici Međunarodnog crvenog križa (u daljem tekstu MKC), u čijoj pratnji su zarobljenici odvezeni u Srijemsku Mitrovicu.

Na upit Predsjednika Vijeća, zašto je Ovčara izabrana za mjesto gdje će biti smješteni zarobljenici, svjedok je odgovorio, da su jedan oficir i on izabrali hangar na Ovčari, jer je objekt bio čvrst objekt, nije prokišnjavao, mogao se zatvoriti.

U Srijemsku Mitrovicu je odnio spisak zarobljenika. Po povratku u Negoslavce je, od dežurnog, čuo da se na Ovčari nalazi nova grupa zarobljenika. Zajedno s vojnim policajcima iz njegove čete je otišao na Ovčaru. Tamo je vidio ljude u različitim uniformama, šetali su kroz hangar. Izdao je zapovijed da svi, osim Vojne policije, izidu iz hangara. Ubrzo nakon toga, došla je nova zapovijed da se Vojna policija povuče i da se osiguranje zarobljenika prepusti TO Vukovara. Svjedok je rekao, da je tu zapovijed dobio od Karanfilova koji je tada bio na Ovčari i koji je, nakon povlačenja Vojne policije, ostao na Ovčari. Na Ovčari, je vidio oficira Jocu Kafića iz Kragujevca. Leševе nije vidio niti u hangaru, niti ispred hangara. Nije vidio traktor, niti bager. U trenutku povlačenja njegove čete, osiguranje zarobljenika na Ovčari predao je ljudima koji su bili oko Karanfilova. Upozorio ih je, na odredbe Ženevskih konvencija koje propisuju postupanje sa zarobljenicima. Zapovijed o predaji zarobljenika TO Vukovar je bila usmena.

22. studenoga 2004. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Mirko Gavrilović je, 6. studenoga 1991. godine, mobiliziran u jedinicu LARD PVO.

Istoga dana, kada su premješteni na Ovčaru, u poslijepodnevnim satima, na njihov položaj su počeli stizati kamioni, autobusi i automobili. Po tome su shvatili da je Vukovar pao. Sljedećeg dana, poslije podne, je po njega došao Joca i rekao mu, da je Jan Marček rekao, da idu do hangara vidjeti što se događa sa zarobljenicima. Situaciju na Ovčari opisuje ovako: *“Ispred hangara je bilo 10–15 ljudi, svi naoružani, i kada smo hteli da uđemo unutra, rekli su da ne možemo... da je naređeno da nikog unutra ne puštaju.”* Nakon toga su se vratili u komandu, Joca je podnio izvještaj Janu Marčeku. Svjedok je rekao, da više nije odlazio do hangara, bio je na straži i, dodao, *“da se te noći desilo to što se desilo.”*

Za zločin na Ovčari saznao je ujutro, nakon čega je njegova jedinica tražila premještaj s Ovčare na drugu lokaciju. Poricao je tvrdnje Jana Marčeka, da ga je ovaj poslao da radi popis zarobljenika. Misli da je Marček, vjerojatno, zamijenio ime, prezime i osobu.

Tijekom noći, dok je bio na straži, je čuo pucnjavu, mislio je da se radi o *“šenlučenju.”* Od 20,00 do 22,00 sata je čuo rad neke mašine, no, nije obratio pozornost na to.

23. studenoga 2004. godine – saslušanje svjedoka

Iskazi svjedoka, oficira JNA

Svjedok Borčo Karanfilov je aktivni oficir Vojske Srbije i Crne Gore, u činu pukovnika.

U jesen 1991. godine bio je referent u «Službi bezbednosti» Gardijske brigade JNA, u činu kapetana. Tijekom borbi u Vukovaru, bio je odgovoran za funkcioniranje kontrolno-propusnih stanica u Negoslavcima, i za kontraobavještajni dio zaštite komande. Na dan pregovora o predaji mitničke grupe (hrvatski vojnici) fizički je osiguravao Pavkovića i grupu koja je vodila pregovore. Svjedok je rekao: *“Nakon predaje, oni su smešteni u jedan hangar, do sutradan ujutro, kada su predati u Sremsku Mitrovicu.”* Novi zadatak je bio: preuzeti i dovesti Marina Vidića «Bilog» u Negoslavce.

Predsjednik Vijeća je predočio svjedoku iskaz Dragana Vezmarovića, u kojemu je tvrdio, da mu je svjedok izdao zapovijed da zarobljenike s Ovčare preda pripadnicima TO Vukovar. Svjedok je rekao: *“Nelogično.”* Svjedok je odgovorio, da je to nelogično, jer da je netko morao izdati Vezmaroviću zapovijed o osiguranju zarobljenika, a taj netko tu je zapovijed mogao i povući. Ponovio je, da je kritičnog dana njegov zadatak bio prihvat i osiguranje Marina Vidića «Bilog».

Nakon što mu je predočen dio iskaza svjedoka - suradnika broj 1, o tome kako ga je kritične večeri vidio na Ovčari, da je došao sa Vukašinovićem, da se Vukašinović svađao sa pripadnicima TO i dobrovoljcima, svjedok je ostao pri tvrdnji da je osiguravao Marina Vidića Bilog. Za zločin na Ovčari svjedok je saznao nekoliko godina kasnije.

Svjedok Jan Marček je, po naredbi Personalne uprave Saveznog sekretarijata za narodnu obranu SFRJ, raspoređen privremeno na mjesto komandanta LARD PVO.

S pripadnicima svoje jedinice na Ovčaru je došao 18. studenoga 1991. godine. Otišli su 22. studenoga 1991. godine. Komanda jedinice smještena je u "žutu kuću", a ostale grupe jedinice u okolne objekte.

U noći 18./19. studenoga 1991. godine je na Ovčari bila grupa zarobljenika, hrvatskih vojnika s Mitnice. Ta grupa je 19. studenoga 1991. godine, ujutro, prevezena u Srijemsku Mitrovicu. Zarobljenike su osiguravali pripadnici četa Vojne policije 80. motorizirane brigade.

Dana 19. i 20. studenoga 1991. godine je na Ovčari bio konvoj autobusa sa ženama, djecom i starijim osobama. Konvoj je, nakon dugotrajnih pregovora, krenuo 20. studenoga 1991. godine, oko 8,00 sati, u pratnji pripadnika 80. motorizirane jedinice i međunarodnih promatrača.

20. studenoga 1991. godine je išao u obilazak jedinice. Autobuse je vidio oko 14,00 sati. Od stražara iz njegove jedinice je čuo, da su kod hangara potpukovnik Vojinović i zarobljenici. Svjedok je vidio izlazak zarobljenika iz autobusa, oduzimanje stvari od zarobljenika. S lijeve strane stajali su gardijski oficiri JNA, komandant Vojinović je svojim tijelom pokušao zaštititi zarobljenike od batina. Na jednom brežuljku svjedok je vidio potpukovnika Milorada Panića. Vidio je špalir naoružanih osoba koje su zarobljenike tukle s palicama, rukama, šamarali ih. Vidio je, da je kasnije došla četa Vojne policije kragujevačke brigade. Oko 18,00 sati, je kod hangara vidio gužvu. Komandant Vojinović je od svjedoka zatražio "ispomoć oko pravljenja reda" pa je ovaj odredio Vukašinovića, Mirka Gavrilovića i Jovana Novkovića.

Zarobljenici su u hangaru sjedili uz zidove. Teritorijalci su im prilazili, psovali ih, netko je udario nekog od zarobljenika. U hangaru je bilo 20 vojnih policajaca, 30-tak pripadnika TO i dobrovoljaca, nekoliko starijina Gardijske brigade JNA. Vezmarović je pokušao uvesti red, postavio je uže, zarobljenici su prebačeni na desnu stranu hangara, popisani su. Ispitivali su ih teritorijalci i oficiri. Nakon toga je s Vojinovićem otišao u komandu. Tu su neki oficiri i dva teritorijalca tražili intervenciju za grupu zarobljenika koja je odvezena u «Velepromet».

Između 21,00 i 22,00 sata su ga vojnici izvijestili o povlačenju čete Vojne policije koja je osiguravala zarobljenike. Čuo je, da se osiguranje zarobljenika predaje pripadnicima TO Vukovar. Vijest ga je iznenadila pa je otišao u komandu kragujevačke brigade, u Negoslavce, komandantu Vojinoviću koji mu je to potvrdio. Tom je prilikom upozorio Vojinovića, da se pogoršava sigurnost zarobljenika, a da je jedinica LARD PVO u teškom položaju. Inzistirao je na dodatnom pojačanju njegovog komandnog

mjesta, nije se želio vratiti na komandno mjesto dok ne dobije vojnike za osiguranje. Na svoje komandno mjesto vratio se sa četiri vojna policajca 80. motorizirane kragujevačke brigade. Svojim vojnicima, i vojnim policajcima koji su došli, svjedok je izdao zapovijed, da nikoga ne puštaju u komandu. Nakon toga više nije odlazio do hangara.

Tijekom noći čuo je sporadičnu i rafalnu pucnjavu, buku strojeva iz pravca Grabova. Ujutro je čuo da su zarobljenici nekamo odvedeni, možda "likvidirani". Tražio je informaciju, što se dogodilo sa zarobljenicima u Negoslavicima. U komandi brigade je naišao na "zaveru ćutanja", nitko nije htio pričati što se dogodilo na Ovčari.

Predsjednik Vijeća je predočio svjedoku, da Mirko Gavrilović poriče da je bio u hangaru i da je pravio spisak zarobljenika. Svjedok je rekao, da je u 18,00 sati ušao u hangar, za stolom je vidio, kako mu se čini, Mirka Gavrilovića. Jovan Novković je pomagao oko pravljenja popisa zarobljenika, jer mu je to svjedok preporučio, nije izdao zapovijed. Popis zarobljenika, u čiji sadržaj nije ulazio, donesen je na njegovo komandno mjesto. Svjedok je svom zamjeniku zapovjedio, da popis dostavi komandi kragujevačke brigade u Negoslavce.

24. studenoga 2004. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Dragi Vukosavljević je, tijekom 1991. godine, bio «načelnik bezbednosti» 80. motorizirane kragujevačke brigade.

Borbe u Vukovaru prestale su 16., 17., ili 18., studenoga 1991. godine. Misli, da je 16. i 17. studenoga 1991. godine osiguravao zarobljenike s Mitnice koji su bili smješteni u hangaru na Ovčari.

Na Ovčari je drugi put bio po zapovijedi komandanta brigade Vojinovića, jer je tamo „*delikatna situacija*“. Razgovarao je s kapetanom Vezmarovićem koji ga je izvijestio, da ima problema sa osiguranjem, da ne može udaljiti teritorijalce iz hangara. Još par ljudi mu je reklo da ne mogu osigurati zarobljenike zbog teritorijalaca. Teritorijalci su tražili da im predaju zarobljenike.

U hangaru je jedna grupa zarobljenika bila na desnoj strani iza užeta, druga grupa je bila na sredini, okružena teritorijalcima, vojnim policajcima i oficirima. Otišao je do Mrkšića, no, Mrkšić je bio na sastanku. Kad je njegov komandant Vojinović izišao sa sastanka, ispričao mu je o situaciji na Ovčari. Vojinović je ponudio svjedoku da zajedno odu Mrkšiću. Nakon što su izvijestili Mrkšića o situaciji na Ovčari, Mrkšić im je rekao da ga time više ne gnjave, jer ima važnijih poslova. Odlučeno je, da se Vojna policija povuče i prepusti zarobljenike TO Vukovar.

Vratio se na Ovčaru i vidio da su vozila Vojne policije bila pripremljena za izvlačenje. Vezmare(?)vić ga je izvijestio, da je dobio zapovijed od Karanfilova, da se vojna policija povuče iz hangara.

24. i 25. studenoga 2004. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Milorad Vojinović je, u jesen 1991. godine, bio komandant 80. motorizirane kragujevačke brigade. Brigada je u Vukovar došla između 7. i 11. studenoga 1991. godine.

20. studenoga 1991. godine je na Ovčari, kod hangara, vidio dva, tri, autobusa iz kojih su izlazili zarobljenici. Nije imao spoznaja, da je na Ovčaru dovezena nova grupa zarobljenika. Ispred hangara je vidio špalir koji su formirale njemu nepoznate osobe, koje su zarobljenicima oduzimale osobne

dokumente i šutirale ih. Pokušao je spriječiti tuču zarobljenika, no i njega su gurali. Jan Marček mu je, bez uspjeha, pokušavao pomoći. S Dragim Vukosavljevićem je razgovarao, da maltretiranje zarobljenika treba zaustaviti. Predloženo je da intervenira Vojna policija.

Ušao je u hangar, vidio je da su zarobljenici odvojeni užetom od ostalih i da se popisuju za jednim zelenim stolom. U hangaru je bio major Vukašinović, stajao je 5 – 6 m od užeta, stanje se polako normaliziralo. U hangaru je vidio opt. Stanka Vujanovića i opt. Miroljuba Vujovića. U hangaru je vidio 20 - 30 naoružanih teritorijalaca, za koje je kasnije čuo da su tukli vojnike. Među zarobljenicima je vidio jednu ženu koja se žalila da joj je suprug bolestan, pa im je organizirao prijevoz u bolnicu. Na Ovčari je bio 30 - 40 minuta.

Predsjednik Vijeća je predočio svjedoku dio iskaza koji je dao pred Vojnim sudom, u kome je naveo, da je u hangaru vidio optuženike Vujovića i Vujanovića, da je Vujović bio komandant i da ga je tada upozorio, da se ne može tako postupati sa zarobljenicima. Svjedok je potvrdio, da je tražio da se prestane sa zlostavljanjem zarobljenika i, da je shvatio, da su Vujović i Vujanović *"glavni u grupi"*. Netko od teritorijalaca mu je rekao, da su to njihovi zarobljenici, da se ne miješa. Izvijestio je Mrkšića o događajima na Ovčari, no Mrkšić je odgovorio: *"Nemoj o tome da mi govoriš"*. Sljedećeg dana je čuo o zločinu na Ovčari, no o tome nije napisao izvještaj.

25. i 26. studenoga 2004. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Mile Bakić je tijekom borbi u Vukovaru bio u sastavu Gardijske brigade JNA, kao vozač bijelog kombija. Za zločin na Ovčari čuo je kroz priče, kasnije.

Na Ovčaru je otišao tražiti stričevu kćerku. Ispred hangara je vidio 2 - 4 autobusa, vidio je izlazak zarobljenika iz autobusa i njihov ulazak u hangar. Kod hangara je vidio opt. Miroljuba Vujovića, opt. Stanka Vujanovića, opt. Miroslava Đankovića i opt. Milana Bulića. Jedan kapetan mu je zapovjedio, da trojicu zarobljenika odveze u «Modatex». Među tom trojicom zarobljenika prepoznao je Emila Čakalića. Iz «Modatexa» se vratio na Ovčaru, gdje se zadržao jedan sat, stojeći u mraku. Pred hangarom nije bilo autobusa. Vidio je kako optuženici Vujović i Vujanović razgovaraju s vojskom. Pred hangarom je vidio majora Veselina Šljivančanina. S Ovčare je otišao s Jovicom Novoselcom, prije ponoći.

Svjedok zna, da je opt. Vujo Zlatar ranjen u listopadu i da se s liječenja vratio u prosincu 1991. godine. Zna, da su opt. Vujo Zlatar i svjedok - suradnik broj 1 bili u svađi. Na pitanje, prijeti li mu netko, je svjedok rekao: *"Da li mi se preti ili ne preti, to će se tek čuti. Znam da mi familija nije mirna"*.

Svjedok Miodrag Panić je tijekom borbi u Vukovaru bio načelnik Štaba Gardijske brigade JNA. 18. studenoga 1991. godine su završene borbe u Vukovaru, tada se predala „mitnička grupa“, sljedećeg je dana prevezena u Srijemsku Mitrovicu. Hangar na Ovčari, u kome je bila smještena „mitnička grupa“, izabran je za smještaj zarobljenika, stoga što je to bio jedini neoštećen objekt.

18. studenoga 1991. godine je I i II bataljun Vojne policije JNA ušao u bolnicu a 19. studenoga 1991. godine je počela evakuacija bolnice. Evakuacija je nastavljena i 20. studenoga 1991. godine u prijednevnom satima, istovremeno kada se održavala i sjednica "Vlade RSK". U bolnicu su se sklonile osobe koje su nešto zgriješile, stavljale su na sebe gips i zavoje. Te su podatke dobili od Vukovaraca.

20. studenoga 1991. godine je bio u kasarni, rečeno mu je da se javi Mrkšiću i da ode na sjednicu "Vlade RSK". Sastanak je vodio Goran Hadžić. Na sastanku je bio nazočan Željko Ražnatović «Arkan». Na sjednicu je došao u vrijeme „žestoke diskusije“. Čuo je uvrede na račun JNA, da neće

biti dopušten transport zarobljenika iz bolnice u Srijemsku Mitrovicu. Rečeno je, da pravna država funkcionira i da su osnovani sudovi koji će suditi zarobljenicima iz bolnice. Donesen je zaključak, da se formira privremeni zatvor na Ovčari. Izvijestio je Mrkšića o odlukama „Vlade“, on se s tim složio.

Nakon sastanka je otišao u kasarnu. Tu je vidio autobuse sa zarobljenicima. Oko autobusa su bile osobe koje su pokušale prepoznati ubojice svojih obitelji. Vod Vojne policije nije dopustio ulazak tim osobama u autobuse.

Na Ovčaru je otišao između 15,00 i 16,00 sati i tu ostao 15-20 minuta. Vidio je da su vrata hangara bila otvorena, ispred su stajali pripadnici čete Vojne policije kragujevačke brigade, osiguravali su hangar. Vidio je komandanta kragujevačke brigade, potpukovnika Vojinovića i majora Ljubišu Vukašinića. Na povratku s Ovčare je otišao do Mrkšića i predložio, da na Ovčaru uputi nekoga iz organa sigurnosti. Poslan je Božić, iz bataljuna Vojne policije. Za zločin na Ovčari je saznao kasnije, iz medija, u Srbiji.

Svjedok se sjeća, da je opt. Miroljub Vujović bio komandant TO Vukovar prije 18. studenoga 1991. godine i da je išao na prijam kod generala Veljka Kadijevića.

15. prosinca 2004. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Borivoje Tešić je zaposlen u Žandarmeriji MUP-a Srbije. Tijekom borbi u Vukovaru bio je komandant I bataljuna Gardijske brigade. U sastavu njegovog bataljuna bile su četiri čete, čiji komandiri su bili Bojkovski, Zirojević, Radić i Kovačić, u pozadinskoj četi komandir je bio Stančić.

Komandno mjesto treće čete, čiji komandir je bio Miroslav Radić, je bilo u kući opt. Stanka Vujanovića. U sastav bataljuna su tijekom borbi ušli i pripadnici drugih jedinica, i TO Vukovar čiji je komandant, na početku, bio Dušan Jakšić. TO je imala vodove koji su imali svoje komandire, o kojima svjedok ne može reći ništa loše. Na desnom krilu, smjer prve čete, komandir je bio Stanko Vujanović, smjer druge čete nije imao komandira, komandiri treće čete bili su « *neki Đani, Crnogorac, i Miroljub Vujović* ». Sredinom listopada 1991. godine u Vukovar je došao Milan Lančuzanin sa svojom jedinicom «Leva supoderica». Zadatke su dobivali pismeno, putem zapovijedi, sastanci su održavani periodično. Na sastanke su dolazili «*neki Kinez, Đani, Stanko Vujanović, kasnije Lančuzanin, Dule Jakšić* ». Sredinom listopada 1991. godine je, s mjesta komandanta TO, smijenjen Dušan Jakšić a novi komandant je postao Miroljub Vujović.

19. studenoga 1991. godine je svjedok dobio zapovijed, od Mileta Mrkšića, da prijeđu most na Vuki i krenu prema bolnici «*da se ne dogodi masakr*». Na glavnom ulazu bolnice vidio je 10-ak ljudi u bijelim kutama. Na Mrkšićevu zapovijed je odveo doktoricu Vesnu Bosanac i još jednu osobu na razgovor u Negoslavce. Razgovor je trajao oko 45 minuta, razgovaralo se o evakuaciji ranjenika i bolesnika iz bolnice, te o smjeru kretanja. Dogovoreno je, da se počne pripremati evakuacija a da će smjer kretanja naknadno dogovoriti. Mrkšić je izdao zapovijed, da vanjsko osiguranje bolnice vrši Vojna policija Gardijske brigade, da svjedokova jedinica osigura hranu i vodu, te da se nakon izvršenja toga zadatka povuče, što je i učinjeno.

20. studenoga 1991. godine je otišao u bolnicu. Evakuacija je počela, tu su bili „*Liječnici bez granica*«. Oko 18,00 – 19,00 sati je otišao na sastanak kod Mrkšića, gdje je dobio informaciju da 21. studenoga 1991. godine treba otići na prijam kod Saveznog sekretara za narodnu obranu, u Beograd.

21. studenoga 1991. godine je, oko 7,30 sati, zajedno s Miroljubom Vujovićem i dva – tri ranjenika, helikopterom iz Negoslavaca odletio za Beograd, na prijam. Na prijamu su bili Mrkšić, Bijočević, Petrović i jedan vojnik u SMB uniformi za koga je pretpostavio da je pripadnik TO.

Prvu informaciju o zločinu na Ovčari čuo je od dr. Zorana Stankovića godinu i pol, do dvije godine, poslije. Pitao ga je, jesu li leševi na Ovčari oni leševi koje su vidjeli preko puta kasarne. Dr Stanković je tada rekao, da su na Ovčari doista ubijeni zarobljenici.

Svjedok Marko Marić je u kritično vrijeme bio je pomoćnik komandanta za moral u Gardijskoj brigadi. Nije imao nikakvu zapovjednu funkciju, niti je imao ikakve ovlasti nad prometnom ili vojnom policijom. Potvrdio je da zna gdje je Ovčara, te da je bila u zoni odgovornosti gardijske brigade JNA.

16. prosinca 2004. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Srećko Borisavljević je umirovljeni oficir Vojske Jugoslavije. Tijekom borbi u Vukovaru je bio referent organa sigurnosti II jurišnog odreda Gardijske brigade i Operativne grupe «Jug».

18. studenoga 1991. godine je dolazilo puno civila, žena i djece. Njegov zadatak je bio «operativno nadgledanje», kako se među civilima ne bi našli «ekstremi», te osiguranje transporta civila autobusima za Srbiju, ili u druge dijelove Hrvatske. Zadatak je obavljao u «Veleprometu», kamo su došli autobusi.

U «Velepromet» je došao Željko Ražnatović Arkan i tražio da mu predaju zarobljenike. Svjedok je to odbio, jer su svi ti ljudi bili civili. Bogdan Vujić ga je izvijestio, da su pozvani na sjednicu «Vlade», koja se održavala u «Veleprometu», no, on je odbio ići. Od Vujića je nakon sjednice čuo: «*Bolje što nisi bio. Svašta su rekli. Ispljuvali su nas*». Rekao mu je, također, za odluku da se zarobljenici predaju teritorijalcima. U to nije mogao vjerovati pa je pitao Vujića, tko je to odlučio. Ovaj mu je odgovorio: «*Oni od gore*».

20. studenoga 1991. godine su u kasarnu došli autobusi. Svjedok je u tom trenutku bio u «Veleprometu». Jedan teritorijalac mu je rekao: «*Pobiće ih tamo, kod kasarne*», stoga je svjedok odmah otišao u kasarnu. Tamo je našao tri autobusa puna ljudi u zavojima. Okolo je bilo puno pripadnika TO i mještana Vukovara koji su željeli ući u autobuse. Čuo je povike teritorijalaca i mještana: «*Ubiću te*» i «*Ja ću da ti vratim za...*» Zvao je Panića koji mu je izdao zapovijed da smiri mještane i teritorijalce.

u «Veleprometu» je imao velikih problema sa „Topolom“, pripadnikom odreda „Leva supoderica“. „Topola“ koji je u pijanom stanju tražio od stražara da ga puste, kako bi mogao maltretirati i ubijati ljude. Zapamtio je osobu s nadimkom „Kinez“, bio je pripadnik „Leve supoderice“, visok, crn, u to vrijeme je imao oko 27 godina. Nekoliko dana prije kraja borbi, Peđa, pripadnik TO i stražar u «Veleprometu», izvijestio je svjedoka, da je došao „Kinez“ s grupom. Oko ponoći su izveli 13 ljudi iz hangara. Svjedok nije mogao provjeriti točnost ove informacije. U «Veleprometu» je tada bilo 200 osoba zadržano, stoga je, zbog njihove sigurnosti, organizirao transport tih ljudi u kasarnu.

Nakon povratka u Beograd, čuo je za zločin na Ovčari.

Zna, da je optuženi Miroljub Vujanović za komandanta TO postavljen krajem listopada 1991. godine. U sudnici je prepoznao opt. Miroljuba Vujovića i opt. Stanka Vujanovića. Za opt. Predraga Milojevića je rekao da ga prepoznaje, no, ne zna kako se zove.

Svjedok Ljubiša Vukašinović je aktivni oficir Vojske Srbije i Crne Gore, a u vrijeme borbi u Vukovaru bio je pomoćnik načelnika sigurnosti, majora Veselina Šljivančanina.

19. studenoga 1991. godine je, oko 20,00 sati, pozvan u komandu operativne grupe "Jug". Tu je dobio zapovijed, da slijedeće jutro organizira prijevoz ljudi iz bolnice u kasarnu, otkuda će biti prevezeni u Srijemsku Mitrovicu. Istaknuo je: „*Nigde se nije spominjala Ovčara.*”

20. studenoga 1991. godine, u 6,00 sati ujutro, došao je u bolnicu gdje je vidio dosta teritorijalaca, mještana i ljudi izvedenih iz bolnice. Major Šljivančanin je ulazio i izlazio iz bolnice, pregovarao je s osobljem bolnice, nakon čega su ljudi iz bolnice koji su bili u civilnoj odjeći, s povojima na rukama i glavama, no, svi pokretni, ušli u tri autobusa. Trijažu je vodio major Šljivančanin. Kod bolnice je svjedok vidio optuženike Vujovića i Vujanovića. Kasnije ih je vidio i na Ovčari. U autobusima su bila po dva vojna policajca. U autobusima je bilo 250 ljudi. Autobusi su otišli u kasarnu. Tamo su već bili teritorijalci i mještani koji su prije toga bili u bolnici. U međuvremenu mu je jedan vojni policajac donio spisak s imenima 20-tak osoba koje je, po nalogu majora Šljivančanina, trebalo vratiti u bolnicu. Unatoč negodovanju mještana i teritorijalaca, svjedok je te osobe vratio u bolnicu, ali je upozorio majora Šljivančanina da radi loše sigurnosne situacije to više ne čini. Od Mladena Predojevića je dobio informaciju, da je iz komande stigla zapovijed, da se zarobljenici odvezu na Ovčaru i da i on tamo ode.

Na Ovčaru su došli oko 13,00 sati. Tamo je vidio puno teritorijalaca, prazne autobuse i ljude u hangaru koji je bio otvoren. U hangaru je vidio nered, tragove krvi, pretučene ljude, teritorijalce koji su u rukama imali oružje i drvene motke. Vidio je optužene Miroljuba Vujovića, Stanka Vujanovića i Milana Lančužanina. *“Insistirao sam kod Miroljuba da se napravi red”*, ali nije imao nikavu podršku. Zarobljenike je u hangaru čuvao vod Vojne policije 80. motorizirane kragujevačke brigade. Uz pomoć vojnih policajaca uspio je maknuti teritorijalce iz hangara. Nakon toga je u hangar ušlo ljudi iz još 3 autobusa. Nakon smirivanja situacije, oko 17,00 ili 17,30 sati, svjedok je otišao s Ovčare. U to vrijeme su svi zarobljenici bili živi. Otišao je u komandu vidjeti *“ko je to naredio”* i reći majoru Šljivančaninu što se događalo na Ovčari, no, nije ga našao, pa je o situaciji izvijestio Mileta Mrkšića.

Za optuženike Vujovića, Vujanovića i Lančužanina je rekao, da su bili komandanti jedinica koje su bile sastavni dio I jurišnog odreda Gardijske brigade JNA. Vujović i Vujanović su na položaju komandanta TO «Petrova gora» zamijenili ranijeg komandanta. Lančužanin je bio komandant odreda „Leva supoderica“.

17. prosinca 2004. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Branislav Lukić je oficir Vojske SCG. Od 14. listopada 1991. godine bio je pomoćnik u štabu za nastavne djelatnosti, na isturenom komandnom mjestu operativne grupe ”Jug”.

Svjedok je, nakon završetka borbi u Vukovaru, bio u kasarni do 23. studenoga 1991. godine. 20. studenoga 1991. godine, oko 13,00, ili 13,30 sati, je u kasarnu došlo pet autobusa. Istovremeno je u krug kasarne došlo dosta teritorijalaca i mještana Vukovara koji su pokušavali ući u autobuse i tući ljude. Pokojnom Predojeviću i Božiću, komandirima Vojne policije, je rekao, da im ne dopuste ulazak u autobuse. Prišao mu je opt. Lančužanin, koga je prepoznao po glasu, i pitao ga: *„Hoćemo li i ove ustaše da pustimo”*

Predsjednik Vijeća je svjedoku predočio dio obrane opt. Lančužanina, u kome tvrdi da je kritičnog dana bio u Beogradu. Svjedok je rekao, da je siguran da je optuženika vidio kod kasarne u 13,00, ili 13,30 sati. Kasnije je saznao, da su autobusi iz kasarne otišli na Ovčaru, no, razlog za to nije znao.

Svjedok Bogdan Vujić je pukovnik u mirovini. U jesen 1991. godine je angažiran od organa sigurnosti na utvrđivanju podataka o ratnim zarobljenicima. Bio je član tima istražitelja, u kome su bili i Tomić, Korica, Kijanović i Stošić. Od 21. listopada do 19. studenoga 1991. godine, svjedok je radio u logoru Begejci.

Istražiteljski tim je 19. studenoga 1991. godine, oko 20,00 sati, došao u Negoslavce. Dobili su informaciju, da će ratni zarobljenici iz Vukovara biti prevezeni u logor u Srijemskoj Mitrovici. Javili

su se Miletu Mrkšiću. On ih je izvijestio o velikom broju ratnih zarobljenika, da su ratni zarobljenici izmiješani sa ženama i starcima, da su smješteni u «Veleprometu» i u hangaru na Ovčari. Svjedok je dobio zadatak: koordinirati razdvajanje muškaraca od staraca, žena i djece «Veleprometu».

Iste večeri je otišao u «Velepromet», oko 22,00 sata javio se Srećku Borisavljeviću. Čuo je, da je tu smještena jedinica koju su zvali «četnici». Išao je obići prostorije u «Veleprometu». Ispred jedne prostorije su stajala dva "četnika" i dva vojna policajca s puškomitraljezima. "Četnici" nisu dopustili ulazak u prostoriju. Pojavila su se dva pripadnika TO, jedan se predstavio kao Marko Crevar, drugi, nadimkom „Topola“. „Topola“ je imao u rukama krvavu kamu, rekao mu je: *"Ti pukovniče nećeš uspeti da odvedeš ove ljude, to su sve ratni zločinci, ustaše, mi njih znamo, oni su klali i ubijali Srbe"*. Kroz otvor je vidio dio prostorije u kome su bili zlostavljani ljudi krvavih glava. U prostoriji, koja se zvala ambulanta, svjedok je vidio čiste i krvave plahte. Pokušao je objasniti Marku Crevaru i „Topoli“ da zarobljenici trebaju ići u formirani logor u Srijemskoj Mitrovici. Oni to objašnjenje nisu željeli razumjeti. Počeli su verbalno, a potom i fizički, prijetiti svjedoku, govoreći da ne žele predati zarobljenike iz te prostorije, jer znaju tko su te osobe.

U međuvremenu je došlo 6 - 7 autobusa i zarobljenici iz «Veleprometa» su počeli u njih ulaziti. Zadnji autobus je bio predviđen za zarobljenike iz prostorije koju su čuvali „četnici“ i teritorijalci. Unatoč protivljenju „četnika“ i teritorijalaca, pripadnici Vojne policije su uspjeli iz prostorije izvesti 45 zarobljenika. Branko Korica je upozorio svjedoka da su Marko Crevar i „Topola“ odvodili zarobljenike u kukuruz, nakon čega su se čuli rafali. Od Korice je čuo, da su Marko Crevar i „Topola“ i prethodnih večeri, na isti način, ubijali zarobljenike.

20. studenoga 1991. godine, u 6,00 sati, svjedok je, zajedno s Brankom Koricom i Veselinom Šljivančaninom, otišao u bolnicu. Bolnicu je obišao s dr. Mirkom Stanojevićem i Koricom, u pratnji dva policajca. Prvo su ušli u prostoriju gde su bili ranjenici, bolesnici, jedna časna sestra i osobe koje su se maskirale u ranjenike. Navečer, dok su čekali prijevoz u Negoslavcima, čuli su rafale, za koje su zaključili da dolaze iz smjera Ovčare.

24. siječnja 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Jovan Novković je tijekom borbi u Vukovaru bio na položaju pomoćnika za moral, u jedinici LARD PVO koja je bila u sastavu kragujevačke brigade.

Nakon prestanka borbi u Vukovaru, svjedok je, jednoga dana oko podneva, vidio da su na Ovčaru došli autobusi sa zarobljenicima. Ispred hangara su bila 2 – 3 autobusa. Kod hangara je bila grupa vojnika. U grupi vojnika su bili pripadnici redovne vojske, grupa oficira, grupa pripitih, različito obučeni ljudi. Iz znatiželje je krenuo prema hangaru. Vidio je izlazak zarobljenika iz autobusa i njihov ulazak u hangar. Komandant Jan Marček koji je već bio u hangaru, ga je vidio i zapovjedio mu da nastavi s pisanjem popisa zarobljenika iz hangara, koji je započeo jedan vojnik. Redom je pozivao zarobljenike da priđu, a vojnik je upisivao njihova imena. U hangaru je bilo 150 – 200 zarobljenika, vidio je jednu ženu licem okrenutu prema zidu. U svoju se komandu vratio nakon par sati. .

Na upit je odgovorio, da mu ime Mirko Gavrilović ništa ne znači. Za strijeljanje zarobljenika je čuo narednoga dana.

Svjedok Marko Crevar je 1. travnja 1991. godine, sa još dvanaest srpskih kolega, napustio policiju. U kolovozu 1991. godine se vratio u Vukovar, u ulicu Petrova gora. Bio je pripadnik TO «Petrova gora» koja je bila pod komandom JNA. Komandant TO je bio Dušan Jakšić komu je nadređen bio Tešić. Komandiri četa TO su bili optuženici Vujović i Vujanović. Nekoliko dana prije pada Vukovara je čuo od Dušana Jakšića, da je ovaj smijenjen s mjesta komandanta TO. Slijedećeg dana je čuo, da su na to mjesto postavljeni opt. Vujović i opt. Vujanović.

Nakon prestanka borbi u Vukovaru, 18 i 19. studenoga 1991. godine, počele su pripreme za ustrojavanje policijske stanice. Svjedok je u to vrijeme bio u «Veleprometu», prikupljao je informacije o nestalim Srbima iz Vukovara, obavljao je razgovore s osobama dovezenim u «Velepromet». Radio je to samostalno, nije imao ikakvu zapovijed. Osim svjedoka, razgovore u «Veleprometu» je obavljao Žigić koji je prije rata bio inspektor za krvne delikte u vukovarskom SUP-u. Razgovore je obavljao u dvorištu, ili u kancelariji, koju je koristio. Tih dana u «Veleprometu» je bilo nekoliko tisuća ljudi. Imao je spoznaja, da su osobe iz vukovarske bolnice prevezene u kasarnu. Iz znatiželje je otišao u kasarnu. Vidio je, da su zarobljenici bili u autobusima koje je osiguravala vojska.

Nikoga od optuženika, koji su mu poznati, nije vidio kod kasarne. Nakon godinu, dvije, čuo je, da su zarobljenici iz bolnice ubijeni na Ovčari. Vukovarski SUP-u nikada nije proveo predistražne i istražne radnje o tim događajima.

Svjedoku je predočen dio iskaza iz istrage, u kome je rekao da je u «Veleprometu» izvršena trijaža, da su neke osobe, za koje se sumnjalo da su počinile zločine, odvodili u hangar broj 2. Potvrdio je, da su on i Žigić određivali tko će ići u taj hangar, da su nakon razgovora te osobe odvezene u Srbiju.

26. siječnja 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Aleksandar Vasiljević je u jesen 1991. godine bio načelnik „Uprave za bezbednost“ JNA. Na toj funkciji je bio od 1. lipnja 1991. godine do 8. travnja 1992. godine.

Prvi put je za ime Ovčara, i za zločin, čuo u siječnju 1993. godine od kapetana Zjaje Murisa koji je u kritično vrijeme bio komandir protivterorističkog voda Vojne policije Gardijske brigade. Zjajo Muris mu je tada o događajima na Ovčari rekao: „*Druže generale, Vi za taj deo ne znate, kada bude bilo vremena, ja ću Vam ispričati.*“ Sljedeći put su se sastali u travnju 1993. godine. Tada mu je Muris rekao, da je 20. studenoga 1991. godine, poslije podne, dobio zapovijed od majora Vukašinića da na Ovčari uspostavi red. Trebao je utvrditi tko je od zarobljenika civil, a tko pripadnik ZNG-a. Muris je krenuo na Ovčaru s četiri vozila. Bila je noć, a kada je došao u neposrednu blizinu Ovčare čuo je pucnjavu. Odmah je o tome radio - vezom izvijestio Vukašinića, a ovaj mu je rekao da se vrati nazad, jer «*oni više nisu naš problem*». Svjedok je rekao da je Muris, kao počinitelje zločina na Ovčari, spominjao dobrovoljca „Topolu“, visokog preko dva metr koji je nosio riđu bradu, imao raskopčani šinjel i, „*koji je smrdeo na usirenu krv*“, te osobu imenom „Kinez“, koja je bila uz „Topolu“. Svjedok je te podatke, krajem 1993., ili početkom 1994. godine, dostavio „Upravi bezbednosti“.

13. listopada 1994. godine, razgovarao je s novinarom „Vremena“, Jovanom Dulovićem. Dulović mu je ispričao da je bio u Vukovaru i tamo vidio «*svega i svačega*». Razgovoru su nazočili još trojica ili četvorica novinara. Dulović je iz belježnicu čitao pojedine dijelove zapisa sa boravka u Vukovaru. Prvo je pročitao dio koji se odnosi na 14. studenoga 1991. godine kada je oko 17, 30 sati u kuću Stanka Vujanovića došao Vojislav Šešelj s pratnjom, da su tu bili Šljivančanin i Radić. Šešelj je tada rekao da se vojska pročistila, u njoj više nema izdajnika, «*da iz Vukovara nijedan ustaša ne sme da izađe živ.*» Nadalje, Dulović je pročitao dio njegovih zapažanja iz noći 19./ 20. i 20. / 21. studenoga 1991. godine: ponovo se nalazio u kući Stanka Vujanovića gdje su se pijani dobrovoljci hvalili da su od 17,00 sati 20.-tog, do 1,00 sat 21. studenoga 1991. godine ubijali zarobljenike na Ovčari. Dulović je svjedoku rekao da je zapis sačinio temeljem priče dobrovoljca visokog rasta, porijeklom iz Crne Gore. Vujanović je tada rekao: «oni su pričljivi, hvale se time i izaći će grdni problemi, jer se to neće sačuvati u tajnosti». Dulović je svjedoku rekao da mu je ppt. Stanko Vujanović rekao da nije imao dovoljno ljudi za strijeljanje zarobljenika pa je morao angažirati dobrovoljce; da je glavni komandant teritorijalaca bio Stanko Vujanovića a da je glavni komandnat četnika bio opt. Milan Lančuzanin.

Svjedok je drugi put razgovarao je s novinarom Dulovićem 15. studenoga 1995. godine, u redakciji lista «Vreme» kada je pokušao dobiti informaciju je li netko od oficira JNA sudjelovao u zločinu na Ovčari. Dulović mu je rekao da oficiri nisu sudjelovali u zločinu, da je to počinila «šarena vojska». Svjedok je Duloviću savjetovao da o zločinu na Ovčari napiše članak. Nakon toga je objavljen članak «Vukovar, krvava priča».

Svjedok je iz kontakata sa Srećkom Borisavljevićem, 1995. godine, čuo da su 20. studenoga 1991. godine u kasarnu došli autobusi sa zarobljenicima iz vukovarske bolnice i da su ih teritorijalci htjeli tući pa je Panić odučio da se hitno prevezu na Ovčaru. Naknadno se čulo da su zarobljenici strijeljani. Godine 1997. svjedok se, u službenim prostorijama Vojske Jugoslavije, sastao sa Šljivančaninom. Tom razgovoru, u kome je major Šljivančanin rekao da je naknadno čuo da su zarobljenike likvidirali teritorijalci i dobrovoljci, je bio nazočan Tumanov.

Nakon što je u siječnju 1998. godine saznao da je na Ovčari bila četa vojne policije 80. motorizirane kragujevačke brigade, svjedok je u hotelu „Balkan“ razgovarao s komandrom te čete, Vezmarovićem. Tada je saznao da je Joca popisao sve zarobljenike, da je ubrzo stiglo 30-tak teritorijalaca iz Vukovara, koji su bili bahati, i koji su, odmah počeli zlostavljati zarobljenike u hangaru. Vezmarević mu je rekao da su glavni bili neki „Mirko sa zavojem na ruci“, i visoka osoba sa šeširovom.

U jesen 1998. godine je sreo Mileta Mrkšića koji mu je na pitanje što se dogodilo na Ovčari odgovorio: «Dece mi, da sam znao šta će da bude nikad ih ne bi predao». Na pitanje zašto je o tome šutio, Mrkšić je odgovorio da su se dogovorili da se o tome šuti.

27. siječnja 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Svetolik Bukić je u vrijeme borbi u Vukovaru bio je načelnik ABHO 80. motorizirane brigade.

Na Ovčari je bio u dva puta. Prvi put je otišao na Ovčaru 18. studenoga 1991. godine kad je čuo od oficira da tamo treba formirati logor za zarobljenike. Drugog dana, oko 17,00 sati, je major Dušan Janković, načelnik štaba njihove brigade, zapovijedio svjedoku i Dačiću da idu na Ovčaru. Otišli su s grupom vojnika. U hangaru su vidjeli uže, unutra su bili zarobljenici sa zavojima, stajali su uz zid. S druge strane užeta su bili vojnici u maskirnim uniformama. U Negoslavce su se vratili nakon sata.

28. siječnja 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Saša Miljić je tijekom borbi u Vukovaru bio vezista u LARD PVO.

Svjedoka i Petkovića je jedne večeri, između 18,00 i 19,00 sati, pozvao komandant, Jan Marček, i uputio ih u hangar na Ovčari, nedaleko od njihova komandnog mjesta. Marček ih je uveo u hangar. Tamo su vidjeli preko 100 zarobljenika i 30 - 40 naoružanih osoba u uniformama, za koje svjedok misli da nisu pripadali JNA. Zarobljenici su sjedili u jednom dijelu hangara, na slami. Naoružane osobe su šetale okolo po hangaru. U sredini hangara je za stolom sjedio vojnik i pisao popis zarobljenika. Na svoje komandno mjesto su se vratili zajedno s Marčekom. Tijekom noći je čuo pucnjavu. Nakon dan - dva je čuo za strijeljanje zarobljenika na Ovčari.

Svjedok Milan Petković je tijekom borbi u Vukovaru bio vezista u LARD PVO.

Svjedok je rekao da je, desno od mjesta gdje su bili smješteni na Ovčari, na udaljenosti od 50 – 200 metara, bio hangar. Jedne večeri, njihov komandant Jan Marček je odredio svjedoka i Miljića za stražare u hangaru, dok zarobljenici koji su tamo bili ne budu odvezeni u Srijemsku Mitrovicu.

U hangaru su bili dva sata, zajedno sa jednim rezervnim oficijom iz njihove jedinice. Ispred hangara je bilo puno civilnih vozila. Zarobljenici su prije ulaska u hangar na stranu bacali vrećice koje su imali kod sebe. Bilo je 150 - 200 zarobljenika i 15 - 20 teritorijalaca i dobrovoljaca koji su stajali sa strane u špaliru i tukli zarobljenike kad su ulazili u hangar. U hangaru su zarobljenici sjedili. Dobrovoljci i teritorijalci su šetali po hangaru. Na sredini hangara je bio stol za kojim je netko iz njihove jedinice pisao popis zarobljenika. Zarobljenici su bili u civilu, neki su imali zavoje na glavama, a bila je i jedna mršava žena, stara između 35 i 40 godina. Teritorijalci i dobrovoljci su psovali i vikali. Nakon pola sata, u hangar su došle tri, četiri, osobe, jedna od njih prišla je jednom zarobljeniku i pitala: *«Zašto si mi ubio brata»*, udarila ga nogom u grudi i otišla. Svjedok je čuo pucnjavu u daljini, izvan hangara.

Svjedok je vidio izvođenje jedne, ili dvije, grupe od 8 do 10 zarobljenika iz hangara, ne zna kamo su odvedeni. Čuo je, da će traktorskom prikolicom biti prevezeni do nekog drugog hangara. Vidio je da su zarobljenici izlazili jedan za drugim. Po njih je došla grupa osoba koju ranije nije vidio u hangaru. Ubrzo je dobio zapovijed, da se sa Miljićem vrati u svoju jedinicu.

Pucnjavu je čuo na udaljenosti od 200 do 300 metara od hangara, kao i da je bilo nekoliko pojedinačnih pucnjeva. Kad je izlazio iz hangara, svjedok je na udaljenosti od desetak metara od ulaza u hangar vidio prazan traktor s prikolicom.

10. veljače 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedokinja dr. Ranka Krnić Protić je fizijatrica koja je u studenome 1991. godine radila u Selters banji u Mladenovcu, na Institutu za rehabilitaciju.

Svjedokinja je radila u dijelu Selters banje u koji se upućuju na rehabilitaciju lakši bolesnici. Nakon što joj je predočena otpusna lista opt. Zlatar Vuje, svjedokinja je potvrdila da se na toj listi nalazi njezin potpis, no da se ne sjeća konkretnog slučaja. S obzirom da je optuženik bio pokretan i sa štakom, vjerojatno je bio smješten na trećem katu.

Svjedokinja je rekla, da je nemoguće da se u dokumentaciju upisivao datum različit od datuma kada je pacijent primljen u banju, da je moguće da je optuženik primljen u banju dana 18. studenoga 1991. godine. Pacijenti su mogli izlaziti za vikend, ali su se morali pojaviti na viziti u nedjelju navečer. „Režim“ posjeta u banji bio je vrlo fleksibilan.

Svjedokinja je rekla, da je teoretski moguća predočena tvrdnja opt. Vuje Zlatara da mu je, nakon nekoliko dana boravka u banji, rana pukla te da je zbog toga na jedan dan vraćen na VMA. Iz optuženikova nalaza se vidi da je rana curila i da je postojala mogućnost da on zbog toga ode na dodatnu obradu.

Svjedok Bogdan Miljanović je tijekom borbi bio raspoređen pri kuhinji na Petrovoj gori.

Nije sudjelovao u borbama. Opt. Vujo Zlatar mu je bio prvi susjed, pa zna da je krajem listopada 1991. godine ranjen i da se s liječenja vratio par dana prije Nove godine. Prvo je bio na liječenju u Beogradu, a potom u banji. Optuženik je, nakon povratka s liječenja, hodao uz pomoć štake.

Svjedok Stevan Kovačević je susjed opt. Zlatar Vuje. Kad se vratio u Vukovar, od Vujinog brata je saznao da je optuženik ranjen 30. listopada 1991. godine. Optuženika je nakon toga prvi put vidio par mjeseci kasnije.

11. veljače 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Đorđe Veličković od optuženika poznaje samo opt. Slobodana Katića. Ponudio se svjedočiti.

21. studenoga 1991. godine je slavio krsnu slavu Sv. Arandela, u svom restoranu sa 40 – 50 gostiju. 20. studenoga 1991. godine je, oko 12,00 sati, k njemu došao opt. Slobodan Katić. Došao je s još dvojicom ljudi u maskirnim uniformama, u sanitetskom vozilu s vukovarskom registracijom. U restoranu su ostali zajedno cijelu noć, a opt. Katić je ostao i cijeli sljedeći dan. Optuženik nije poslije dolazio k njemu na slavu. Ponovo ga je sreo, 1995. ili 1996. godine, pred zgradom zemunske općine

Svjedok Živko Naić, je rekao, da opt. Slobodana Katića poznaje cijeli svoj život, odrastao je uz njega, stanovali su u susjedstvu.

Za vrijeme rata, 1991. godine, svjedok je imao 16 godina, išao je u srednju školu. U kritično vrijeme, od 18. do 22. studenoga 1991. godine, bio je izbačen iz škole.

Na pitanje je svjedok rekao, da se sjeća da su to bili baš ti dani, po „oslobođenju Vukovara“ i po tome što se opt. Katić vratio u Zemun.

18. /19. studenoga 1991. godine je svjedok bio s optuženikom u njegovoj kući, gledali su emisiju o padu Vukovara. Optuženik je 19. i 20. studenoga 1991. godine išao u posjetu «Malom Džou» u bolnicu. Nakon posjete 20. studenoga 1991. godine, zajedno su se vratili u Zemun. Optuženik je bio obučen u maskirnu uniformu, imao je beretku. Rastali su se u Zemunu 20. studenoga 1991. godine, u poslijepodnevnom satima. Ponovo su se vidjeli sljedećeg dana poslije podne. Optuženik je tada bio mamuran, rekao je svjedoku da je bio u kavani, spominjao je neku slavu. Svjedok je rekao, da se optuženik vratio u Vukovar 22. studenoga 1991. godine s Bakićem.

21. ožujka 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Branislav Preljić je u vrijeme borbi u Vukovaru bio novinar časopisa “Politike ekspres”.

Svjedok je rekao, da je njegov kolega, Jovan Dulović, imao dozvole za ulazak u Vukovar. Dulović je u studenome 1991. godine pitao, ima li tko vozačku dozvolu, jer je mora ići u Vukovar. Tako je svjedok krenuo s Dulovićem. U Vukovaru su se zadržali četiri - pet dana, bili su smješteni u kući obitelji Pajić ili Pejić. Dulović je poznao dosta ljudi, dobrovoljaca. Jedno jutro su autom otišli do bolnice. Šljivančanin nije dopustio ulazak u bolnicu. U bolnici je bilo puno ljudi i pripadnika JNA. Vidio je da ljudi izlaze iz bolnice i ulaze u autobus. Dulović je uzimao izjave od teritorijalaca i pripadnika JNA.

Jedno jutro, možda dva dana nakon odlaska do bolnice, Dulović je, razgovarajući s ljudima, u jednom trenutku zaplakao i rekao: «*Nešto se strašno dogodilo na nekoj Ovčari*». Svjedok je za zločin na Ovčari saznao iz medija.

Predsjednik Vijeća je predočio svjedoku dio iskaza Jovana Dulovića, o tome kako je njemu i svjedoku o zločinu na Ovčari detalje pričala dobrovoljka Dragica. Svjedok je rekao, da se sjeća da su se, u kući preko puta kuće u kojoj su oni bili smješteni, okupljali i dobrovoljci i vojnici, da je tu bilo priča s ratišta, ali se ne sjeća da se razgovaralo o Ovčari. Sjeća se da je Dulović razgovarao s jednom ženom u uniformi, da je koristio bilježnicu, ali se ne sjeća detalja, jer nije čuo razgovor. Ne razumije kako se zločin mogao dogoditi na Ovčari, kad je tu bila nazočna JNA.

Svjedok Tomislav Peternek je prigovorio što ga se kao novinara uopće poziva za svjedoka. Rekao je, da je dragovoljno došao svjedočiti, no da se sljedećem pozivu neće odazvati.

Svjedok je bio fotograf, nije slušao ono što se priča. 18. studenoga 1991. godine je s Novakom iz "Politike" otišao na Ovčaru, jer je saznao da su tamo u tijeku pregovori o predaji. Na Ovčari su vidjeli da se vode pregovori. (svjedok je predočio Vijeću fotografiju na kojoj se vidi kolona zarobljenika i odlaganje oružja). Nakon ulaska u bolnicu, svjedok je načinio nekoliko fotografija. U bolnici je vidio dosta oficira i vojnika.

Svjedok je u Vukovaru bio od početka borbi, poznaje puno boraca po nadimcima: Đani, Kina, Kameni, Ceca, Topola i Cetinje. Rekao je, da su dobrovoljačke jedinice bile pod komandom Gardijske brigade.

Predsjednik Vijeća je predočio svjedoku iskaz Jovana Dulovića, u kome stoji da su Dulović i svjedok spavali u jednoj kući, da je „Topola“ u toj kući pričao što se dogodilo prethodne noći na Ovčari. Svjedok je rekao da je to laž, da pred njim nitko nije pričao o događajima na Ovčari.

Svjedok je odbio predati u sudski spis, kao dokaz, fotografije boraca, koje je snimao u Vukovaru, no, predložio je da Predsjednik Vijeća dođe u njegov atelje i izvrši uvid u fotografije. Rekao je, da su osobe s fotografija za njega nacionalni heroji.

Poznavao je svjedoka - suradnika broj 1. Rekao je, da je svjedok - suradnik bio aktivan vojnik u Gardijskoj brigadi JNA. Iz ratnog vremena, od Vukovaca svjedok poznaje Milana Lančuzanina, Stanka Vujanovića i njegovu suprugu Nadu Kalabu, Miroljuba Vujovića i Slobodana Katića.

O zločinu na Ovčari svjedok nije imao nikakvih spoznaja. Kasnije je čuo o tome, ali ne zna ni tko je ubijen, niti tko je ubijao.

22. ožujka 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Ilija Dujaković je bio pripadnik III čete Gardijske brigade JNA čiji je komandant bio Radić.

U Vukovar je došao 30. rujna 1991. godine. Smjestio se u kuću opt. Vuje Zlatara. Svjedok poznaje svjedoka suradnika - broj 1, bili su u istoj jedinici, došli su zajedno u Vukovar. Opisao je naoružanje i uniformu svjedoka - suradnika broj 1.

Svjedok se sjeća, da je opt. Vujo Zlatar ranjen 29., ili 30., listopada 1991. godine i da je tada prevezen u Negoslavce u bolnicu. Ponovo ga je vidio 19. prosinca 1991. godine, kada ga je optuženik došao posjetiti u kasarnu u Beogradu. Tada je hodao sa štakom, rekao je da je bio u banji na rehabilitaciji.

Svjedok Mirko Ljubišić je bio raspoređen kod Zjaje Murisa, naknadno je raspoređen u jedinicu kod Milana Lančuzanina, gdje je zadužio oružje.

19. studenoga 1991. godine je svjedok tražio roditelje. Oko 7,30 sati je otišao u bolnicu, gdje se zadržao 10 – 15 minuta. Čuo je da su mu roditelji na Lužcu. Od novinara Peterneka je dobio vozilo i otišao na Lužac. Po povratku u komandu jedinice, Milan Lančuzanin mu je dao zadatak da pronađe automobile za potrebe jedinice. S još tri osobe je ,oko 16,15 sati, otišao u Negoslavce a potom na Ovčaru, gdje je uzeo dva vozila. Pred hangarom, na Ovčari, je vidio 40-tak vojnih policajaca, u hangarima su bili zarobljenici, pripadnici ZNG-a, koje je većinom poznavao. U hangar je mogao ući bez oružja. Razgovarao je sa zarobljenicima. Uz odobrenje oficira, iz hangara je izveo oca Stjepana Gunčevića. Među zarobljenicima je prepoznao Emila Čakalića, Vilima Karlovića, Perkovića i Čaletu. Čuo je, da će zarobljenici biti odvezeni u Srijemsku Mitrovicu. Svjedok je rekao, da je Miroljub

Vujović izveo Perkovića iz hangara i da je rekao Ivankoviću da ljude koji su izvedeni iz hangara odveze u «Velepromet», gdje je sigurnije.

Na lijevoj strani hangara je vidio 60 - 100 osoba u maskirnim uniformama, koje nije poznavao. Nakon nekog vremena došli su opt. Milan Lančužanin, opt. Predrag Milojević, opt. Marko Ljuboja i opt. Predrag Dragović. Opt. Stanko Vujanović je tražio da se još neki zarobljenici odvezu u «Velepromet» i izveo je dvojicu zarobljenika iz hangara. Milan Lančužanin je izveo Čaletu i još dvije osobe.

Pred hangarom je vidio traktor s prikolicom. U prikolicu su uvedeni zarobljenici. Mislio je da će traktor krenuti u Vukovar. Zajedno s optuženim Lančužaninom, Milojevićem, Ljubojem i Dragovićem je bio u autu kojim su slijedili traktor. Traktor je naglo skrenuo s puta. Vozilo kojim su išli svjedok i optuženici zaglavilo se u blatu. On i opt. Dragović, ili opt. Milojević, su krenuli za traktorom. Kad su čuli rafalnu paljbu vratili su se do vozila. Vozilo su uspjeli izvući iz blata, nakon čega su krenuli u Vukovar. Kod hangara je Milan Lančužanin rekao, da ne želi sudjelovati u tome.

23. ožujka 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedokinja Dušanka Katić, sestrična opt. Vuje Zlatara, svjedokinja obrane

30. listopada 1991. godine je svjedokinju zvala sestra opt. Zlatar Vuje, rekla joj je da je optuženik ranjen i pozvala je da idu zajedno na VMA. Skoro svakog dana je posjećivala optuženika na VMA, sve do 18. studenoga 1991. godine, kada je optuženik prevezen u Selters banju, kod Mladenovca. U posjetu, u banju, svjedokinja je otišla prvi put 19. studenoga 1991. godine. Ponovo ga je posjetila 21. studenoga 1991. godine. Pri kraju rehabilitacije optuženik je dolazio na vikende k njima.

19. studenoga 1991. godine, kad je optuženika prvi put posjetila u banji, svjedokinja je vidjela da se optuženik loše osjeća, ležao je, kretao se pomoću dvije štake.

Svjedok Rade Samardžija, tetak opt. Vuje Zlatara, otac svjedokinje Dušanke Katić, svjedok obrane.

Svjedok je rekao da je opt. Vujo Zlatar ranjen 30. listopada 1991. godine. Optuženik je liječen na VMA do 18. studenoga 1991. godine, kada je prevezen na rehabilitaciju u Selters banju kod Mladenovca. 19. studenoga 1991. godine je, zajedno s kćerkom Dušankom Katić, posjetio optuženika u banji. Ponovo ga je posjetio 21. studenoga 1991. godine. Tih se dana optuženik nije mogao sam kretati, ležao je, noga mu je bila zavijena.

Svjedok Mile Nišević, svjedok obrane

Opt. Vuju Zlatara svjedok je upoznao u banji u Mladenovcu. Poznavao je optuženikovog oca. Od Pere Stanojevića je čuo za boravak optuženika u banji, on ga je s njim upoznao. Optuženik mu je rekao da je u banji od 18. studenoga 1991. godine. Posjećivao ga je svake večeri. Optuženik je u početku ležao, kasnije se kretao pomoću dvije štake.

24. ožujka 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Nebojša Petković je bio mobiliziran u jesen 1991. godine. U Vukovar su došli 10. studenoga 1991. godine. Nakon 10-tak dana njegova jedinica je smještena na Ovčaru, u zgradu svinjogojstva, udaljenu više od 300 metara od hangara. Na Ovčari je vidio samo radnike koji su radili na farmi.

Svjedok je rekao da ne zna što se dogodilo na Ovčari. Predsjednik Vijeća mu je predočio iskaz iz istrage, u kome je rekao da je jedne noći na Ovčaru dovezena grupa zarobljenika, da su zarobljenike osiguravali naoružani ljudi s bradama koji nisu dopustili prilaz rezervnim oficirima. Svjedok je rekao da se ne sjeća takve svoje izjave.

Svjedok Zoran Krstić je, u jesen 1991. godine, mobiliziran u jedinicu PVO-a, u sastavu kragujevačke brigade JNA.

Nakon desetak dana boravka u Vukovaru, jedinica je smještena na Ovčaru. Tijekom jednog cijelog dana i noći svjedok je čuo rad bagera, iza njihovih položaja, u polju. Čuo je rafalnu paljbu, što mu je navodno ostalo u sjećanju kao noćna mora. Dan nakon toga, vojnici iz njegove jedinice su pričali da nema ljudi koji su bili u nekom hangaru, da su te ljude ubili dobrovoljci.

25. ožujka 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Lazar Savić je u jesen 1991. godine bio u kasarni u Vukovaru. Nakon dolaska Gardijske brigade je Srećko Borisavljević bio svjedokov starješina.

Nema saznanja o evakuaciji iz bolnice. U kasarni je vidio autobuse, u njima je prepoznao dr. Njavru i dr. Vesnu Bosanac, koje je čuvao oficir Karanfilov. Svjedok je vidio četiri, ili pet, autobusa s civilnim tablicama, u kojima je bilo 10 - 20 ljudi. U autobusima su bili vojni policajci, nitko nije mogao niti ući, niti prići autobusima. Svjedok se ne sjeća da je kod kasarne vidio koga od optuženika. Nije vidio da je netko nekoga tukao, niti da je bilo kakvih problema.

Za zločin na Ovčari je čuo u vrijeme kad je počela obnova u Vukovaru, pričalo se po gradu da su «*potučeni neki Hrvati na Ovčari*». Svjedok je potvrdio da je, pred radnicima „Ureda za suzbijanje organizovanog kriminala“ (u daljem tekstu UBPOK), rekao, da su optuženici Vujović i Vujanović, Boro Krajišnik i Topola ubijali ljude na Ovčari i, dodao, da je to pričao cijeli Vukovar.

Svjedok Miroljub Dačić, tijekom borbi u Vukovaru, bio u je sastavu 80. motorizirane kragujevačke brigade, imao je čin rezervnog kapetana I klase.

Svjedok je na Ovčari bio dva puta. Prvi put je sa desetak vojnika i oficira čuvao zarobljenike, pripadnike ZNG-a koji su idućeg dana odvezeni autobusima za Srijemsku Mitrovicu. Drugi put je bio na Ovčari, sa Bukićem, par dana kasnije, kada je došla nova grupa zarobljenika. Kad su stigli na Ovčaru, bio je mrak. Dva sata su čekali, no, kako nisu dobili nikakav zadatak vratili su se u Negotslavce.

Svjedok je rekao da u hangaru nije bilo svjetla, neko vozilo je osvijetlilo(!)valo unutrašnjost hangara. Vidio je zarobljenike iza užeta, neki su bili u zavojima. Neki zarobljenici su bili u vojnim uniformama, a neki u civilnoj odjeći. Vidio je da su vojnici razgovarali sa zarobljenicima. Nakon tri dana je čuo za strijeljanje zarobljenika s Ovčare.

Dokazni prijedlozi

Branitelji su predložili slijedeće dokazne prijedloge:

- pribavljanje izvještaja i naredbi komande Gardijske brigade
- saslušavanje svjedoka Slobodana Hranja, Željka Milovanovića, Radojke Vučković, Branke Bančević i Vilima Karlovića
- zatražiti od ekspertne Komisije UN-a nalaze tima forenzičara koji je bio na Ovčari 1993. godine,
- pribaviti spis Županijskog suda u Osijeku br. K-1/94, optuženik Ivica Vuletić

- pozvati kao svjedoke Tomislava Merčepa i Marina Vidića «Bilog»
- pročitati iskaz svjedoka Vilima Karlovića koji posjeduje MUP RH u Vinkovcima
- pribaviti video - kazetu, ako postoji, sa snimcima zločina na Ovčari

19. travnja 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Milovan Miladinović je, u jesen 1991. godine, bio pripadnik LARD PVO-a, jedna njihova jedinica je bila smještena na Ovčaru. Svjedok je s komandantom LARD PVO-a, Janom Marčekom, bio smješten u jednu zidanu kuću.

Kad je njihova jedinica došla na Ovčaru, svjedok je zamijetio jednu grupu ljudi koji su se predali. Vidio je kada su ti ljudi dovezeni autobusima, kolima i kamionima, na obližnjem platou su teritorijalci ispitivali te ljude o tome kuda će tko ići, u druge dijelove Hrvatske, ili u Srbiju.

Nakon 2 – 3 dana, svjedok je vidio nekoliko autobusa punih ljudi, koji su željeli ići u druge dijelove Republike Hrvatske, a koje hrvatska strana nije prihvatila i koji su ponovo vraćeni na taj obližnji plato na Ovčari. Ta grupa ljudi prenoćila je u autobusima, idućeg jutra su dobili doručak, nakon čega su, oko 7,00 ili 8,00 sati, otišli prema hrvatskoj teritoriji.

U poslijepodnevnom satima je vidio dva autobusa puna ljudi. Ti ljudi su bili smješteni u hangar, udaljen 100 – 200 metara od njihova položaja. Nije bio u hangaru, ali je došao na udaljenost od 30 – 40 metara od hangara. Vidio je da su od ljudi, koji su ulazili u hangar, uzimani dokumenti. Osobe koje su pratile te ljude bile su naoružane. 3-4 osobe iz skupine ljudi doveženih na Ovčaru su bile smještene u komandu njegove jedinice. Po njih je došao jedan teritorijalac i odvezao ih u Vukovar.

Ujutro je na stolu vidio popis zarobljenika. Nema spoznaja da je netko od vojnika iz njihove jedinice pisao taj popis. Nakon par mjeseci, kad je bio na vježbi u Kragujevcu, pokušao je u arhivi njihove jedinice naći taj popis, no, nije ga našao.

Sjeća se jedne scene koja mu se urezala u pamćenje. Jedna žena koja je stajala u grupi civila je rekla: «*Božo, gde će ti duša!*». Za strijeljanje je čuo drugo jutro. Odmah je otišao kod Vojinovića u štab i tražio da njegove ljude maknu s Ovčare. Kad se vratio, Jan Marček je već pripremio vojsku za povlačenje.

Svjedok Milivoj Vukić, nadimkom „majstor Mile“, je rekao da u jeseni 1991. godine, a niti kasnije, nije bio na Ovčari, ni u Vukovaru.

20. travnja 2005. godine – saslušanje vještaka

Vještak prof. dr. Davor Strinović, specijalist sudske medicine, radi u Zavodu za sudske medicinu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, stalni sudski vještak. Tri primjerka svog mišljenja i nalaza je predao u spis. Rekao je da je Zavod za sudske medicinu u Zagrebu izvršio identifikaciju leševa s lokaliteta Grabovo. Prvi postupak identifikacije radili su stručnjaci iz Haaga. Radnici Zavoda za sudske medicinu iz Zagreba su sakupili popise nestalih osoba, prikupljali su antimortalne podatke od rođaka. Potom su radili usporedbe protokola iz Haaga i antimortalnih podataka. Klasičnom metodom su identificirane 93 osobe, 99 osoba je identificirano DNK metodom. Identificirane su 192 žrtve, od 200 osoba ekshumiranih iz masovne grobnice na Grabovu.

Dr Strinović je bio monitor na ekshumaciji iz masovne grobnice na Grabovu. Predočio je Vijeću tablicu iz koje se vidi tijek klasične metode identifikacije (podaci o prepoznatoj osobi na temelju obdukcije i antimortalnih podataka: starost, visina, dlake, drugi osobni podaci, zavoji, ranjavanje, odjeća, dokumenti, nakit). U tablici su navedena imena svih osoba koje su identificirane klasičnom metodom, s naznakom karakterističnih obilježja po kojima je vršena identifikacija. Ostalo je 8 neprepoznatih slučajeva, jer klasična metoda u konkretnim slučajevima nije bila moguća.

Vještak prof. dr. Milovan Kubat, specijalist sudske medicine, radi u Zavodu za sudsku medicinu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Stalni je sudski vještak.

Dr. Kubat je rekao da se, u slučaju kada klasična metoda ne daje rezultate, mora raditi na analizi dezoksiribonukleinske kiseline (DNK), tkiva žrtava i to na njezinoj genomskoj i mitohondrijskoj strukturi. Koja metoda će biti primjenjena ovisi o tome od kojega pretka se uzima krv za usporedbu sa žrtvinom. Rekao je da su, u 99 slučajeva, radili DNK analizu. DNK je u kosturima bila razorena, ali dovoljna za identifikaciju, a analizu su radili s 18 lokusa. Poštovane su međunarodne preporuke.

Vještak prof. dr. Miloš Tasić, specijalist sudske medicine, radi na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu, stalni sudski vještak.

Dr Tasić je rekao da je tim stručnjaka radio po nalogu istražnog suca Alimpića. Iz Haaga su dobili podatke, bili su monitori pri radu na ekshumaciji i autopsiji. Dobili su 199 autopsijskih naloga, nakon čega su dali pisani nalaz i mišljenje, svoje zaključke i obrazloženje. Nalaz i mišljenje su dostavljeni Tužilaštvu za ratne zločine Srbije i braniteljima koji su postavljali pitanja. Nakon toga, rađena je nova analiza. Tim stručnjaka, na čijem čelu je vještak dr Tasić, dao je novi nalaz i mišljenje.

Iz nalaza: rane od vatrenog oružja nađene su na 198 tijela, u 192 slučaja uzrok smrti su bile prostrjelne rane od vatrenog oružja, 41 kostur je imao zavoj ispod kojih se nisu vidjeli znaci prethodnog povređivanja, u jednom slučaju uzrok smrti, osim strijelnih rana, bilo je ubadanje oštrim predmetom (reznata rana) sa zadnje strane vrata. Nadalje, pronađeno je 540 projektila u tijelima žrtava. Za dva kostura: OVČ 71 i OVČ 75 je utvrđeno da su ženski kosturi. Kostur OVČ 71: ženski kostur, osobi je ranije bila odstranjena maternica, nije bila trudna. Kostur OVČ 75: pogođen u predjelu karlice s nizom projektila, fetus nije nađen, taj dio tijela kod žrtve je uništen, osoba je mogla biti trudna. Kostur OVČ 15: glava je odvojena od trupa. U 42 slučaja nađen je cijeli kostur, ostali kosturi su nađeni parcijalno (udovi i grudni koš, samo grudni koš, samo udovi,...), u 32 slučaja osobi je pucano u potiljak.

21. travnja 2005. godine – saslušanje svjedoka i vještaka

Svjedok Jovanović dr. Bratislav je u jesen 1991. godine bio načelnik sanitetske službe Gardijske brigade. Njegova sanitetska četa radila je u Negoslavcima.

Njegova sanitetska četa je obrađivala lakše ranjenike, svi teži ranjenici evakuirani su na VMA u Beograd. U vrijeme evakuacije bolnice u Vukovaru, 16. i 17. studenoga 1991. godine, nije bio u Vukovaru, otpratio je bolesnike u Beograd.

Vještak dr. Jančić Miloš, specijalist opće kirurgije i traumatologije na KBC «Dragiša Mišević» u Beogradu, stalni sudski vještak. Vještak je dao pisani nalaz i mišljenje o prirodi povreda, zdravstvenoj sposobnosti i općem stanju opt. Vuje Zlatara za period 20. i 21. studenoga 1991. godine.

Vještak je rekao da je iz medicinske dokumentacije koju je pregledao na VMA, zaključio da je optuženik ranjen 31. listopada 1991. godine, kada je zadobio višestruku ranu desnih genitalija i desne

noge, te gornjeg dijela lijeve natkoljenice. Optuženik je istoga dana primljen na VMA, rana je primarno obrađena u Negoslavcima. Na VMA je napravljena dijagnostika. Optuženik je na VMA ostao do 18. studenoga 1991. godine, kada je odvezen na rehabilitaciju u banju Selters kod Mladenovca.

18. studenoga 1991. godine, kod prijama u Mladenovcu, kod optuženika je utvrđena hipotrofija miškulature u predjelu reza na lijevoj nadkoljenici, što ukazuje da je osoba do tada ležala, ili je bila imobilizirana. Vještak je rekao, da je iz dokumentacije utvrdio, da je optuženik na rehabilitaciji bio od 18. studenoga do 18. prosinca 1991. godine. Uzimajući u obzir sve povrede, optuženik se u periodu od 18. do 21. studenoga 1991. godine, po njegovu mišljenju, nije mogao aktivno i samostalno kretati bez pomoći drugih osoba, tj. bio je pasivno pokretan uz ortopedsko pomagalo.

22. travnja 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Radoje Paunović je u jesen 1991. godine bio u Gardijskoj brigadi komandant II bataljona Vojne policije.

19. studenoga 1991. godine je dobio zadatak osigurati bolnicu, zaustaviti svaki ulazak i izlazak iz bolnice nepoznatim osobama. 19. studenoga 1991. godine je u bolnicu došla IV četa, a 20. studenoga 1991. godine je stiglo pojačanje, još pola čete. U bolnici je zatekao 1. motorizirani bataljun na čelu s Tešićem, nakon čega je njegova jedinica Vojne policije preuzela osiguranje.

U osiguranju nisu imali većih problema. Mještani su dolazili u malim grupama, znatizeljni. Vojna policija nije dopustila zadržavanje civila kod bolnice. Evakuacija bolnice počela je drugog dana, bio je nazočan cijelo vrijeme evakuacije. Pripadnici njegove jedinice nisu ulazili u prostorije bolnice i nisu sudjelovali u selekciji bolesnika.

Od svojih vojnika je čuo da su neki bolesnici prevezeni u kasarnu. Pripadnici njegove jedinice pratili su autobuse koji su odvozili ljude u druge dijelove Hrvatske.

23. svibnja 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Lazar Kolarski je u vrijeme borbi u Vukovaru bio komandir IV voda dobrovoljačke jedinice „Leva supoderica“.

17. prosinca 1991. godine su svjedok, opt. Đorđe Šošić i još četvorica dobrovoljaca otišli na odmor u Novi Sad. 22. prosinca 1991. godine vratio se u Vukovar, gdje je ostao do 27. prosinca 1991. godine. Svjedoku nije poznato da je opt. Šošić, u vrijeme prestanka borbi, bio u Vukovaru.

Predsjednik Vijeća je predočio svjedoku, da se njegov iskaz razlikuje od iskaza ostalih svjedoka, u pogledu datuma prestanka borbi u Vukovaru. Svjedok je rekao da nije siguran za datume, ali je siguran za dinamiku događaja.

Svjedok je u sudnici prepoznao opt. Đorđa Šošića i opt. Predraga Milojevića.

Predsjednik Vijeća je predočio svjedoku, da je opt. Đorđe Šošić u svojoj obrani rekao da su dan nakon prestanka borbi, 19. studenoga 1991. godine, Đetić, opt. Šošić i svjedok, otišli iz Vukovara za Novi Sad. Svjedok je rekao da se ne sjeća datuma kada je optuženik spavao kod njega.

Svjedok Čedo Papić, umirovljeni major, invalid, tijekom borbi u Vukovaru je bio komandir samostalne inženjerske čete Gardijske brigade.

Svjedok je rekao da je njegova jedinica raspolagala buldožerima, utovarivačima, kopačima. Svi strojevi koji su pripadali četi bili su u SMB boji.

Predsjednik Vijeća je predočio svjedoku iskaz Aleksandra Vasiljević koji je rekao, da ima spoznaja da je stroj koji je pripadao svjedokovoj četi iskopao i zatrpao masovnu grobnicu na Grabovu. Svjedok je rekao da je to pročitao u «Politici ekspres». Rekao je da je moguće, da je njegova postrojba tu jamu ranije iskopala za zaklon, a da je netko to kasnije zloupotrijebio. Svjedok je rekao da nitko iz njegove jedinice nije mogao učiniti ništa sam, bez zapovijedi.

Prigovor branitelja na svjedočenje putem video - veze

Branitelj opt. Jovice Perića, odvjetnik Zoran Jevrić, se u ime svih branitelja obratio Vijeću. Rekao je da se branitelji, svi suglasno, protive izvođenju dokaza saslušanjem svjedoka iz Hrvatske putem video konferencijske veze, jer se time narušavaju načela neposrednosti i kontradiktornosti kaznenog postupka. Rekao je da Vijeće nije obrazložilo razloge ovakvog načina izvođenja dokaza. Branitelji će formalno nazočiti sutrašnjoj raspravi, kako tijek postupka ne bi ometali, no, svjedocima neće postavljati pitanja.

24. svibnja 2005. godine – saslušanje svjedoka putem video - veze

U nastavku dokaznog postupka, bilo je predviđeno izvođenje dokaza, saslušanjem svjedoka iz Republike Hrvatske, putem video - konferencijske veze. Bilo je predviđeno da svoje iskaze daju slijedeći svjedoci: Frano Kožul, Žarko Kojić i Zdenko Novak.

U sudnici Županijskog suda u Zagrebu, gdje su svjedoci trebali davati svoj iskaz, nazočan je bio samo svjedok Frano Kožul. Tijek izvođenja dokaza saslušanjem svjedoka pratili su: sudac Županijskog suda u Zagrebu Miroslav Šovanj i viši sudski suradnik Ivan Protković.

Svjedok Frano Kožul je tijekom borbi u Vukovaru bio je pripadnik civilne zaštite, radio je na zbrinjavanju civila. Bio je u jednom skloništu preko puta vukovarske bolnice. U tom skloništu su bile uglavnom starije osobe, žene i djeca. Od tih ljudi, pola je bilo srpske, pola hrvatske nacionalnosti i svi su imali jednak tretman.

Prestanak borbi svjedok je dočekao u vukovarskoj bolnici, zajedno s ostalim ljudima iz skloništa.

19. studenoga 1991. godine, u poslijepodnevnim satima, JNA je ušla u bolnicu. Tada je rečeno da će se načiniti popis ljudi koji su u bolnici, da će doći 50 – 60 autobusa, da će ljudi moći ići kamo žele. Načinili su popis i dali ga osobama koje su pregovarale sa pripadnicima JNA, no, ne zna što se kasnije događalo.

U bolnici je vidio majora Šljivančanina, kada je govorio ljudima smještenim u bolnici da će sve biti u redu, da će biti prevezeni u sabirni centar u «Veleprometu», prvo žene, djeca i starci. Osim pripadnika JNA, u krugu bolnice su bili i Vukovarci. Dvojica Vukovaraca su uhvatila Tomislava Papa i odvela(!) ga u nepoznatom smjeru. Svjedok je rekao da je u bolnici bilo kaotično. Poslijepodne je došao vojni kamion. Svjedok i još neki ljudi iz bolnice uvedeni su u taj kamion, nakon čega su odvezeni u prostorije Vukovarskog poljoprivredno – industrijskog kombinata (VUPIK).

U VUPIK-u ga je Darko Fot odvojio. Mićo Đanković je odvojio Miroslava Blaškovića i rekao mu da će poravnati račune, potom ga udario puškom i odveo u nepoznatom smjeru. U prostoriju je došao pokojni Boro Zavanović, izveo je svjedoka i Juricu Prpića rekavši im: «Vodim vas na sigurno, ovde će

biti krkljanac.» Odveo ih je u jednu kuću u «Veleprometu». Tu je rekao jednom mladiću: «*Topola, ovo su moja dvojica, nemoj da ih neko pipne.*» Topola je tražio od svjedoka da skine bundu, kožnu jaknu i izvadi dokumente, odveo ih je u prostoriju u kojoj je gorjelo nekoliko svijeća a u kojoj je bilo 50 - 60 ljudi. U prostoriju je ušao jedan vojnik i rekao: «*Za pola sata idete svi na strijeljanje.*» Nakon pola sata, u prostoriju je ušao major, ili pukovnik, s vojnicima i obratio se zarobljenicima riječima: «*Ljudi, ustanite.*» Rekao im je da krenu u parovima, da ih čekaju autobusi, da se ne osvrću, samo da idu ravno u autobuse. Vojnicima je zapovijedio da pucaju ako tko bude prilazio autobusima. Nakon nekog vremena krenuli su u Negoslavce, potom u Srijemsku Mitrovicu.

Svjedok je opisao Topolu kao izrazito visokog čovjeka, crne duge kose i male brade. Kod bolnice je vidio Milana Bulića, u «Veleprometu» Ivana Atanasijevića, Gorana Mugošu, Milana Lančuzanina i „Siretu“. Vidio je i Stanka Vujanovića, ali ne zna na kojoj lokaciji.

Predsjednik Vijeća je predočio svjedoku iskaz iz istrage, u kome je naveo da je kod bolnice vidio opt. Miroljuba Vujovića i opt. Predraga, Peđu, Madžarca, da opt. Ivana Atanasijevića nije spomenuo. Svjedok je rekao da mu je teško točno reći gdje, kada i koga je vidio. Rekao je da je u «Veleprometu» vidio i pokojnog Milana Vojnovića.

Svjedok se ne sjeća Miće «Medonje», zna da se optuženikova kćerka trebala udati za njegovog sina. Njegov sin Josip nalazi se na popisu žrtva zločina na Ovčari. Sina je zadnji put vidio u bolnici, zajedno sa Sinišom Veberom, tamo su bili i Tadija Došen, Martin Ivica i Ivica Karanjski.

Prigovor branitelja na svjedočenje putem video - veze

Odvjetnik Zoran Jevrić je još jednom uložio prigovor na izvođenje dokaza saslušanjem svjedoka putem video - linka. Rekao je da odredba čl. 14. Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku protiv učinilaca ratnih zločina, propisuje saslušanje svjedoka video - vezom jedino ako je njihovo neposredno saslušanje nemoguće izvesti.

Predsjednik Vijeća je pojasnio da su trojica svjedoka pozvani ranije, zajedno sa svjedocima iz Hrvatske koji su svjedočili u listopadu 2004. godine. Odlučeno je da je njihovo svjedočenje važno, stoga je korištena zakonska mogućnost izvođenja dokaza saslušanjem svjedoka putem video - veze.

25. svibnja 2005. godine – rasprava je odgođena zbog nedolaska svjedoka

Rasprava nije održana, jer se pozivu nisu odazvali svjedoci Žarko Kojić i Zdenko Novak koji su trebali svjedočiti putem video - veze.

26. svibnja 2005. godine – saslušanje svjedoka

U nastavku dokaznog postupka trebalo je izvesti dokaz saslušanjem svjedoka Saše Radaka, koji je, u travnju 2005. godine, optužen za isto kazneno djelo. Suđenje Saši Radaku treba početi 1. lipnja 2005. godine.

Svjedok Saša Radak nije želio dati svoj iskaz, dok ne iznese svoju obranu u postupku koji će uskoro početi protiv njega.

Vijeće je dobilo obavijest od MUP-a RH da nisu mogli utvrditi adresu prebivališta, ili boravišta, za svjedokinju **Radojku Vučković** iz Vukovara. Poziv joj stoga nije mogao biti uručen.

Svjedok Ilija Dujaković, saslušan je tijekom ovog postupka i ponovo pozvan da dopuni svoj iskaz

Predsjednik Vijeća pojasnio je da je Vijeće, u međuvremenu, zatražilo od „Vojno bezbednosne agencije“ (u daljem tekstu VBA) podatke o vremenu kada je svjedok Ilija Dujaković služio vojni rok. Vijeće je dobilo odgovor da VBA nema nikakve podatke o svjedoku. Podaci postoje o svjedokovu bratu Goranu Dujakoviću.

Svjedok je rekao da je njegov brat također služio vojni rok u Gardijskoj brigadi, u brigadu je došao šest mjeseci nakon svjedoka. Svjedok je predao Vijeću na uvid svoju vojnu knjižicu, iz koje je Predsjednik Vijeća pročitao da je svjedok bio na redovnom odsluženju vojnog roka u vremenu od 19. prosinca 1990. godine do 22. studenoga 1991. godine. Svjedok je predočio Vijeću fotografiju iz vremena kad je bio na odsluženju vojnog roka u Gardijskoj brigadi, na kojoj se vide svjedok i svjedok - suradnik broj 1.

Branitelj opt. Đorđa Šošić, pitao je svjedoka, je li u Gardijskoj brigadi, u vrijeme borbi u Vukovaru, kurir bila osoba muslimanske nacionalnosti, iz BiH. Svjedok je potvrdno odgovorio. Predočio je fotografiju na kojoj se nalazi ta osoba.

Branitelj opt. Đorđa Šošića je rekao da je ta osoba 1996. godine svjedočila pred MKSJ, u postupku protiv opt. Slavka Dokmanovića. Branitelj je rekao da će možda predložiti tu osobu za svjedoka u ovom postupku, jer se njegov iskaz razlikuje od iskaza svjedoka - suradnika broj 1.

Predsjednik Vijeća izvijestio je stranke ovog postupka, da je Vijeće od MUP-a RH dobilo obavijest, da podac, koji su dostavljeni MUP-u RH o predloženim svjedocima Vilimu Karloviću i Petru Janjiću, zvanom „Tromblon“, nisu dostatni za pronalaženje tih svjedoka.

Branitelji odvjetnici Đorđe Dozet i Savo Štrbac dopunili su podatke za svjedoke Vilima Karlovića i Petra Janjića. Opt. Predrag Milojević dostavio je podatke za svjedokinju Radojku Vučković.

Predsjednik Vijeća pitao je opt. Jovicu Perića, poznaje li Sandru Maričić iz Vukovara. Optuženik je rekao da je poznaje, bila je njegova školska kolegica. Njezinog supruga, koji je prije rata bio policijski inspektor, vidio je kritične večeri na Ovčari.

27. svibnja 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Vukašin Premović, tijekom rata u Vukovaru, bio je rezervni kapetan I klase u 80. motoriziranoj kragujevačkoj brigadi

Svjedok je, cijelo vrijeme boravka njegove jedinice u Vukovaru, bio u Štabu jedinice u Negoslavicima. Nakon što su borbe prestale, sve zapovijedi su, uglavnom, izdavane usmeno, no, bilo je i zapovijedi u pisanoj formi. Vođen je ratni dnevnik brigade, gdje su upisivane zapovijedi. Dnevnik je vodio načelnik Štaba, ali je i svjedok ponekad upisivao podatke koji su se odnosili na ranjene i ubijene vojnike.

Predsjednik Vijeća predočio je svjedoku kopiju ratnog dnevnika 80. motorizirane brigade, koju je Sud pribavio službenim putem. Pitao je svjedoka, postoji li u dnevniku svjedokov rukopis, jer je u dnevniku, na više mjesta, upisano: «kapetan I klase Premović.» Nakon što je pogledao, svjedok je potvrdio da se radi o njegovu rukopisu. Podatke, koji su upisani u dnevnik, svjedoku su davali operativci. Svjedok je rekao da je on često unosio podatke i u taktičko – operativni dnevnik.

Zamjenik tužioca za ratne zločine izvijestio je Vijeće, da je Tužilaštvo, službenim putem, pribavilo taktičko-operativni dnevnik kragujevačke brigade, koji je Sud tražio nakon dobijanja ratnog dnevnika.

U kratkoj pauzi dnevnik je fotokopiran za sve stranke u postupku.

Nakon pauze, Predsjednik Vijeća predočio je svjedoku bilješku iz taktičko-operativnog dnevnika, zabilježenu 20. studenoga 1991. godine, u 16,00 sati. U zabilješci je zapisano: «Da se odrede smene čete vojne policije i oficiri komande brigade radi čuvanja zarobljenih zengi u reonu Ovčare Svjedok je potvrdio da se radi o njegovu rukopisu, da je nalog za upis ove bilješke dobio od pukovnika Vojinovića.

Sljedeća bilješka nosi datum 20. studenoga 1991. godine, u 22,35 sati, u kojoj je zapisano: «Da je iz reona Ovčare povučeno obezbeđenje logora zengi, tj. četa vojne policije koja se vratila u Negotlavce, a dužnost su preuzeli vukovarski teritorijalci.» Svjedok je potvrdio da se radi o njegovu rukopisu, da mu je to izdiktirao ili potpukovnik Vojinović ili major Duško Janković.

Na kraju, svjedoku je predočena bilješka od 21. studenoga, koju je zapisao Ristić, a u kojoj je zapisano: «e noć je protekla mirno, ana Grabovu su se između 3,00 i 4,00 sata, ujutro, čuli pucnji zbog još pojedinačnih slučajeva otpora.» Svjedok o tome nije imao znanja.

20. lipanj 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Zoran Stamatović, u studenom 1991. godine bio je komandir voda u I bataljonu Gardijske brigade. Njegov vod djelovao je u kooperaciji s grupom TO «Petrova gora» koju je vodio opt. Stanko Vujanović.

Dan, dva, nakon prestanka borbi, svjedok - suradnik broj 2 je došao svjedoku i zamolio ga da odu na Ovčaru. Rekao je da se tamo ustrojava sud za osobe koje su počinile zločine. Na Ovčari su zatekli nekoliko autobusa, pored hangara je bilo 20 - 30 nepoznatih ljudi, od kojih je 15-ak načinilo «špalir». Zarobljenici su izlazili iz autobusa, prolazili su kroz taj «špalir» pri tom su bili tučeni. Osobe koje su načinile dvored imale su maskirne uniforme i kokarde, u rukama su držale bejzbol i gumene palice. Svjedok je tražio da prestane zlostavljanje zatvorenika, no, otjeran je uz pogrdne riječi. Otišao je do načelnika Štaba brigade, Miodraga Panića, koji mu je rekao da su to teritorijalci i dobrovoljci, da ne može ništa učiniti.

Ubrzo se situacija smirila, svjedok se vratio u automobil, parkiran 50-ak m od hangara, gdje je ostao do poslije ponoći, kada se sa svjedokom broj 2 vratio u Vukovar. U jednom od parkiranih automobila na Ovčari, svjedok je vidio pomoćnika načelnika sigurnosti Gardijske brigade, Ljubišu Vukašinovića. Oko 22,00 - 23,00 sata, ispred hangara je došlo teretno vozilo koje je odvezlo zatvorenike u nepoznatom smjeru. Vidio je da su opt. Stanko Vujanović i svjedok - suradnik broj 2 otišli za tim vozilom. Svjedok je vidio opt. Nadu Kalabu ispred hangara. Bila je bijesna, udarila je nogom zarobljenika, kojega je ispitivao Ljubiša Vukašinović. Svjedoku se čini, da je opt. Kalaba rekla, da ju je taj čovjek otpustio s posla zbog toga što je Srпкиnja.

Svjedoci Dragana Miletić i Slaviša Jovanović (svjedoci obrane opt. Đorđa Šošića), suglasno su rekli da opt. Đorđe Šošić nije bio u Vukovaru u vrijeme izvršenja zločina. U Vukovar su došli kao dobrovoljci početkom studenoga 1991. godine, bili su priključeni TO Vukovara. Suglasno su iskazali da je opt. Đorđe Šošić iz Vukovara otišao 19. studenoga 1991. godine, s grupom dobrovoljaca iz Novog Sada. Svjedoci su se vratili u Kruševac 20. studenoga 1991. godine. Po dolasku u Kruševac, proslavili su zajedno sa optuženikom rođendan njegove kćerke i povratak kući.

21. lipanj 2005. godine – dokazni postupak

Vještak balističke struke Dragan Krstić u svom nalazu i mišljenju o identifikaciji municije, pronađene na lokaciji Grabovo, rekao je da je vještačenje izvršeno u Marylandu, SAD. Utvrđeno je da je municija, koja se mogla vještačiti, ispaljena iz 18 vrsta oružja.

Odgovarajući na pitanja obrane, vještak je rekao da su članovi streljačkog voda, bez opasnosti da budu ranjeni, mogli stajati jedan do drugoga, ili jedan iza drugoga, uz uvjet da su cijevi pušaka bile usmjerene prema istoj meti. Branitelj, odvjetnik Rajko Jelušić, na ovaj zaključak vještaka balističke struke stavio je primjedbu.

Čitanje iskaza svjedoka Slavka Tomića, pred istražnim sucem Vojnog suda u Beogradu, 14. ožujka 2000. godine. Rekao je *da je sa Bogoljubom Kijanovićem, Bogdanom Vujićem i Stošićem, bio u grupi istražitelja, koju je poslala «Uprava bezbednosti» JNA. Dobili su zapovijed da odu u Negoslavce, da se jave pukovniku Miletu Mrkšiću i majoru Veselinu Šljivančaninu. Šljivančanin ih je izvijestio o sigurnosnoj situaciji, o vukovarskoj bolnici. Rekao je da se mora izvršiti trijaža (razvrstavanje), jer se u bolnici krije velik broj maskiranih pripadnika Hrvatske vojske. Bogdan Vujić je otišao u bolnicu, a svjedok i ostali članovi grupe su otišli u kasarnu, radi prihvata zarobljenika i njihovog daljnjeg transporta za Srijemsku Mitrovicu.*

U kasarni su bili pripadnici JNA i veća grupa teritorijalaca. Teritorijalci su tražili od svjedoka da se dva autobusa izdvoje, „zato što se u njima nalaze zlikovci“. Svjedok je sa tim teritorijalcima otišao do bolnice i izvijestio majora Šljivančanina i Vujića. „U bolnici je vladao kaos“. Major Šljivančanin se odvojio i nasamo razgovarao sa dvojicom teritorijalaca, od kojih je jedan tvrdio da je komandant TO, a drugi načelnik Štaba. Nakon razgovora, teritorijalci su rekli svjedoku da preuzimaju zarobljenike i da su „zarobljenici njihov problem“.

Kad se vratio u kasarnu, Kijanović ga je izvijestio da su autobusi otišli na Ovčaru, da su to najvjerojatnije organizirali teritorijalci. Svjedok je odmah otišao u Negoslavce, pukovniku Mrkšiću, izvijestio ga o tijeku događaja, rekavši mu da se može dogoditi zlo. Iz Mrkšićeve gestikulacije i iz njegovih riječi, svjedok je shvatio da „treba da popuste i progledaju teritorijalcima kroz prste“.

Sa Kijanovićem je otišao na Ovčaru, gdje su zatekli kaotično stanje. Vidjeli su izvođenje zarobljenika iz autobusa, pretagu zarobljenika, uvođenje u hangar. Bilo mu je jasno što to znači. Kijanović je uspio iz grupe zarobljenika spasiti četvoricu pripadnika JNA. Pred mrak, Kijanović i svjedok su napustili Ovčaru. U Negoslavcima su se sastali sa Vujićem. Čuli su iz smjera Ovčare pucanje, no, svjedok ne zna je li to imalo veze sa strijeljanjem zarobljenika. .

22. lipanj 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedokinja - oštećenica Jadranka Janjić. Suprug gđe Janjić, Borislav Janjić, strijeljan je na Ovčari. Svjedokinja i njezin suprug, dana 17. studenoga 1991. godine, sklonili su se u vukovarsku bolnicu. U bolnici je bila do 20. studenoga 1991. godine, kada je odvezena u Srijemsku Mitrovicu.

Dana 20. studenoga 1991. godine, u bolnicu je ušla JNA. Odvojili su žene i djecu od muškaraca. Muškarce su izveli na drugi izlaz. Odvezli su ih u 5 autobusa. Medicinske sestre, čiji supruzi su odvezeni iz bolnice, tražile su od majora Šljivančaninu da JNA vrati njihove muževe. Šljivančanin je rekao da naprave popis. Svjedokinja je na popis stavila ime svoga supruga. U autobusu, koji je dovezao 20 – 30 osoba u krug bolnice, svjedokinja je našla supruga Borislava i razgovarala sa njim. Suprug joj je pokazao povrede od batina, koje je zadobio u špaliru ispred kasarne, gdje su ga tukli

dobrovoljci. Major Šljivančanin je naredio da se osobe iz autobusa postroje. Dr. Ivanković je pisao koga treba pustiti, a koga ne. Major Šljivančanin je nakon kraćeg razgovora rekao da svjedokinjin suprug mora ostati radi provjere. Odveli su ga, svjedokinja se vratila u bolnicu.

Svjedokinja je u dvorištu bolnice vidjela auto iz koga su izišla tri četnika, među kojima je prepoznala opt. Stanka Vujanovića. Zamolila ga je da joj spasi supruga. Optuženik je rekao da radi na tome. Nedugo zatim, svjedokinja je vidjela optuženika u razgovoru sa majorom Šljivančaninom. Oko 16,00 sati došla su četiri vozila u kojima su bili medicinski radnici. Svjedokinja je ušla u jedno od tih vozila, potom su otišli za Srijemsku Mitrovicu.

Svjedokinja je rekla da jedino želi od opt. Stanka Vujanovića doznati gdje je pokopan njezin suprug. Za opt. Stanka Vujanovića svjedokinja misli da je u to vrijeme bio glavni, svi su ga se bojali i poštovali ga.

Opt. Stanko Vujanović je rekao: «Jaco, ja sam tvog Boru hteo da spasem». Rekao je da je sa pokojnim Borislavom Janjićem razgovarao kod kasarne, potom je došao jedan oficir i rekao da nitko ne može izići iz autobusa. Optuženik je posljednji put vidio pokojnog Borislava Janjića u hangaru na Ovčari. Bio je pretučen, jedva ga je prepoznao.

23. lipanj 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Bogoljub Kijanović, u jesen 1991. godine, bio je u grupi istražitelja, angažiran od «Uprave bezbednosti» JNA. Dana 19. studenoga 1991. godine došli su u Negoslavce, gdje su se javili komandantu Gardijske brigade, Miletu Mrkšiću.

Dana 20. studenoga 1991. godine vršena je trijaža u vukovarskoj bolnici, jer se pričalo da su u bolnici skriveni hrvatski borci, preobučeni u ranjenike i bolesnike. Toga jutra, u bolnicu su otišli major Šljivančanin, Tomić i Vujić, svjedok je bio kod hangara u «Veleprometu». Svjedok i Stošić dobili su zapovijed da odu u kasarnu sačekati autobuse sa zarobljenicima. Ispred kasarne je bio velik broj teritorijalaca, koji su pokušavali nasilno ući u autobuse. Oko 16,00 sati čuli su da autobusi idu na Ovčaru.

Svjedok i Tomić su otišli komandantu Mrkšiću, tražili su da se zarobljenici voze u Srijemsku Mitrovicu. Izvijestili su Mrkšića o problemima u kasarni, o nasrtanju teritorijalaca na autobuse. Mrkšićev stav je bio da se ništa ne može učiniti, da teritorijalcima treba progledati kroz prste.

4. srpnja 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Mile Maćešić na Ovčari je bio, „verovatno 19. novembra 1991. godine“, tražio je kumovu sestru. Između 17,00 i 18,00 sati, parkirao je auto 20-ak m od hangara. Dva vojna policajca nisu mu dopustila ulazak u hangar, stoga se vratio u Vukovar. Oko hangara je bilo 30-ak naoružanih rezervista, nikoga od optuženika nije vidio kod hangara. Za događaje na Ovčari čuo je u ljeto 1992. godine.

5. srpnja 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedokinja - oštećenica Zlata Jurela Sin, Damir Jurela, ubijen je na Ovčari. Svjedokinja je, do 20. studenoga 1991. godine, radila kao defektolog u vukovarskoj bolnici. Toga dana posljednji put je

vidjela sina koji je, zbog povrede koljena, početkom studenoga 1991. godine došao u bolnicu na liječenje. JNA je ušla u bolnicu 18. studenoga 1991. godine.

Dana 20. studenoga 1991. godine, oko 6,00 sati ujutro, stigla je zapovijed da se svi medicinski radnici okupe ispred gipsaonice, lakši ranjenici kod sporednog ulaza kirurške ambulante. Pred gipsaonicu je došao major Šljivančanin, zajedno sa komandantom Mrkšićem i kapetanom Radićem. Šljivančanin je optužio dr. Bosanac, "pošto je rekla da u bolnici nema ustaša", a oni su utvrdili da ima. Ponudio je medicinskom osoblju tri mogućnosti: ostanak u Vukovaru, odlazak u druge dijelove Hrvatske, ili odlazak u Srbiju.

Svjedokinja je čula da su ranjenici odvezeni u kasarnu. Pitala je jednog vojnika što je sa njenim sinom. Taj vojnik je pogledao popise, te joj rekao da se ne brine. Vidjela je majora Šljivančanina u blizini, pitala ga je, je li točna informacija da su ranjenici odvezeni u kasarnu. On joj je odgovorio da su odvedeni na rutinsko saslušanje, nakon čega će ih pustiti. Poslije par minuta, u autobus u kome je bila svjedokinja, došao je Duško Rajšić, koji je rekao da je u kasarni stravična situacija, da su Srbi iz Vukovara okružili autobuse i da će se, ako uđu u autobuse, dogoditi nešto strašno. Svjedokinja je izvijestila majora Šljivančanin što je čula, na što joj je odgovorio: «Ne brini, bre, dugarice, ni vlas sa glave mu neće faliti». Nakon što ga je i treći put željela upozoriti, Šljivančanin ju je otjerao uz psovke.

Nakon nekog vremena, svjedokinja je autobusom krenula iz Vukovara. Navečer su stigli u Srijemsku Mitrovicu. Ujutro je netko pitao: «Šta je sa ranjenicima iz bolnice?». Čula je odgovor: «Poslao sam ih da beru ljubičice.» Svjedokinja je u odgovoru prepoznala glas majora Šljivančanina.

Svjedokinja - oštećenica Sandra Grejza Oštećenicin suprug, Milan Grejza, ubijen je na Ovčari. U vrijeme izvršenja zločina svjedokinja nije bila u Vukovaru. Milan Grejza je bio policajac. Sa suprugom se čula telefonom svakoga dana, sve do 14. studenoga 1991. godine. Ima spoznaja da je njezin suprug bio u vukovarskoj bolnici, bio je ranjen. Iz bolnice, zajedno sa ostalim ranjenicima, odvezen je u kasarnu, a potom na Ovčaru. Njezin prijatelj Zdenko Novak, koji je preživio zločin, pričao joj je da je vidio njezinog supruga u izdvojenoj grupi u hangaru.

6. srpnja 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Milivoj Simić, tijekom borbi u Vukovaru, bio je komandir čete II bataljuna Vojne policije. Nema neposrednih spoznaja o zločinu na Ovčari.

Dana 19. studenoga 1991. godine, dobio je zapovijed da sa svojom četom organizira vanjsko osiguranje vukovarske bolnice, da spriječi ulazak nepozvanih osoba u bolnicu. U krugu bolnice svjedok je vidio Paunovića, majora Šljivančanina, Tešića i još neke oficire Gardijske brigade. Od trenutka kad je organizirao vanjsko osiguranje bolnice, u bolnicu više nije bilo ulazaka nepozvanih osoba.

Dana 20. studenoga 1991. godine, ujutro, dobio je zadatak da, nakon trijaže koju je vršila grupa sastavljena od 10-ak oficira sa Šljivančaninom na čelu, organizira pretres osoba iz bolnice. Za pretres je angažirao 10-ak vojnika. Nakon pretresa, njegovi vojnici su te ljude odvodili do autobusa. Za transport tih osoba bio je odgovoran major Vukašinović. Osobe, koje su pretresali, JNA je tretirala ka privremeno zadržane osobe.

12. rujna 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Saša Radak, zvani «Cetinje» Protiv svjedoka se vodi odvojeni kazneni postupak za isto

kazneno djelo. Svjedok je kao dobrovoljac, sa četvoricom kolega iz Zemuna, otišao u Vukovar 20. listopada 1991. godine. U Vukovaru ih je dočekaao kapetan Radić, rekao im da pripadaju Gardijskoj brigadi, dao im je motorolu na kojoj je šifra bila «Cetinje».

Na Ovčari je bio 20. studenoga 1991. godine. Sjedili su ispred jedne kuće, došao je njemu nepoznati poručnik, izdao im zapovijed da krenu autom za njim. Svjedok, pokojni Zoran Maslaković (s Karaburme) i Stojko Kuzmanović, između 13,30 i 14,00 sati, krenuli su za tim oficirom. Na Ovčari su zatekli gužvu. Ispred hangara bilo je 300 - 400 ljudi, među kojima je bilo dosta vojnika i pripadnika Vojne policije. Pokušali su pronaći poručnika koji im je zapovijedio da ga slijede, no nisu uspjeli. Nakon 45 minuta, svjedok i Stojko Kuzmanović otišli su s Ovčare. Pokojni Maslaković je ostao na Ovčari.

13. rujna 2005. godine – saslušanje svjedoka

Svjedok Vilim Karlović, 19. studenoga 1991. godine, navečer, kao pripadnik ZNG-a, predao se u vukovarskoj bolnici. Sutradan, 20. studenoga 1991. godine, svjedok i ostali zarobljenici, u 6 autobusa, odvezeni su na Ovčaru. Na Ovčari su zarobljenicima oduzimali osobne dokumente i novac. Potom su zarobljenici prolazili kroz «špalir». «Špalir» su organizirali mještani i pripadnici JNA i četničkih formacija, tukli su zarobljenike. Nakon toga, zarobljenici su ulazili u hangar, gdje su ih ponovo tukli i mučili.

Sa Ovčare ga je spasio vojnik s nadimkom «Štuka». Dok je išao prema «špaliru», svjedok je razgovarao sa tim vojnikom, koji mu je rekao da će vjerovatno svi zarobljenici biti ubijeni. Zamolio je toga vojnika da ga spasi. Nakon nekog vremena, taj je vojnik došao sa jednim kapetanom u hangar i izveo ga van.

Svjedok je u grupi od ukupno 7 zarobljenika, nakon nekog vremena, bijelim kombijem odvezen u «Modatex». Tamo su proveli noć, 21. studenoga 1991. godine i prevezeni su u «Velepromet».

Svjedok je detaljno opisao kako ga je grupa četnika, u kojoj su bile osobe nadimcima «Belgija» i «Čedo», odvela iz «Veleprometa» u jednu kuću na Petrovoj gori i brutalno mučila. U jednom trenutku došli su „Mare» i «Kinez» (optuženi Ljuboja Marko i Milojević Predrag) i spasili ga. Odveli su ga do kuće, u kojoj je bila smještena Vojna policija, a potom, zajedno sa komandantom Vojne policije i sa dva vojnika, transporterom, vratili svjedoka u prostorije stolarije u «Veleprometu». Svjedok je pitao Mareta zašto ga je spasio, na što mu je Mare rekao: «Dobro zapamti ko ti je spasio život. Ti si za sad siguran, a šta će biti sa mnom ne znam.»

14. rujna 2005. godine – saslušanje svjedoka

Prikaz foto i video - dokumentacije dostavljene iz Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju u Den Haagu (MKSJ)

Na prikazanim fotografijama vidi se vukovarska bolnica, put od bolnice, kasarne, do Ovčare, ekshumacija na Grabovu, izvršena 1996. godine, te obdukcije tijela žrtava. Na prikazanom video -snimku vidi se svjedok - suradnik br. 1.

Odluka Vijeća o čitanju iskaza

Vijeće je rješenjem odlučilo da se pročitaju zapisnici o saslušanju preminulog Mirka Vojnovića; zapisnici o saslušanju svjedoka Mileta Mrkšića, pred Vojnim sudom i iz istrage; zapisnici o saslušanju svjedoka Veselina Šljivančanina, pred Vojnim sudom i iz istrage; zapisnici o saslušanju Miroslava Radića, pred Vojnim sudom i iz istrage; zapisnik o saslušanju svjedoka Gorana Hadžića iz istrage; zapisnik o saslušanju svjedoka Gorana Valjarevića iz istrage; zapisnik o saslušanju svjedoka Žarka Kojića iz istrage; zapisnik o saslušanju svjedoka Zdenka Novaka iz istrage; izvještaji dr. Dunjića i dr. Otaševića upućeni «Komisiji za humanitarna pitanja i nestala lica», završni izvještaj «Komisije eksperata Ujedinjenih nacija» iz listopada 1993. godine.

Iskaz iz istrage pokojnog Mirka Vojnovića, na prvom saslušanju kod istražnog suca, dana 18. srpnja 2003. godine, kojim je zanjekao tvrdnje optuženih Jovice Perića i Milana Bulića, da je sa njima bio na Ovčari. Rekao je da on tamo uopće nije išao nakon pada Vukovara.

Na drugom saslušanju, 27. studenoga 2003. godine, Vojnović je promijenio iskaz. Rekao je *da je bio na Ovčari zajedno sa optuženicima Milanom Bulićem i Goranom Mugošom. Nakon pada Vukovara, svjedok je otišao do bolnice, gdje je vidio kako major Šljivančanin razgovara sa novinarima. Vidio je i opt. Stanka Vujanovića koji je bio sa kapetanom Radićem. Kad je krenuo prema «Veleprometu», pred kasarnom je vidio dva autobusa, puno ljudi, optuženike Bulića i Mugošu, stajali su pored autobusa. Opt. Milan Bulić skinuo je jednom zarobljeniku iz autobusa veliki križ s lančića i stavio ga sebi oko vrata.*

Jedan oficir mu je rekao da ljudi iz četiriju auta, parkiranih u krugu kasarne, odlučuju što će biti sa zarobljenicima.. Jedan od tih auta bio je auto opt. Stanka Vujanovića.

Na Ovčaru su došli oko 14,00 sati. Formirane su dvije kolone ljudi od izlaza iz autobusa do ulaska u hangar. U tim kolonama nije bilo vojnika, samo dobrovoljci i mještani koj su tukli zarobljenike. Optuženik je rekao, da opt. Milan Bulić najbolje zna tko je sve tukao zarobljenike, jer je bio prvi u koloni, uzimao je od zarobljenika nakit..

U hangaru je vidio opt. Stanka Vujanovića, «oko koga su svi jurili i pitali ga šta ćemo, koga ćemo.» Ispred hangara, jedna osoba koju su zvali „zastavnik“, pretukla je jednog zarobljenika i odvela ga u nepoznatom smjeru. Optuženik je rekao da se radi o svjedoku - suradniku broj 1.

Prva grupa zarobljenika odvedena je traktorom oko 15,00 sati. Za traktorom je krenulo «jedno luksuzno vozilo». Traktor i to vozilo vraćali su se do hangara svakih pola sata i odvozili po tridesetak zarobljenika. «Ukupno je bilo sedam tura traktorom.» Odluku tko će ići na strijeljanje donosio je opt. Stanko Vujanović.

Prijedlog obrane

Branitelj Perković je predložio da se ti zapisnici izdvoje, da se prije toga pribavi kompletna medicinska dokumentacija o psihičkom zdravlju pokojnog Vojnovića.

Vijeće je odbilo ovaj prijedlog.

Iskaz iz istrage svjedoka Gorana Hadžića

Kod istražnog suca je dao izjavu 30. rujna 2003. godine. Rekao je, *da zna, da je Dušan Jakšić bio komandant TO «Petrova gora». Nekih 10, do 15, dana prije pada Vukovara, došlo je do sukoba u TO između Jakšića i opt. Miroslava Vujovića. Jakšić je smjenjen s mjesta komandanta.*

Naglasio je da je dan, dva, nakon pada Vukovara, u «Veleprometu» održana sjednica «Vlade». Željeli su da se sastanu sa predstavnicima vojske, da formiraju civilnu vlast u Vukovaru i da samostalno sude za ratne zločine, imali su svoje pravosuđe. Na sastanku nije donijeta ikakva (bilo kakva) odluka.

Iskaz iz istrage svjedoka Mileta Mrkšića, tadašnjeg komandanta operativne zone «Jug»

U iskazu kod vojnog istražnog suca je rekao, da se u noći 17./ 18. studenoga 1991. godine javio Marin Vidić – «Bili», povjerenik hrvatske Vlade za Vukovar i predložio predaju hrvatskih postrojbi i grada Vukovara. Kao komandant jedinice Mrkšić je postavio uvjete predaje i priopćio ih Vidiću.

Predaja je počela 18. studenoga 1991. godine, oko 14,00 sati. Istog dana je dogovorena evakuacija vukovarske bolnice za 20. studenoga 1991. godine. Svjedok je organizaciju evakuacije povjerio majoru Šljivančaninu. Šljivančanin ga je izvijestio da je u bolnici bilo i pripadnika hrvatskih vojnih jedinica, koji su stajali gips, pretvarali se da su ranjenici. Zatražio je odobrenje da se te osobe odvezu u kasarnu, što je i učinjeno. Nakon što je izvršena trijaža (razdioba), lakši bolesnici i ranjenici su prevezeni u Srijemsku Mitrovicu. Najteži bolesnici su prevezeni u vojnu bolnicu u Negoslavicima. Pripadnici hrvatskih jedinica, koji su se pretvarali da su ranjeni, tretirani su kao ratni zarobljenici i prebačeni su također u Srijemsku Mitrovicu.

Svjedok je rekao da nikada nije bio na poljoprivrednom dobru Ovčara. Kasnije je dobio informaciju da je jedan broj osoba iz vukovarske bolnice prebačen do kasarne, gdje je bilo dosta mještana koji su ih prepoznali. Nema spoznaja, što je bilo sa tim ljudima, te «da bi u slučaju da je imao saznanja da će neko ove zarobljenike odvesti na Ovčaru i hteti da uradi to što je urađeno, upotrebio bi i oklopni bataljon da to spreči.»

15. rujna 2005. godine – čitanje iskaza svjedoka

Iskaz iz istrage svjedoka Veselina Šljivančanina, tadašnjega načelnika sigurnosti Gardijske brigade

Iskaz je dao pred istražnim sucem Vojnog suda u Beogradu.

Borbe u Vukovaru su prestale 17. studenoga 1991. godine. Idućeg dana, 18. studenoga, od komandanta Mrkšića je dobio zapovijed da organizira evakuaciju vukovarske bolnice. Svjedok je od dr. Bosanac tražio, da kaže tko je medicinsko osoblje, tko su bolesnici, tko su ranjenici. Dr. Bosanac je rekla da medicinskog osoblja ima oko 100 osoba, te 200 teže i 60 lakše ozlijeđenih ranjenika. Za ostale je rekla da su pripadnici hrvatskih postrojbi koji su došli u bolnicu i pomiješali se sa ranjenicima i bolesnicima.

Liječnicima je rekao da detaljno pregledaju sve i ustanove tko nije ranjen. 19. studenoga 1991. godine, ujutro, je izvršena trijaža prema težini povreda i kategorijama osoba. Posebnu skupinu činile su osobe koje su se sakrile u bolnicu i «verovatno plašile da ne odgovaraju za zlodela koja su počinile.» Kod bolnice se okupilo dosta mještana koji su se željeli osvetiti.

I sam je bio izložen napadu mještana jer je naložio da se izdvoje članovi obitelji medicinskog osoblja, 24 osobe. Prišla mu je naoružana grupa pripadnika TO, među kojima su bili opt. Vujanović i opt. Vujović. Jedan od njih dvojice mu je uperio pušku u leđa rekavši da «oni neće dozvoliti da pomaže ustašama i zločincima.» Spasio ga je njegov zamjenik Vukašinović oborivši toga teritorijalca na zemlju.

Istoga dana, oko 20,00 sati, svjedok je otišao u kasarnu. Kapetan Milan Predojević izvijestio ga je da su zarobljenici odvezeni u Srijemsku Mitrovicu. Oko 22,00 sata je izvijestio komandanta Mrkšića da je evakuacija završena.

Iz novina je, nakon određenog vremena, saznao da je jedna grupa zarobljenika iz bolnice, umjesto u Mitrovicu, odvezena na Ovčaru.

Iskaz iz istrage svjedoka Miroslava Radića, tadašnjeg komandira čete I bataljuna Gardijske brigade.

Dana 18. studenoga 1991. godine, od komandanta bataljuna, Borivoja Tešića, je dobio zadatak da sa svojom četom organizira osiguranje kruga vukovarske bolnice, zbog sprječavanja neovlaštenih ulazaka i izlazaka iz bolnice. Predvečer, 19. studenoga 1991. godine, je osiguranje kruga bolnice predano jedinici Vojne policije čiji komandant je bio Milivoje Simić.

Iskaz iz istrage svjedoka Gorana Valjarevića

Saslušan kod istražnog suca 19. travnja 2004. godine, rekao je da poznaje skoro sve optuženike, da je tijekom borbi u Vukovaru bio pripadnik dobrovoljačke jedinice „Leva supoderica.“ 17. studenoga 1991. godine, ujutro, je ranjen, nakon čega je helikopterom prevezen u Beograd na VMA. 20. studenoga 1991. godine mu je u posjetu došao opt. Slobodan Katić, a potom i optuženici Milan Lančuzanin i Predrag Dragović.

Iskaz iz istrage svjedoka Žarka Kojića

Iskaz je dao istražnom sucu dana 26. travnja 2004. godine.

Bio je pripadnik 204. brigade Hrvatske vojske. 19. studenoga 1991. godine je otišao u vukovarsku bolnicu, tamo je bila njegova ranjena majka. 20. studenoga 1991. godine, ujutro, su u bolnicu došli oficiri JNA. Svi odrasli muškarci su morali izići van. Nakon što su ih vojnici JNA pretražili, major Šljivančanin im je rekao da će svi kojima se utvrdi krivnja biti kažnjeni, a nevine će pustiti. Tu je vidio i kapetana Radića.

Nakon toga, dobili su zapovijed da uđu u pet, ili šest, vojnih autobusa kojima su odvezeni u kasarnu. U kasarni su bili oko dva sata. Tu je, kapetan Radić, iz autobusa izvodio neke zarobljenike i odveo ih u poseban autobus. Ostali zarobljenici, njih između 200 i 260, iz kasarne su odvezeni na Ovčaru.

Na Ovčari su već bili vojnici u uniformama JNA i pripadnici paravojne formacije koji su došli iz kasarne. Po izlasku iz autobus su im oduzimali novac i druge vrijednosti. Sve do ulaska u hangar su ih tukli drvenim palicama i pendrecima. U hangaru je jedan oficir imao zviždalku kojom je davao znak za početak i kraj tuče. Ranjenog Damira Kovačića su tukli po cijelom tijelu da mu je krv išla na usta. Među osobama koje su tukle Kovačića on je prepoznao Petra Akika. Dvojicu zarobljenika, Kemala Seitija i Damjana Samardžića su pretukli do smrti..

Iz hangara ga je izveo Saša Molnar, ili «Guja». U grupi ispred hangara su osim njega bili Igor Kačić, Dragutin Berghofer, Vilim Karlović, Stjepan Bunčević, Vlado Gudaš, Tihomir Perković, Ivan Nemješić i Emil Čakalić. Dok su čekali na prijevoz, Akik je vratio Igora Kačića a opt. Vujović Ivana Nemješića.

Opt. Miroljub Vujović je bio jedan od komandanata na Ovčari, izdavao je zapovijedi. Opt. Goran Mugoš je sve zarobljenike, prije ulaska u hangar, tukao rukama i nogama i uzimao im novac.

Iskaz iz istrage svjedoka - oštećenika Zdenka Novaka

Iskaz je dao istražnom sucu dana 24. travnja 2004. godine.

Tijekom borbi u Vukovaru je bio zapovjednik inženjerije 204. vukovarske brigade. 19. studenoga 1991. godine je sa roditeljima otišao u bolnicu. 20. studenoga 1991. godine su roditelji odvedeni u «Velepromet», dok je on ostao u bolnici, jer je bio na listi ranjenika. Toga dana je u bolnicu došla

JNA. Pozvali su sve pokretne da iziđu van, vani su ih postrojili u dvije kolone i izvršili pretragu. Nakon toga su ih, pod prijetnjom oružjem, odveli u tri autobusa. Odvezeni su u kasarnu gdje je puno mještana oko autobusa prijetilo zarobljenicima.

Na Ovčari su zarobljenici morali prolaziti kroz «špalir», koji su napravili pripadnici JNA i osob, koje su bile različito obučene. Tu su ih zlostavljali, tukli rukama, nogama, drvenim palicama, metalnim palicama i oružjem, oduzete su im vrijednije stvari. U hangaru su bile grupe od po nekoliko paravojnika koji su ispitivali i tukli zarobljenike. Jedan stariji i krupniji oficir JNA je zviždajkom davao znak za početak i kraj tuče. Pored njega je stajala žena iz Vukovara. Bila je u uniformi, zvala se Gordana Karan, poznavao ju je od ranije.

U hangaru je ubijen zarobljenik imenom Kemo. Vladimiru Đukiću, koji je bio ranjen, uzeli su šake, polomili ih, tukli ga ostacima štaka. Nakon sat, dva, u hangaru se upalilo svjetlo, zarobljenici su postrojani. Zarobljenici su uskupinama od 10 – 20, izlazili iz hangara, ulazili su u zadnji dio manjega vojnog kamiona. Svjedok je bio u trećoj, ili četvrtoj grupi. Vozili su ih u smjeru Grabova. Svjedok je skočio iz kamiona. Cijelu noć je išao u smjeru Vukovara gdje su ga ujutro zarobili rezervisti. Nakon toga je prevezen u logor, u Srbiju. Na Ovčari je vidio opt. Miroljuba Vujovića.

Prijedlog optužbe

Tužitelj je predložio je da se odredi novo medicinsko vještačenje opt. Vuje Zlatara koje će obaviti tim vještaka Instituta za sudsku medicinu u Beogradu. Vještačenjem se treba utvrditi stupanj pokretljivosti opt. Vuje Zlatara u vremenu od 18. do 22. studenoga 1991. godine.

Prijedlozi obrane

Obrana je predložila slijedeće:

- saslušanje svjedoka: Milana Zorića, da se ponovo saslušaju Milorad Vojnović, Đorđe Teslić, Miroljub Vojnović, sestra opt. Stanka Vujanovića, Elvir Hadžić, dr Vesna Bosanac, Marin Vidić «Bili», dr Zoran Stanković, istražni sudac Miroslav Alimpić, Vladan Batić, Dušan Mihajlović, svi oficiri Gardijske brigade i Operativne grupe «Jug» koji nisu saslušani, Dušan Filipović, Slobodan Grahovac, Milan Milanović «Mrgud»,
- uvećati fotografije hangara na Ovčari
- pregledati CD s video zapisom o akciji u kojoj je sudjelovao svjedok - suradnik broj 1
- suočenje svjedoka - suradnika broj 1 i svjedoka Borča Karanfilova
- suočenje svjedoka - suradnika broj 2 i svjedoka Stamatovića i Kresovića
- suočenje svjedoka Dušana Jakšića i svjedoka Borivoja Tešića
- pribavljanje dokumenta koji je Vojislav Šešelj spominjao na suđenju Slobodanu Miloševiću
- pribavljanje medicinske dokumentacije svjedoka Gorana Valjerevića

16. rujna 2005. godine – dokazni prijedlozi

Dokazni prijedlozi optuženih

Opt. Miroljub Vujović je predložio svjedoke: Tanju Belić, Damira Gunčevića, Miroljuba Radenkovića, Karla Fitoša, Krstu Olujića.

Opt. Nada Kalaba je predložila svjedoke: Martina Sabljaka, Marijana Prgometa, Mirkovića, oca svjedoka - suradnika broj 1.

Opt. Stanko Vujanović je predložio svjedoke: Milu Babića, Vladana Subotića, Vojislava Šešelja, Mirka Jagetića, novinara «Ekspres politike».

Opt. Zlatar Vujo predložio je prikazivanje snimke konkretnog TV dnevnika.

Vijeće je usvojilo slijedeće dokazne prijedloge: vještačenje opt. Vuje Zlatara; od VMA će se pribaviti povijest bolesti Milana Josifovića – «Gute»; ponovo će se saslušati svjedok Milorad Vojnović; biti će pribavljen izvještaj o medicinskom zbrinjavanju svjedoka Gorana Valjarevića.

4. studenoga 2005. godine – dokazni postupak

Medicinsko vještačenje prof. dr. Branimira Aleksandrića

Vještak je specijalist sudske medicine, direktor Instituta za sudsku medicinu u Beogradu. Mišljenje njegovog tima se temelji na postojećoj medicinskoj dokumentaciji. Smatraju da se je opt. Vujo Zlatar 20. studenoga 1991. godine mogao kretati samostalno, uz pomoć štake.

Medicinsko vještačenje dr. Miloša Jančića

Dr. Jančić je ostao pri nalazu i mišljenju, koje je ranije usmeno obrazložio, da se opt. Zlatar kritičnih dana nije mogao samostalno kretati.

Saslušanje svjedoka Milorada Vojnovića

Svjedok je potvrdio je da je Vukašin Premović vodio dnevnik u brigadi.

Predsjednik Vijeća je predočio svjedoku da u operativno-taktičkom dnevniku nema podataka o osiguranju skupine civila, žena, djece i starijih ljudi koji su bili u autobusima na Ovčari, a o čemu su svjedok i neki drugi svjedoci govorili. Svjedok je potvrdio, da je siguran, da je osiguranje tih ljudi izvršeno i da su oni otišli s Ovčare.

Svjedok je pojasnio predočenu bilješku u operativno-taktičkom dnevniku od 16,00 sati 20. studenoga 1991. godine u kojoj stoji da je tražio da se na Ovčari „*odrede smene starešina, četa vojne policije i četa veze radi čuvanja nove grupe zarobljenika, ZNG-i i MUP-ovaca*“ – da je tražio pomoć radi osiguranja Marčeka, njega i zarobljenika.

Svjedok je pojasnio predočenu bilješku od istoga dana, u 22,35 sati, u kojoj stoji da je iz «*reona Ovčare*» povučeno osiguranje logora zarobljenih pripadnika ZNG-a i da su tu dužnost preuzeli vukovarski teritorijalci - da se u komandu, u Negoslavce, prvo vratio oficir kragujevačke brigade Vukić sa svojim vojnicima a nakon njega se s Ovčare vratio Vezmarević sa svojom četom Vojne policije.

Uvid u fotografije

Prikazane su fotografije hangara koje je Vijeću predala zastupnica oštećenih Nataša Kandić.

15. studenoga 2005. godine – priznanje optuženoga Ivana Anastasijevića

Priznanje i dopuna obrane opt. Ivana Anastasijevića

Na Ovčaru je otišao kad je pao mrak. U hangaru je na sredini vidio stol za kojim je sjedio pokojni Mirko Vojnović-«Čapalo». Kraj njega je stajao opt. Miroslav Đanković. Nakon 10, do 15, minuta je došlo 5-6 njemu nepoznatih osoba u uniformi. Izveli su jednu grupu zarobljenika iz hangara. Među zarobljenicima je vidio Ružicu Markobašić.

Nakon sat vremena je vidio izvođenje još jedne grupe od 30-40 zarobljenika. U hangaru je tada bilo još 60, 70, zarobljenika. S tom grupom su išli pokojni Zorić, pripadnik TO Vukovar, i jedan od svjedoka - suradnika. Zorić je sa zarobljenicima ušao u prikolicu traktora. Čuo je da zarobljenici trebaju ići u sabirni centar u «Veleprometu» pa je i on ušao u prikolicu. Nakon 15-(!)ak minuta traktor je stao, rečeno im je da iziđu. Kad je izišao, vidio je 40 - 50 osoba u uniformi, stajali su pored velike jame, u kojoj su ležala tijela do tada strijeljanih zarobljenika. Nije poznavao osobe u uniformi.

Vidio je kako je formiran strijeljački stroj, da su zarobljenici ubijani s udaljenosti od 2 - 3 m. Bili su u grupama od 7 –8 zarobljenika, postrojenih ispred jame, licem okrenuti prema jami.

Jedan od zarobljenika je pokušao pobjeći iz prikolice, no, ubili su ga. Optuženik je bio šokiran prizorom, cijelo vrijeme stajao je sa strane. „Topola“ ga je udario u leđa, uhvatio za ruku i doveo do sredine jame, naredivši mu: „Stani tu, ima da pucaš na svoje“. Optuženik je pod uperenom puškom u leđa bio prisiljen pucati u zarobljenika ispred sebe. Tjerali su ga da ponovo puca, ali ga je pokojni Mirko Vojnović izvukao na stranu i rekao: „Ostavite čoveka, nije on ustaša.“ Čuo je i glas svjedoka -suradnika koji ga je, također, pokušao zaštititi.

Nakon što su svi zarobljenici ubijeni, većina osoba u uniformi je krenula na Ovčaru. Optuženika je zadržala pokojna dobrovoljka Dragica. Nakon pola sata je došao traktor s manjim brojem zarobljenika. Nakon što su i oni pobijeni, pokraj jame su ostali optuženik, Dragica i još 3-4 vojnika ili dobrovoljca. Dragica mu je zapovjedila da provjeri, ima li u jami živih zarobljenika. Jedan zarobljenik se podigao, odmah su ga ubili. Optuženik se od tog trenutka ne sjeća ničega.

Kad je došao k sebi, bio je pred hangarom na Ovčari. Vidio je 30 ljudi, među kojima su bili «Topola» i Dragica. U hangaru je bilo još 10-ak zarobljenika: Zvonko Gulić, Ivan Bulić, Tomislav Pap, Milan Gejza, Zvonimir Čaleta, Križan, Ante Badružić i Tomo Lojdur, koga nema ni na jednom spisku nestalih.

Optuženi je nekoliko puta ponovio da su on i njegova obitelj pod prijetnjama, nije želio reći kakvim.

1. studenoga 2005. godine – dokazni postupak

Vijeće je odredilo neuropsihijatrijsko vještačenje opt. Ivana Atanasijevića.

Vijeće je odbilo prijedlog obrane o izdvajanju iz spisa zapisnika o saslušanju opt. Jovice Perića, pred radnicima UBPOK-a, od 18. travnja 2003. godine, kao i druge prijedloge obrane, o kojima do tada nije odlučeno.

Čitanje iz spisa

Pročitani su: zapisnik o saslušanju Jovice Perića pred radnicima UBPOK-a; presuda Županijskog suda u Osijeku protiv opt. Ivice Vuletića; presuda Županijskog suda u Vukovaru protiv opt. Stanka Vujanovića i dr.

Iskaz optuženog Jovice Perića iz prethodnog postupka

Na saslušanju pred UBPOK-om tada osumnjičeni Jovica Perić rekao je *da se vratio u Vukovar iz Beograda 16. studenoga 1991. godine. Komandant TO u to vrijeme je bio opt. Miroljub Vujović, a njegov zamjenik je bio opt. Stanko Vujanović.*

Na Ovčaru je otišao 20. studenoga 1991. godine, oko 17,00 – 18,00 sati. Među velikim brojem teritorijalaca i dobrovoljaca je vidio optužene: Vujovića, Vujanovića, Đankovića, Lančužanina, Vujovićevog tjelobranitelja s nadimkom «Đavo» i osobu s nadimkom «Šljuka» ili «Štuka».

U hangaru je bilo oko 200 zarobljenika iz vukovarske bolnice. Prepoznao je Zlatka Blaževića, Križana, Antu Bodrožića i Damjana Samardžića. Vidio je kad je Štuka izveo jednog zarobljenika, nakon čega se čuo pucanj. U samom hangaru je kapetan JNA, koji je nosio brkove, popisivao zarobljenike. Ispred hangara je bio parkiran traktor s prikolicom. Nakon pola sata, sat, jedan oficir JNA je zatražio da svi teritorijalci napuste hangar, nakon čega su unutra ostali samo zarobljenici. Taj oficir je potom ispred hangara razgovarao sa optuženima Vujovićem i Vujanovićem.

Nakon izvjesnog vremena je oficir sa svojim vojnicima napustio Ovčaru, a zarobljenici iz hangara su počeli ulaziti u prikolicu. Nakon što je 30 do 40 zarobljenika ušlo u prikolicu, spuštenu je cerada, traktor je krenuo. Opt. Vujović, ili opt. Vujanović, mu je rekao da bijelim kombijem, koji je vozio Mile Bakić, prate traktor i da paze da netko od zarobljenika ne pobjegne. U kombiju je pored Bakića bio Đura Balaban i još 5-6 nepoznatih osoba.

Kad je skrenuo na zemljani put, kombi se zaglavio u blato. Oni su nastavili pješke za traktorom. Dok su išli, čuli su pucnjavu iz smjera u kojem je traktor otišao. U blizini parkiranog traktora vidjeli su jamu u kojoj je bilo dosta leševa. U grupi od 10 do 15 ljudi, prepoznao je pokojnog Mirka Vojnovića Čapala, opt. Atanasijevića i opt. Milana Vojnovića. Iz prikolice je izlazilo 7, 8, zarobljenika, koji bi se postrojili ispred rupe, nakon čega bi ih strijeljali. Jedan mlađi čovjek, visine oko 175 cm, u maskirnoj uniformi, pucao je u tijela onih zarobljenika za koje je mislio da su preživjeli.

Čovjek koji je pucao u tijela rekao je Jovici Periću, da stane u grupu koja će pucati u zarobljenike, nakon čega je Perić, bojeći se za vlastiti život, pucao u zarobljenika ispred sebe. .

Osoba koja ga je natjerala da puca rekla je Periću, da poruči u hangar, da im nestaje municije. Perić je poruku prenio Vujoviću i Vujanoviću, koji su rekli da će nabaviti i poslati municiju. Perić je vidio da je na kraju u hangaru ostalo još 10-ak zarobljenika, za koje se pričalo da su bili starješine ZNG-a i policije. Među njima je prepoznao jednog inspektora koji je bio oženjen Sandrom Marušić. U trenutku kad je napuštao Ovčaru vidio je Vujanovića i Vujovića, Peru Cigana, Đavla, Štuku sa još nekoliko nepoznatih osoba. Preko puta hangara su pucali u ovih 10-ak zarobljenika.

Prigovor optuženog Vujovića na iskaz Jovice Perića

Opt. Vujović je komentirao iskaz riječima: „Ispast će na kraju da sam ja i svoje prijatelje poslao na strijeljanje“. Bacio je papire koje je držao u ruci i počeo plakati.

Na opomenu Predsjednika Vijeća, opt. Vujovića se ispričao rekavši da plače zbog nepravde a ne zbog zatvora koji ga čeka.

23. studenoga 2005. godine – dokazni postupak

Medicinsko vještačenje dr. Miloša Tasića

Vještak je specijalista sudske medicine, već je saslušan 20. travnja 2005. godine. Rekao je da ne može utvrditi koliko je žrtava ubijeno s leđa, niti može odrediti kut pod kojim su projektili ušli u tijela. Kod 32 tijela se može na lubanji utvrditi ulazna i izlazna rana.

Medicinsko vještačenje dr. Milanke Vlašić

Vještakinja je neuropsihijatrica u KPD Beograd. Rekla je da je opt. Ivan Atanasijević duševno zdrava osoba, s prosječnom intelektualnom sposobnošću.

Čitanje presude Županijskog suda Vukovar

Predsjednik Vijeća je pročitao pravomoćnu presudu Županijskog suda u Vukovaru, od 16. svibnja 2000. godine, protiv opt. Gorana Mugoše.

Prijedlozi obrane

Obrana je predložila saslušanje vojnih eksperata o ustroju TO i statusu dobrovoljačkih jedinica.

Vijeće je odbilo prijedloge, uz obrazloženje da se ti odgovori nalaze u pravilima službe.

Branitelj opt. Milana Lančuzanina je predložio da se pribavi RTS-ov (Radiotelevizija Srbije) video zapis na kome se vidi Veselin Šljivančanin ispred vukovarske bolnice i opt. Milan Lančuzanin bez brade.

24. studenoga 2005. godine – dokazni postupak i preciziranje optužnice

Prikaz snimka RTS-a - specijalne emisije od 20. studenoga 1991. godine.

Vijeće je odbilo sve dokazne prijedloge obrane.

Vijeće je prihvatilo da se, od novih prijedloga, pročita nalaz invalidske komisije za opt. Vuju Zlatara iz 1993. godine, te da se izvrši pregled putovnice opt. Miroslava Đankovića.

Preciziranje optužnice

Tužitelj je ispravio pogrešno navedeno ime na spisku žrtava s Ovčare. Umjesto imena Omerović Jusufa Mersad, treba stajati Omerović Džemala Mufat.

Izmijenio je i pravnu kvalifikaciju djela, na način da se optuženicima stavlja na teret izvršenje kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 144. KZ SRJ, a ne KZ SFRJ. Ova izmjena uslijedila je zato što se na optuženike uvijek primjenjuje blaži zakon (KZ SFRJ za ovo kazneno djelo propisivao je smrtnu kaznu, dok KZ SRJ propisuje kaznu zatvora od 20 godina).

25. studenoga 2005. godine – završne riječi

Završne riječi tužitelja

Tužitelj je rekao da je tijekom dokaznog postupka utvrđena kaznena odgovornost svih optuženika. Predložio je da se optuženici proglašavaju krivima i osude po zakonu.

Rekao je da su ispred hangara na Ovčari, i u njemu, glavnu riječ vodili optuženici Miroljub Vujović i Stanko Vujanović. Govoreći o strijeljanju zarobljenika na Grabovu rekao je: „Tko god je došao, morao je da strelja, niko odatle nije mogao otići ako ne učestvuje u ubijanju zarobljenika. To je bio zalag ćutanja.“

Smatra da je činjenično stanje utvrđeno na temelju detaljnih i uvjerljivih iskaza oba svjedoka -suradnika, a s kojima je suglasan iskaz opt. Jovice Perića koji je dao radnicima UBPOK-a. Ovi iskazi i iskaz opt. Atanasijevića su suglasni s dokumentacijom koja se nalazi u spisima. Za optužene je rekao:

«Smatrali su da imaju pravo da uzmu pravdu u svoje ruke i da osude zarobljenike bez suda... Optuženi se predstavljaju kao hrabri ratnici i spasioci dece i zatočenih ljudi pod ruševinama grada. Ako su to i bili, sve su poništili onim što su učinili na Ovčari. Tući i pucati u bespomoćne i nenaoružane, nikad nije bila, niti će biti hrabrost... Jedino se izricanjem maksimalne kazne za ovo krivično delo može postići svrha kažnjavanja... Takva kazna je vremenska, pa će osuđeni jednog dana izaći iz zatvora, dok zarobljenici iz hangara na Ovčari takvu priliku nisu imali.»

Punomoćnica oštećenih Rozalijević Danilović se je pridružila završnoj riječi Tužilaštva.

Punomoćnik oštećenih Danilović podržao je završnu riječ Tužilaštva.

Rekao je da je ovaj postupak pokrenut s velikim zakašnjenjem. Situacija bi bila još teža da nije bilo svjedoka - suradnika. Mnogi koji su sudjelovali u zločinu nisu optuženi. Naime, tijekom izvršenja ovog zločina donijeto je više važnih odluka. Prva je, da se ratni zarobljenici odvezu iz bolnice na Ovčaru. Druga je, tko će od ratnih zarobljenika biti odvezen na Ovčaru, a treća je da se ratni zarobljenici maltretiraju ispred hangara. Na kraju, bitna odluka je bila da se zarobljenici strijeljaju.

Punomoćnik oštećenih Todorović je podržao završnu riječ Tužilaštva.

Rekao je da je šteta što se vukovarskoj trojci ne sudi u Srbiji, da Mile Mrkšić ima najveću odgovornost za zločin na Ovčari. Ovo suđenje se vodi u trenutku kad je srpsko pravosuđe palo na najniže grane od 1945. godine. Međutim, Vijeće za ratne zločine je pokazalo da se izdvaja iz te slike, a Predsjednik Vijeća je impresivno vodio slučaj.

Punomoćnik oštećenih Tomić je rekao da je Vijeće s velikim umijećem i strpljenjem vodilo ovaj težak postupak. Fotografije tijela ubijenih na Grabovu su na njega ostavile snažan i mučan utisak, prije svega jer su ljudi pretvoreni u oznake: „OVČ 1, 2, 3 itd.“ Smatra da su u slučaju pokojne Ružice Markobašić patolozi i forenzičari napravili propust. Ona je bila trudna pa je i njeno nerođeno dijete sa njom ubijeno. Rekao je: „Ja se ovom završnom rečju klanjam bolu tih ljudi, čiji su rođaci, očevi i sinovi pobijeni na Ovčari.“

Punomoćnik oštećenih Barović rekao je da završna riječ kasni 14 godina. Rekao je da je 20./21. studenoga 1991. godine, na Grabovu, izvršeno zvjerstvo. Optuženici su organizirali i počinili to zvjerstvo, a komanda JNA je za to znala. Smatra da optuženici poricanjem zločina nakon 14 godina od počinjenja zločina pokazuju nepoštovanje žrtve.

5. prosinca 2005. godine – završne riječi

Zastupnica oštećenih Nataša Kandić je rekla da se povodom ovog suđenja otvaraju dva pitanja. Prvo je pitanje, hoće li Vijeće presudom zadovoljiti zahtjeve za pravdom optuženih i žrtava. Drugo je pitanje, hoće li pravda zaista biti zadovoljena. Vijeće ne može donijeti pravdu iz objektivnog razloga, obitelji žrtava su izgubile svoje najmilije.

Ukazala je na manjkavosti optužnice koja je podignuta za kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika. Tijekom postupka je postalo bjelodano da su neke žrtve zločina na Ovčari bile civili i ranjenici. Igor Kačić je imao 16 godina, bio je civil; trudnica Ružica Markobašić je bila civil. Damir Jurela je bio ranjenik. Optužnica je selektivna, Tužilaštvo je vrlo obazrivo prema oficirima JNA koji su se tijekom ovog postupka pojavljivali kao svjedoci, iako bi neki od oficira trebali biti optuženi. Ostalo je nejasno, što su na Ovčari radili Petar Akik i svjedoci Kresojević, Dukić i Stamatović.

Rekla je da je Vijeće uvelo jednu pozitivnu novost, a to je ispitivanje događaja koji su prethodili samom zločinu. Zaključila je da je u kontekstu tranzicijske pravde ovo suđenje značajno, zbog toga što su u Srbiji po prvi put priznate hrvatske žrtve.

Završne riječi obrane

Završne riječi odvjetnika Petrušića, branitelja opt. Miroljuba Vujovića

Rekao je da je u optužnici nejasno, tko je izdao zapovijed da se ubiju zarobljenici, optuženi Vujović, ili optuženi Vujanović, ili obojica. Iz iskaza optuženih Đankovića i Lančuzanina, kao i iz iskaza svjedoka iz kragujevačke brigade, slijedi da je opt. Miroljub Vujović bio glavni. Međutim, tijekom postupka nisu izvedeni dokazi koji bi potkrijepili tvrdnje, da je optuženik izdao zapovijed da se zarobljenici strijeljaju. Nisu izvedeni ni dokazi, da su ostali optuženici bili pod komandom opt. Miroljuba Vujovića.

Branitelj smatra, da je „zavera ćutanja“ nastala na sjednici «Vlade» u «Veleprometu», gdje je donijeta odluka o sudbini zarobljenika. Iako se označava kao glavni, opt. Vujović nije bio na toj sjednici i nije sudjelovao u donošenju te odluke. Predložio je, da se zbog nedostatka dokaza donese oslobađajuća presuda za njegovog branjenika.

Završne riječi odvjetnika Zaklana, branitelja opt. Miroljuba Vujovića

Odvjetnik Zaklan se je pridružio završnoj riječi branitelja Petrušića. Istaknuo je, da se u feljtonu „Istina o Ovčari“ koji je objavljen u „Politici ekspres“, u veljači 2003. „naročito raspričao“ Vasiljević. Opt. Vujovića i opt. Vujanovića je označio kao najodgovornije za ovaj zločin. Zato je analizirao iskaz svjedoka Aleksandra Vasiljevića. Rekao je, da je svjedok spoznaje o zločinu na Ovčari saznavao od drugih, na "semaforu" i na "pijaci". Nakon toga feljtona, uhićeni su optuženici Vujović i Vujanović, jer očito da nije postojao interes voditi postupak protiv pripadnika JNA.

Rekao je da se iz dnevnika kragujevačke brigade vidi, da su njezini pripadnici bili na Ovčari 20. studenoga 1991. godine, od 16,00 do 23,00 sati i da su osiguravali zarobljenike. Branitelj je rekao, da opt. Miroljub Vujović možda zna nešto o ovom zločinu, ali iz straha o tome ne govori. Predložio je da Vijeće zbog nedostatka dokaza donese oslobađajuću presudu za njegovog branjenika.

Završne riječi odvjetnika Perkovića, branitelja opt. Stanka Vujanovića

Odvjetnik je rekao da se zločin nikad ne može opravdati i da nitko ne može uzeti zakon u svoje ruke. Misli da nije postojao nikakav dogovor, ni zapovijed, da se strijeljaju zarobljenici iz vukovarske bolnice. Naknadno je napravljena konstrukcija odnosa «Vlade» i TO Vukovara, sa optuženicima Vujovićem i Vujanovićem na čelu, iako ovi nisu imali faktičku vlast nad rezervistima, mještanima i dobrovoljcima. Tu vlast su jedino mogli imati oni čija je to bila zona odgovornosti. Na Ovčari je vladao opći kaos, u takvoj atmosferi opt. Stanko Vujanović nije mogao preuzeti kontrolu i vlast. «Krvavi pir» je, pred masom od 300 - 400 ljudi, otvorio svjedok - suradnik broj 1 pucajući, ispred hangara, u potiljak jednom od zarobljenika. «On je bio taj okidač» i od tada su se stvari otele kontroli. Rekao je, da svjedoci -suradnici nisu mogli dobiti status svjedoka – suradnika, jer ne zadovoljavaju potrebne zakonske pretpostavke. Tijekom suočavanja su izmijenili svoje iskaze, jasno je da su lagali od samog početka. Predložio je, da Vijeće, zbog nedostatka dokaza, donese oslobađajuću presudu za njegovog branjenika.

Završne riječi odvjetnika Vukotića, branitelja opt Ivana Atanasijevića

Odvjetnik je rekao da je njegovom branjeniku žao svih žrtava, no, njegov branjenik i sebe smatra žrtvom, njegovo priznanje je doprinijelo utvrđivanju pune istine i u suglasnosti je s iskazom drugog svjedoka - suradnika, i sa iskazom opt. Jovice Perića u pretkaznenom postupku, kao i s materijalnim dokazima. Rekao je, da je po vještacima neuropsihijatrijske struke utvrđeno, da je njegov branjenik u trenutku izvršenja kaznenog djela bio bitno smanjeno ubrojav. Bio je pod prinudom, morao je pucati. Rekao je, da apsolutna neodoljiva sila, pod kojom je optuženik bio prinuđen djelovati, isključuje njegovu kaznenu odgovornost. Osim toga, kod njegova branjenika nije postojala volja, namjera da

izvrši kazneno djelo. Predložio je Vijeću, da donese oslobađajuću presudu branjeniku, ili alternativno, blažu kaznu.

Završne riječi odvjetnika Pereskog, branitelja opt. Predraga Madžarca

Odvjetnik Pereski, je rekao, da navodi precizirane optužnice, u odnosu na njegova branjenika, nisu dokazani. Istaknuo je, da je svjedok Dukić koji jedini tereti opt. Madžarca, tijekom suočenja promijenio iskaz i rekao da nije siguran, da je vidio njegova branjenika.

Predložio je Vijeću donošenje oslobađajuće presude za njegovog branjenika.

Završne riječi odvjetnika Jevrića, branitelja opt. Jovice Perića

Završnu riječ je počeo analizom teškog položaja Srba u Vukovaru 1991. godine i time kako su Srbi tri puta u XX vijeku stradali od Hrvata. U jednom trenutku Predsjednik Vijeća je prekinuo branitelja, rekavši da se nada da ne govori o svim Hrvatima. Branitelj je odgovorio: "Ma, ne sve". Branitelj je rekao, da su Hrvati namjerno žrtvovali zarobljenike iz vukovarske bolnice, nakon čega su dobili međunarodno priznanje države. Naglasio je, da zapisnik o saslušanju optuženog Perića pred radnicima UBPOK-a nije sačinjen u skladu s odredbama ZKP. Rekao je: „Sudsko veće i Vrhovni sud ne mogu da tumače zakon.“ Predložio je, da Vijeće donese oslobađajuću presudu za njegovog branjenika.

Završne riječi odvjetnika Vujina, branitelja opt. Milana Vojnovića

Rekao je, da njegovog branjenika tereti jedino iskaz Perića koji je dan pred radnicima UBPOK-a, a za koji se tijekom ovog postupka čulo da je nezakonit. Rekao je, da opt. Perić nije poznao opt. Vojnovića prije rata, a u spornom zapisniku je rekao da «misli», da je opt. Vojnović pucao u zarobljenike. Predložio je Vijeću donošenje oslobađajuće presude.

6. prosinca 2005. godine – završne riječi obrane

Završne riječi odvjetnika Kalanja, branitelja optuženika Milana Lančuzanina, Predraga Milojevića i Predraga Dragovića

Rekao je, da je precizirana optužnica «iskonstruisana», politički određena, a postupak koji se vodi protiv opt. Predraga Dragovića je u suprotnosti sa osnovnim ustavnim načelima. Obrane optuženih Milojevića, Dragovića, Lančuzanina i Ljuboje su suglasne. Optuženike terete samo svjedoci - suradnici, dok obranu opt. Lančuzanina osporava i svjedok Dukić. Svjedoci - suradnici imaju jak motiv, izbjegavanje kaznene odgovornosti. Oni nisu pokazali iskreno kajanje, iako je to jedan od uvjeta za dobivanje toga statusa. Govoreći o „zaveri ćutanja“ kod optuženih, branitelj je rekao, da je ona nastala zbog selektivnosti kod podizanja optužnica. Na kraju je rekao, da su žrtvama potrebni istinski krivci.

Predložio je donošenje oslobađajuće presude svojim branjenicima.

Završne riječi odvjetnika Stanića, branitelja optuženih Lančuzanina, Milojevića i Dragovića

Odvjetnik je izjavio sućut obiteljima žrtava. Rekao je, da je civilizacijska obveza da se otkriju nalogodavci, naredbodavci i organizatori ovog zločina. Tužitelj je u završnoj riječi govorio o «zaveri ćutanja», zato što se suočio s činjenicom da nema dokaze, da su odvjetnikovi branjenici strijeljali zarobljenike na Grabovu. Predložio je, da Vijeće donese oslobađajuću presudu za njegove branjenike.

Završne riječi odvjetnika Štrbca, branitelja optuženih Lančuzanina i Dragovića

Odvjetnik je rekao, da se za zločin na Ovčari vodilo, ili se vodi, 18 postupaka pred MKSJ u Haagu, sudovima u Hrvatskoj i sad pred Vijećem za ratne zločine. Za zločine nad Srbima u Vukovaru koji su počinjeni dok je Tomislav Merčep bio tamo, nije bilo nijednog suđenja. Analizirao je presudu Županijskog suda u Osijeku optuženom Vuletiću, ali ga je sudac prekinuo i zamolio da se fokusira na

predmet ovog suđenja. Predložio je, da Vijeće donese oslobađajuću presudu njegovim branjenicima, te da - ako je potrebno - iskoristi princip *in dubio pro reo*.

Završne riječi odvjetnika Dozeta, branitelja opt. Marka Ljuboje

Rekao je, da su i on i njegov branjenik od početka postupka imali cilj da se sazna istina. Branitelj je tek iz završne riječi tužitelja saznao, da se opt. Ljuboja tereti isključivo na temelju pogrešnih premisa i bez ijednog dokaza. Nakon tih završnih riječi je imao utisak, da on i tužitelj nisu završili isti fakultet, ili da nisu prisustvovali istom suđenju. Rekao je, da je centralni problem u činjeničnom opisu optužnice to što se JNA ne spominje. Iz tog razloga, on smatra da je cilj ovog postupka dokazati da JNA nije odgovorna za ovaj zločin. Podsjetio je prisutne na medijsku propagandu iz Beograda o događanjima u Vukovaru i rekao, da je to doprinijelo da se opt. Ljuboja prijavi kao dobrovoljac. Njegov branjenik «nije iz ove priče i odskae od ostalih optuženih». Predložio je da ga Vijeće oslobodi.

Završne riječi odvjetnika Đurđevića, branitelja optuženog Vuje Zlatara

U svoje, i u ime svoga branjenika, on je izrazio sućut obiteljima žrtava. Rekao je, da je jedini dokaz protiv njegova branjenika iskaz svjedoka - suradnika broj 1. Podsjetio je, da postoji brojna medicinska dokumentacija te da obranu opt. Zlatara potvrđuju i iskazi brojnih saslušanih svjedoka, kao i nalaz sudskog vještaka, dr. Jančića. Predložio je oslobađajuću presudu za svoga branjenika.

7. prosinca 2005. godine – nastavak završnih riječi obrane

Završne riječi odvjetnika Jelušića, branitelja optuženih Vuje Zlatara i Miroslava Đankovića, Odvjetnik je rekao, da je zajedno sa braniteljem Dozetom, zbog nezakonitosti i pristranosti u postupanju tijekom ovog procesa, podnio zahtjev za izuzeće Zamjenika Tužioca i Tužioca za ratne zločine Srbije. Priključio se završnim riječima ostalih branitelja u dijelu koji se odnosi na analizu dokaza i nezakonitosti tijekom postupka. Svjestan je potrebe za zadovoljenjem pravde i da to traži međunarodna zajednica. Međutim, taj cilj se ne može ostvariti kršenjem zakonitosti. Istraga je trebala, a nije, odgovoriti na mnoga pitanja. Stoga je Vijeće moralo tijekom postupka provoditi istragu. Analizirao je razloge zašto svjedok-suradnik broj 1 nije mogao dobiti taj status. Rekao je, da je svađa bila motiv svjedoka - suradnika broj 1 da optuži opt. Zlatara, dok je njegov motiv da optuži opt. Đankovića to što ovaj zna da je svjedok - suradnik izvršio više ubojstava kod hangara na Ovčari, i u samom Vukovaru pred kraj rata. Branitelj je predložio oslobađajuće presude za svoje branjenike.

Završne riječi odvjetnika Radulovića, branitelja opt. Gorana Mugoše

Odvjetnik je rekao, da su režiseri događaja na Ovčari ostali nevidljivi. Odao je priznanje radu Vijeća i Zamjenika Tužioca. Rekao je da osim svjedoka Žarka Kojića u istrazi nitko nije potvrdio navode optužnice u odnosu na opt. Mugošu. Svjedok Kojić nije saslušan pred Vijećem, stoga je načelo neposrednosti ostalo nekonzumirano. Analizirao je iskaz svjedoka Berghofera koji je svojim dolaskom i poštenim svjedočenjem pokazao da je čovjek istine. U slučaju njegova branjenika se moglo raditi o krivičnom djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, ali nikako o krivičnom djelu ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika. Predložio je donošenje oslobađajuće presude.

Završne riječi odvjetnika Beljanskog, branitelja opt. Đorđa Šošića

Odvjetnik je ukazao, da na kraju precizirane optužnice piše: "da su na taj način lišili života 200 osoba". Ovo je nelogičnost, jer nije točno da je svaki optuženik pojedinačno ubio 200 osoba. Rekao je, da je obrana opt. Šošića vrlo jednostavna. Tu obranu su potvrdila tri svjedoka. Iskazi svjedoka -suradnika koji terete njegova branjenika su međusobno kontradiktorni i suprotni nalazu i mišljenju vještaka sudsko-medicinske struke. Branitelj je predložio donošenje oslobađajuće presude za svoga branjenika.

Završne riječi odvjetnika Bojkova, branitelja opt. Slobodana Katića

Odvjetnik je rekao, da je tijekom dokaznog postupka dokazano da njegov branjenik nije bio u vrijeme izvršenja zločina u Vukovaru. Tri svjedoka potvrdila su navode njegova branjenika. Stoga je predložio donošenje oslobađajuće presude po načelu *in dubio pro reo*.

8. prosinca 2005. godine – nastavak završnih riječi obrane

Završne riječi odvjetnika Perkovića, branitelja opt. Nade Kalaba

Odvjetnik je rekao, da njegova branjenica zna da je svjedok-suradnik broj 1 ubijao ispred hangara. Stoga je taj svjedok - suradnik i optužuje. Svjedok - suradnik je lagao da nije imao pištolj. Razlog tomu je, što je upravo on ubio iz pištolja zarobljenika, za koga je rekao da ga je ubila optužena Kalaba. Branitelj je predložio, da Vijeće donese oslobađajuću presudu za njegovu branjenicu.

12. prosinca 2005. godine – objava presude

Objava presude

Vijeće je izreklo presudu, kojom su:

- Miroljub Vujović, Stanko Vujanović, Milan Lančužanin, Predrag Milojević, Predrag Dragović, Đorđe Šošić, Miroslav Đanković i Ivan Atanasijević proglašeni krivima i osuđeni na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina zatvora;
- Vujo Zlatar, Milan Vojinović i Jovica Perić proglašeni krivima i osuđeni na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina zatvora;
- Predrag Madžarac je proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina;
- Nada Kalaba je proglašena krivom i osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 9 godina;
- Goran Mugoša je proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina.

Optuženici Marko Ljuboja i Slobodan Katić su oslobođeni optužbe.

Tijekom objave presude je opt. Predrag Dragović uputio psovke Predsjedniku Vijeća zbog čega je udaljen iz sudnice. Tijekom izricanja presude sudnicu je napustio opt. Miroslav Đanković.

Predsjednik Vijeća, sudac Vesko Krstajić je dva sata obrazlagao donesenu presudu. Na kraju se obratio optuženicima podsjetivši na riječi Marka Miljanova: «Junaštvo je sačuvati sebe od neprijatelja, a čojstvo je drugoga od sebe sačuvati. Ovu presudu shvatite kao presudu vašem čojstvu.»

OCJENA POSTUPKA

*Vijeće za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu je **korektno i nepristrano** provelo kazneni postupak protiv optuženih za ratni zločin protiv zarobljenika počinjen na Ovčari 1991. godine, protiv optuženoga Miroljuba Vujovića, Stanka Vujanovića, Jovice Perića, Ivana Atanasijevića, Predraga Madžarca, Milana Vojnovića, Milana Lančužanina, Marka Ljuboje, Predraga Milojevića, Vuje Zlatara, Gorana Mugoše, Đorđa Šošića, Miroslava Đakovića, Slobodana Katića, Nade Kalabe, Milana Bulića i Predraga Dragovića.*

Smatramo da je optužnica manjkava stoga što njome nisu obuhvaćeni oni oficiri, pripadnici bivše JNA, za koje su se tijekom postupka utvrdile ozbiljne indicije o njihovoj suodgovornosti za počinjeni zločin. Osim toga, Vijeće je, temeljem izvedenih dokaza, prihvatilo da se radi o ratnim zarobljenicima, no, ostaje pitanje je li tijekom postupka dovoljno pažnje usmjereno na utvrđivanje činjenice je li među zarobljenima bilo drugih osoba zaštićenih međunarodnim

humanitarnim pravom (civila i ranjenika, posebno uzimajući u obzir ubijenu ženu u visokoj trudnoći).